

PLAN

de **acción**

municipal para a

reactivación

económica da

Costa da Morte

tido

con

1_INTRODUCCIÓN	4
2_ÁMBITO TERRITORIAL	5
3_ÁMBITO COMPETENCIAL	6
4_DIRECTRICES E METODOLOXÍA	7
5_DIAGNÓSTICO DA SITUACIÓN	9
5_1_Caracterización do territorio	9
5_1_1_Demografía	9
5_1_1_1_Dinámica demográfica	9
5_1_1_2_Estrutura demográfica	11
5_1_1_3_Distribución espacial	13
5_1_2_Mercado de traballo e actividade económica	15
5_1_2_1_Afiliación	15
5_1_2_2_Desemprego	16
5_1_2_3_Sectores económicos e tecido empresarial	18
5_1_2_4_Xacementos de emprego	22
5_1_3_Organización e equipamentos do territorio	23
5_1_3_1_Servizos e equipamentos para o desenvolvemento económico	23
5_1_3_2_Plans zonais e outros apoios ao territorio	24
5_1_4_Medio Físico	24
5_1_5_Renda dispoñible e produto interior bruto	27
5_2_Situación ocasionada pola pandemia do COVID-19	30
5_3_Conclusións	32
6 ASPECTOS LIMITADORES E FACILITADORES	34
6_1 Aspectos limitadores	34
6_2 Aspectos facilitadores	34
7_PLAN DE ACCIÓN	35
7_1 Visión estratéxica	35
7_2 Eixos estratéxicos	37
7_3 Liñas de acción	38
7_3_1 Talento	38
7_3_2 Gobernanza	39
7_3_3 Reactivación da actividade económica e do emprego	39
7_3_4 Consumo e comercio de proximidade	40
7_3_5 Posta en valor do rural	41

7_4	Cadros resumo das liñas de acción	42
7_5	Desenvolvemento detallado de algunhas accións	48
7_6	Demandas a outras administracións	56
8	XESTIÓN E SEGUIMENTO DO PLAN	57
9	BIBLIOGRAFÍA	58
10	ANEXOS	¡ERROR! MARCADOR NO DEFINIDO.

1_Introdución

A crise sanitaria desatada polo coronavirus vai máis alá da urxencia de atender ás persoas enfermas e de frear a pandemia. Ten consecuencias nos hábitos de vida, no valor do fogar, no calendario escolar, na forma de traballar e tamén na actividade económica e no emprego. Provocou alteracións na oferta de produtos e servizos e tamén produciu unha contracción da demanda global.

Hai un antes e un despois desta situación e debemos prepararnos para encaixar a nosa sociedade neste novo paradigma. Por iso, desde as áreas de Desenvolvemento Local dos concellos desexamos facer unha pequena análise dos cambios desatados e elaborar un plan con accións para o curto, o medio e o longo prazo destinado a minimizar os efectos negativos da pandemia, a acortar o prazo de recuperación e a consolidar a sustentabilidade social, económica e medioambiental do territorio tendo en conta a súa identidade e aos deferentes grupos de interese que acolle.

Entre os obxectivos deste traballo están os seguintes:

- 1) Coñecer as características socioeconómicas do territorio de referencia.
- 2) Coñecer o impacto da pandemia na sociedade en xeral e na economía en particular.
- 3) Levar a cabo un proceso de participación para as fase de diagnose e de planificación.
- 4) Ofrecer propostas de actuación aos concellos e a outros entes que toman decisións no e sobre o territorio.

2_Ámbito territorial

Este plan de acción idéase para catorce municipios da Costa da Morte, dadas as súas características similares e tamén porque así o decidiron as autoridades locais. Na seguinte táboa, e no mapa, recóllese o ámbito xeográfico do plan:

Provincia	A Coruña
Xeodestino	Costa da Morte
Municipios	<ul style="list-style-type: none"> • Comarca de Bergantiños: Malpica de Bergantiños, Ponteceso, Cabana de Bergantiños, Laxe • Comarca de Terra de Soneira: Camariñas, Vimianzo, Zas • Comarca de Fisterra: Muxía, Dumbría, Cee, Corcubión e Fisterra • Comarca de Xallas: Mazaricos • Comarca de Muros: Carnota

3_Ámbito competencial

O ámbito competencial¹ deste plan é o da Administración Local. As accións que se propoñen poden ser executadas e/ou impulsadas desde os concellos en colaboración con axentes socioeconómicos, coa Deputación Provincial da Coruña e con outras entidades.

As principais competencias dos concellos relacionadas con este plan son:

- Urbanismo. Protección e xestión do Patrimonio histórico. Promoción e xestión da vivenda. Conservación e rehabilitación da edificación.
- Medio ambiente urbano, abastecemento de auga e xestión de residuos. Limpeza viaria. Protección da salubridade pública. Parques e xardíns.
- Atención a persoas en risco de exclusión social e promoción da igualdade.
- Promoción da actividade turística.
- Feiras, abastos, mercados, lonxas e comercio ambulante.
- Promoción do deporte e da cultura. Ocupación do tempo libre. Colaboración coa comunicade educativa.
- Promoción da participación da cidadanía no uso das tecnoloxías da información e das comunicacións.
- Execución de programas propios destinados á infancia, xuventude, muller e terceira idade.
- Participación na formación de activos e desempregados.

Por outra banda, a FEMP² reivindica a recuperación de competencias para poder aproveitar as capacidades da administración local. Así, a súa xunta de portavoces remitiu achegas ao goberno de España nos primeiros días da epidemia coas seguintes reflexións:

“Hai sectores vitais da estrutura económica dos Nosos municipios que hai que recuperar: o pequeno comercio e os sectores de proximidade, as pemes, os autónomos, etc.. E as políticas activas de emprego e de rescate ás persoas son tarefas nas que os concellos poden e queren actuar inmediatamente, aínda que se trate de competencias doutras administracións, porque os concellos, como entidades máis próximas á cidadanía, responden sempre con inmediatez e eficacia”.

---

1 Lei 7/1985, de 2 de abril, Reguladora das BRL (artigos 25 e ss.) e Lei 5/1997, de 22 de xullo, de Administración Local de Galicia (artigos 80 e ss.)

2 “Medidas económicas extraordinarias para paliar los efectos económicos del coronavirus”. FEMP. JUNTA DE PORTAVOCES (02/04/2020)

4_Directrices e metodoloxía

Para a realización desta proposta considéranse as seguintes directrices:

- **Plan realista e realizable.** Téñense en conta as capacidades técnicas e financeiras das entidades impulsoras.
- **Realidade socioeconómica.** Tense en conta a realidade socioeconómica do territorio, as súas características propias, os seus puntos fortes e debilidades.
- **Impacto do COVID-19.** Considérase como incide a crise sanitaria no territorio e as súas consecuencias na actividade económica e no emprego.
- **Intelixencia colectiva.** Búscase a implicación de axentes locais e supralocais, públicos e privados.
- **Recursos locais.** O plan debe adaptarse á capacidade e recursos dos concellos e aos axentes que colaboren na súa implementación.
- **Propostas.** Inclúense no plan as propostas a outros entes ou administracións para os asuntos que non se poidan acometer desde a administración local.
- **Visión a curto, medio e longo prazo.** Téñense en conta as problemáticas socioeconómicas que é necesario acometer no curto prazo, pero tamén se trata de ter unha visión a medio e longo prazo que contribúa á consolidación da actividade económica e do emprego.
- **Efecto psicolóxico.** A incerteza, a vulnerabilidade e todos os sentimentos que a situación desencadea inflúen negativamente no estado de ánimo das persoas, por iso é importante pasar á acción, ofrecer solucións e aproveitar as ganas de volver á normalidade e buscar un futuro máis seguro.
- **Axencias de Desenvolvemento Local.** Tómase como referencia técnica a nivel local ao persoal técnico de Desenvolvemento Local e Promoción Económica dos concellos, contando coa colaboración da Deputación Provincial da Coruña e con Afiprodel.

As fases para a realización deste plan son as seguintes:

Fase 1	Decisión de impulsar a elaboración deste plan, que partiu das alcaldías de Camariñas e Vimianzo.
Fase 2	Delimitación do territorio de actuación, a través da consulta ás alcaldías.
Fase 3	Constitución do Comité Técnico para a elaboración do plan, con persoal dos departamentos de Desenvolvemento Local e unha técnica da Deputación Provincial da Coruña: <ul style="list-style-type: none"> • María Jiménez Sánchez. AEDL do Concello de Camariñas • Emilio González Ramos. ADL do Concello de Camariñas • Rosa María Sánchez Martínez TDL do Concello de Vimianzo • Isabel Agra Pose. AEDL do Concello de Zas • José Ramón Esperante Otero. AEDL do Concello de Mazaricos • María Dolores Pena Pena. AEDL do Concello de Carnota • Manuel González Castro. AEDL do Concello de Carnota • Sofía Agrafojo Rey. Técnica de Proxectos na Deputación Provincial da Coruña
Fase 4	Creación e identificación de ferramentas de traballo compartido on line, co apoio da estrutura de Afiprodel (Google, Slack)
Fase 5	Elaboración compartida da estrutura do traballo. Identificación inicial de retos e eixos estratéxicos.
Fase 6	Inicio da elaboración do diagnóstico a partir de informes, estudos e estatísticas.

	Lanzamento de enquisas: a empresas e a técnicos
Fase 7	Elaboración de informes sobre as enquisas e aproveitamento das conclusións
Fase 8	Identificación de axentes de interese para a elaboración e execución do plan
Fase 9	Presentación do plan a varios axentes individualmente e recollida das súas achegas
Fase 10	Elaboración do documento final
Fase 11	Presentación ás alcaldías para a súa posta en marcha

Para a realización deste traballo recompilamos información de fontes estatísticas oficiais, de estudos sobre a zona, de fontes municipais e doutra bibliografía. Complementamos esta recollida con enquisas (a empresas e técnicos de Desenvolvemento Local) nos 14 concellos e entrevistas a persoas que consideramos expertas.

Dada a situación de confinamento e as limitacións á mobilidade empregamos ferramentas on line e plataformas de traballo compartido como Google Drive e Slack. Para a xestión das enquisas empregamos Google Forms e, desde os concellos, distribuíuse o enlace por correo electrónico, por SMS e por WhatsApp.

A investigación de diagnose dividiuse en dúas partes. Por un lado, trátase de recoller a información máis relevante para a caracterización do territorio, con especial fincapé nos servizos e equipamentos municipais e a identificación dos plans que benefician á zona. E por outra banda, faise unha aproximación ao novo paradigma que ocasiona a pandemia e como inflúe na sociedade en xeral e na economía e o emprego en particular. Remátase este apartado cunhas conclusións que nos permiten identificar os aspectos facilitadores e limitadores á hora de emprender o plan de acción.

Na elaboración do plan de acción pártese da identificación de catro retos e a proposta de cinco eixos estratéxicos coas súas correspondentes liñas de acción. Ademais, engádese o desenvolvemento de algunhas das accións que se consideran prioritarias dadas as achegas recibidas a través da participación.

Aínda que o plan ten vocación municipal, identifícanse necesidades e solucións que deben ser acometidas por entes diferentes aos concellos. Por iso se engade outro apartado coa relación de propostas que se deben presentar a outras administracións ou axentes que operan no territorio ou deciden sobre el. Destaca sobre todo a cobertura de Internet e as normativas xerais e sectoriais que afectan ao rural.

5_Diagnóstico da situación

5_1_Caracterización do territorio

5_1_1_Demografía

Neste apartado de Demografía estúdase a evolución desde o ano 1981 ata o 2019, a estrutura por sexo e idade e a distribución espacial. Non é un estudo exhaustivo, pero permítenos chegar ás seguintes conclusións, que deben ser tidas en conta á hora de establecer os retos de futuro e as accións do plan:

- Territorio participante neste Plan, constituído por catorce municipios da Costa da Morte, ao que denominaremos abreviadamente CM-14, conta con 64.283 habitantes, que representan no 2019 o 5,74% da Coruña e o 2,38% de Galicia. Este peso provincial e autonómico presenta unha tendencia decrecente.
- A densidade de poboación é de 51 habitantes por km², moi por debaixo da densidade de Galicia (91hab/km²).
- Os concellos de CM-14 non superan os 8.000 habitantes. O 60% ten menos de 5.000. O territorio componse de concellos pequenos nos que salientan Vimianzo e Cee, con máis de 7.000 habitantes.
- Todos os concellos perderon poboación no período analizado (1981-2019). O territorio pasou de 92.898 habitantes en 1981 a 64.283 habitantes en 2019, unha baixada do 30%. Tan só no último trienio (2017-2019) diminuíu en 1.489.
- A poboación dos concellos conta cun 51% de mulleres e un 49% de homes. É unha sociedade feminizada con maior perda nos homes (-799) que nas mulleres (-690), comparando os datos do 2017 cos do 2019. Esta é unha tendencia que se rexistra desde anualidades anteriores.
- É unha poboación envellecida e superenvellecida. O 40% da poboación ten 60 anos ou máis (25.408 persoas), incrementándose a feminización nos grupos de idade máis avanzados. Ademais o 27% deste grupo conta con 80 ou máis anos (6.910 persoas).

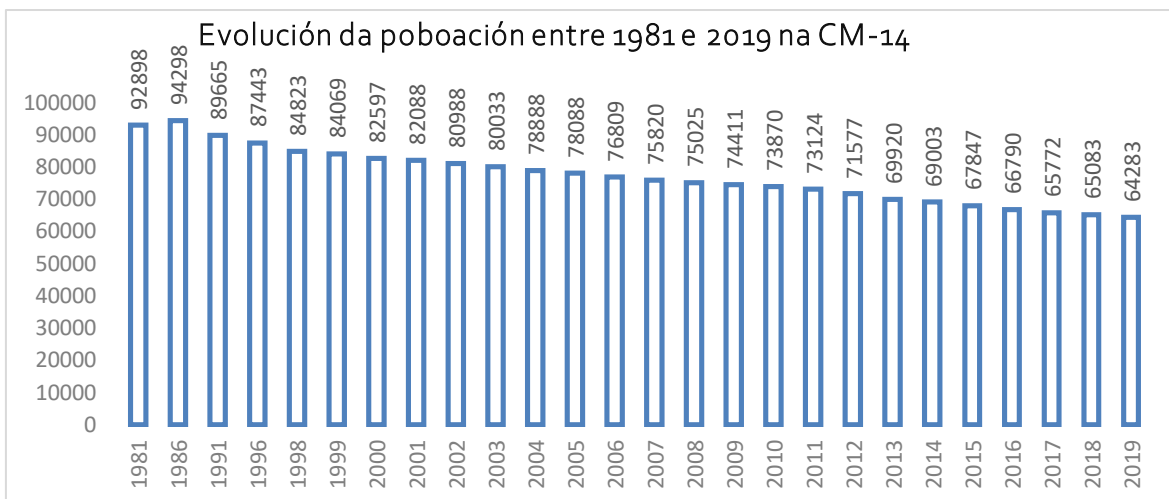
5_1_1_1 Dinámica demográfica

Analizamos a dinámica demográfica a partir dos datos do IGE³. Facílitate información sobre a evolución do territorio CM-14 conxuntamente e de cada un dos concellos. Ademais, faise unha análise do último trienio (2017-2019) no que se corrobora que a tendencia no descenso de poboación é actual e tamén se ve o descenso no peso porcentual dentro da provincia e da comunidade autónoma.

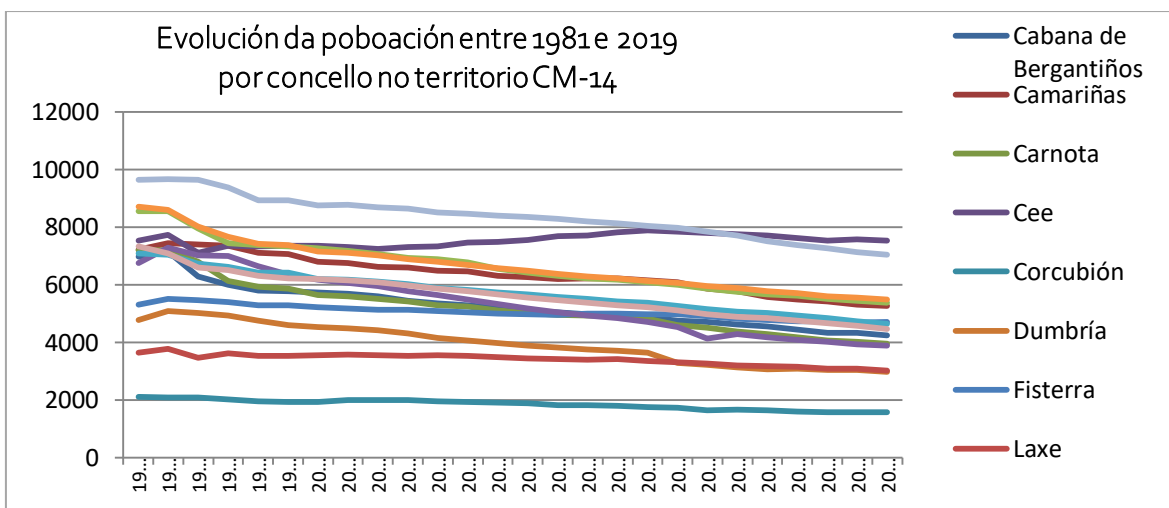
- Gráfico coa evolución da poboación do territorio CM-14 entre 1981 e 2019

---

³ IGE. Censos de poboación. Padrón Municipal de Habitantes. Nos anos 1991 e 1981 considérase a poboación dos censos e nos restantes anos a do padrón.

- Gráfico coa evolución da poboación de cada un dos catorce concellos de CM-14 entre 1981 e 2019

- Táboa cos datos de poboación dos concellos, territorio, provincia e comunidade entre 2017 e 2019

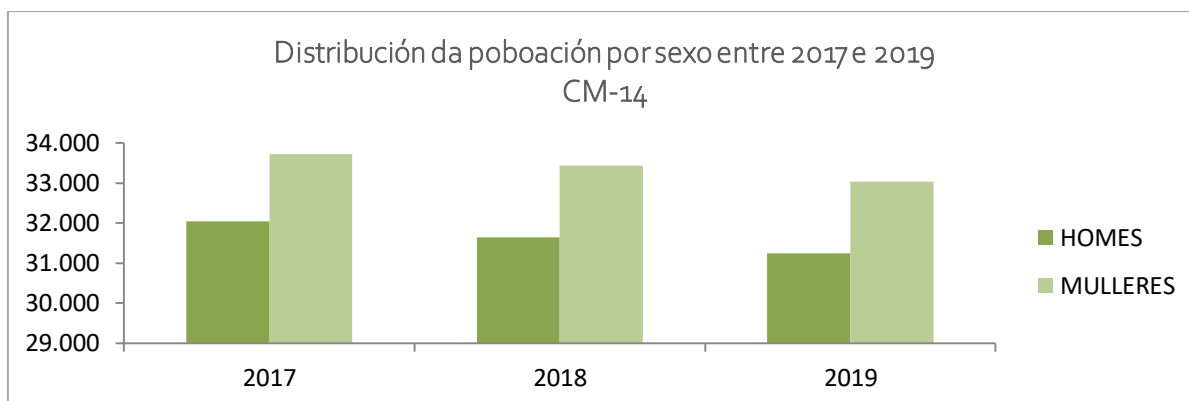
Fonte: IGE	2017	2018	2019
Cabana de Bergantiños	4347	4337	4248
Camariñas	5419	5322	5272
Carnota	4060	4031	3957
Cee	7539	7576	7546
Corcubión	1592	1578	1589
Dumbría	3053	3040	2983
Fisterra	4734	4701	4708
Laxe	3090	3084	3016
Malpica de Bergantiños	5518	5447	5391
Mazaricos	4014	3947	3885
Muxía	4852	4736	4657

Ponteceso	5613	5565	5502
Vimianzo	7270	7138	7057
Zas	4671	4581	4472
	2017	2018	2019
CM-14	65772	65083	64283
Provincia A Coruña	1120294	1119351	1119596
Galicia	2708339	2701743	2699499
	2017	2018	2019
% de CM-14 sobre a provincia	5,87	5,81	5,74
% de CM-14 sobre Galicia	2,43	2,41	2,38

5.1.1.2 Estrutura demográfica

Para achegarnos á estrutura demográfica do territorio analizamos a súa evolución por sexo nos últimos tres anos (2017-2019), estudamos a proporción dos grandes grupos de idade no territorio, comparamos cos datos da provincia e da comunidade e, por último, analizamos máis polo miúdo o grupo dos maiores de 60. Trátase dunha poboación superenvellecida e lixeiramente feminizada (2% de diferenza).

- Gráfica coa distribución da poboación por sexo entre os anos 2017 e 2019 no territorio CM-14

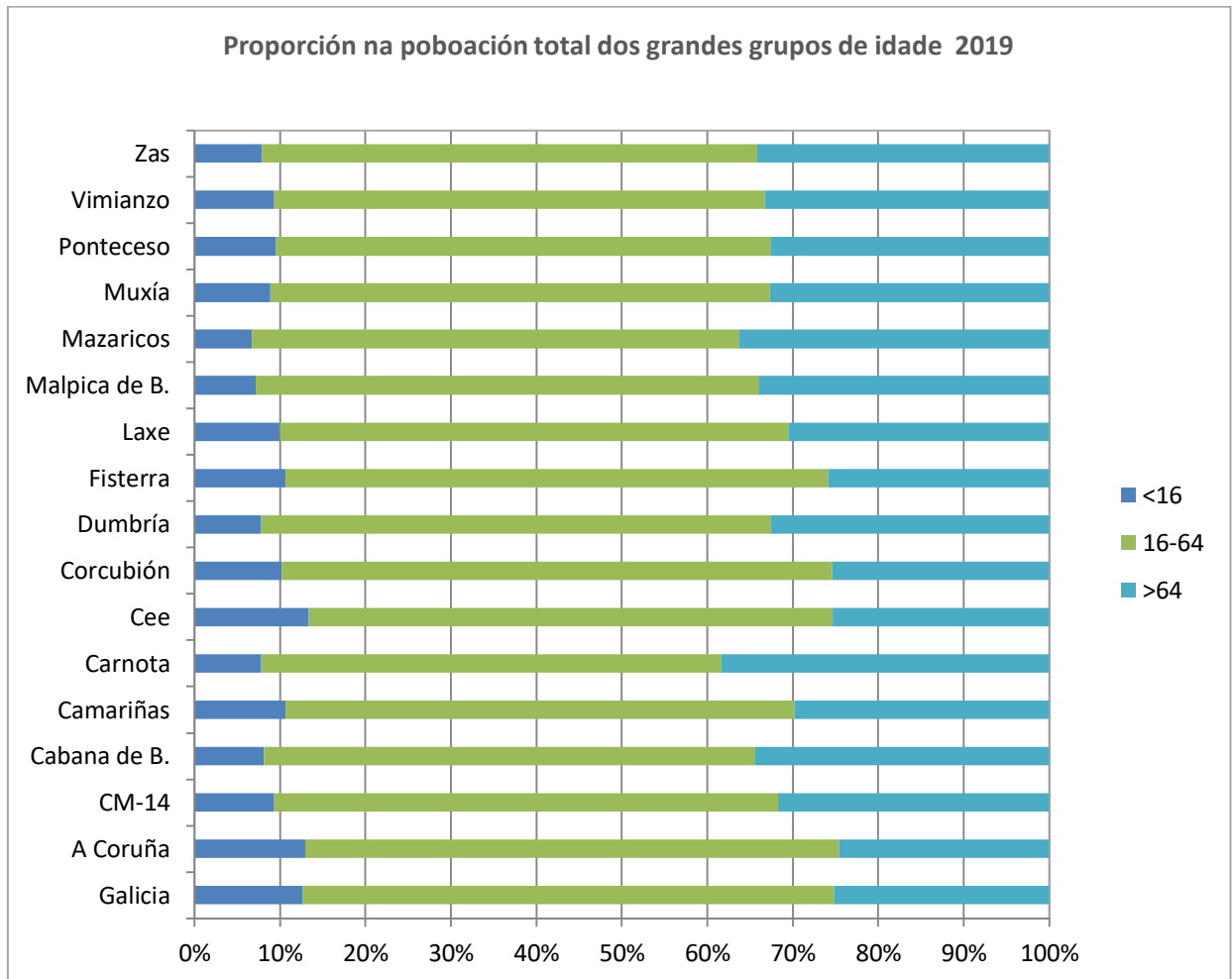

- Cadro coas cifras de poboación referidas ao ano 2019 por grandes grupos de idade nos concellos, o territorio, a provincia e Galicia

	<16	16-64	>64
Galicia	342.494	1.677.221	679.784
A Coruña	144.895	699.337	275.364
CM-14	6003	37879	20401
Cabana de B.	344	2.443	1.461
Camariñas	561	3.141	1.570
Carnota	308	2.129	1.520
Cee	1.003	4.633	1.910
Corcubión	162	1.023	404
Dumbría	232	1.779	972
Fisterra	500	2.991	1.217
Laxe	301	1.796	919

Malpica de B.	385	3.173	1.833
Mazaricos	260	2.216	1.409
Muxía	413	2.721	1.523
Ponteceso	526	3.186	1.790
Vimianzo	656	4.055	2.346
Zas	352	2.593	1.527

- Gráfica que representa a proporción sobre a poboación total dos grandes grupos de idade nos concellos, o territorio, a provincia e a comunidade autónoma

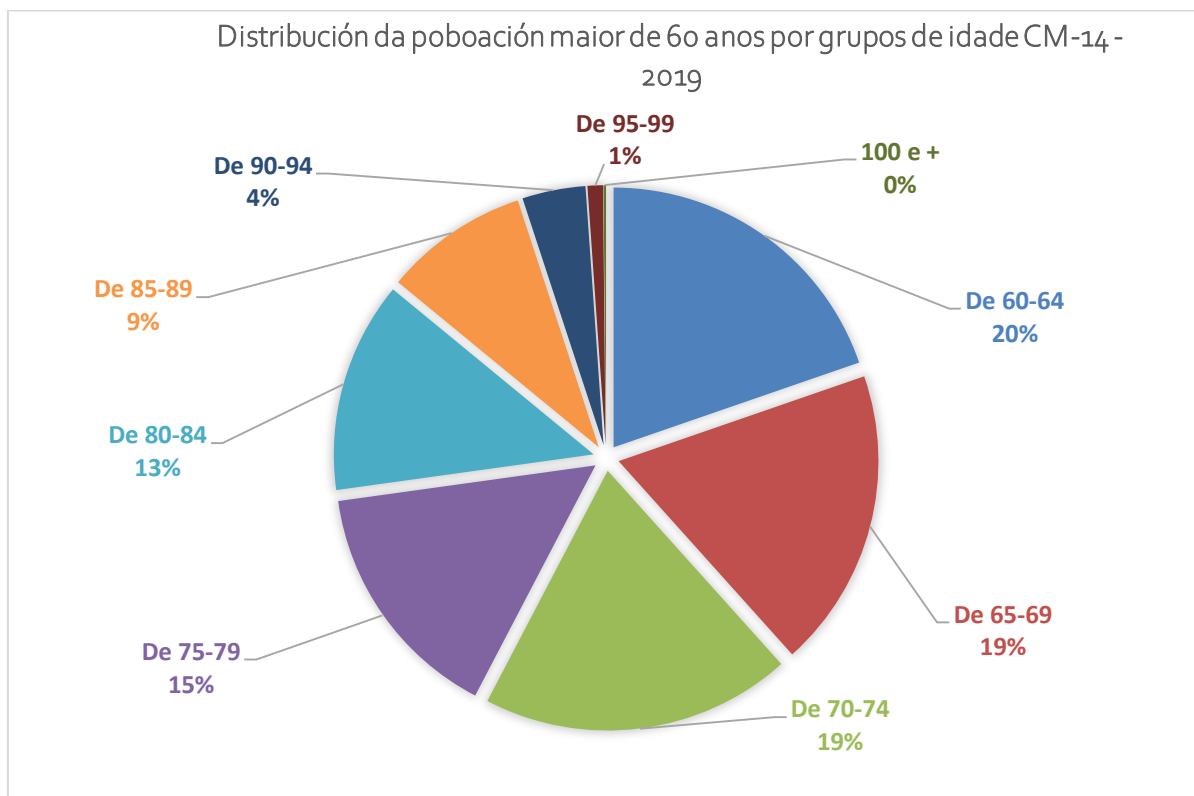

- Táboa que recolle a distribución da poboación maior de 60 anos por grupos de idade no territorio CM-14 no ano 2019

Idades	Total	%
De 60-64	5.007	20
De 65-69	4.738	19
De 70-74	4.906	19
De 75-79	3.847	15
De 80-84	3.341	13
De 85-89	2.286	9
De 90-94	1.000	4

De 95-99	243	1
100 e +	40	0
Total	25.408	100

- Gráfica que recolle a distribución da poboación maior de 60 anos por grupos de idade no territorio CM-14 no ano 2019

5.1.1.3 Distribución espacial

Estúdase a distribución espacial a través da densidade de poboación (habitantes por km²) e tamén a través do ratio habitantes por núcleo. Vemos que os 64.283 habitantes do territorio de referencia se distribúen en 1.263,40 km², nos que se asentan 952 núcleos de poboación que, á súa vez, forman parte de 122 parroquias. Comprobamos que existen grandes diferenzas entre concellos e, así, Corcubión rexistra a maior densidade, con 244,46 hab/km², e Mazaricos a menor, con 20,74 hab/km².

Comprobamos que a densidade do territorio, de 50,88 hab/km², está moi por debaixo da provincial (140,82) e da galega (91,28). O mesmo sucede se analizamos o ratio de habitantes por núcleo. Malia isto, existen grandes diferenzas entre municipios, sendo os da costa os que rexistran maior densidade e maior concentración.

	Habitantes	Km ²	Hab/Km ²	Núcleos	Parroquias	Hab/núcleo
Cabana de Bergantiños	4.248	100,20	42,40	145	10	29,30
Camariñas	5.272	51,60	102,17	26	4	202,77
Carnota	3.957	70,90	55,81	51	5	77,59

Cee	7.546	57,50	131,23	49	6	154,00
Corcubión	1.589	6,50	244,46	7	2	227,00
Dumbría	2.983	125,20	23,83	72	7	41,43
Fisterra	4.708	29,40	160,14	24	4	196,17
Laxe	3.016	36,80	81,96	39	6	77,33
Malpica de Bergantiños	5.391	61,20	88,09	62	8	86,95
Mazaricos	3.885	187,30	20,74	96	12	40,47
Muxía	4.657	124,20	37,50	102	14	45,66
Ponteceso	5.502	92,00	59,80	73	14	75,37
Vimianzo	7.057	187,30	37,68	108	14	65,34
Zas	4.472	133,30	33,55	98	16	45,63
CM-14	64.283	1.263,40	50,88	952	122	67,52
A Coruña	1.119.596	7.950,40	140,82	10.485	926	106,78
Galicia	2.699.499	29.574,40	91,28	30.212	3.772	89,35

- Táboa co ranking de concellos de CM-14 en función da densidade de poboación (2019)

Concello	Hab / Km ²
Corcubión	244,46
Fisterra	160,14
Cee	131,23
Camariñas	102,17
Malpica de Bergantiños	88,09
Laxe	81,96
Ponteceso	59,80
Carnota	55,81
Cabana de Bergantiños	42,40
Vimianzo	37,68
Muxía	37,50
Zas	33,55
Dumbría	23,83
Mazaricos	20,74

- Táboa co ranking de concellos de CM-14 en función do ratio que mide habitantes por núcleo(2019)

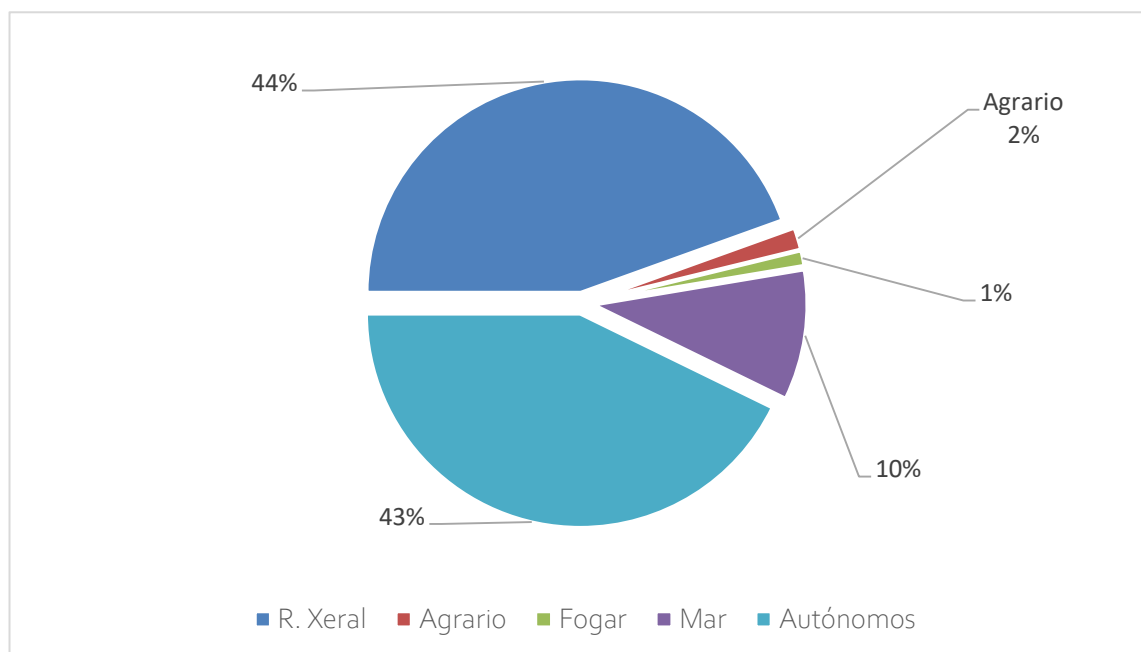
Concello	Hab / Núcleo	Hab / km ²
Corcubión	227,00	244,46
Camariñas	202,77	102,17
Fisterra	196,17	160,14
Cee	154,00	131,23
Malpica de Bergantiños	86,95	88,09

Carnota	77,59	55,81
Laxe	77,33	81,96
Ponteceso	75,37	59,80
Vimianzo	65,34	37,68
Muxía	45,66	37,50
Zas	45,63	33,55
Dumbría	41,43	23,83
Mazaricos	40,47	20,74
Cabana de Bergantiños	29,30	42,40

5_1_2 Mercado de traballo e actividade económica

5_1_2_1 Afiliación

- En marzo de 2020 o territorio contaba con 15.080 persoas traballadoras. Un 4% do total de afiliación á Seguridade Social da provincia da Coruña. Cun descenso de 12 persoas na afiliación dos concellos respecto a febreiro.
- A perda de afiliación nun ano (de marzo de 2019 a marzo de 2020) foi de 668 persoas. Máis acusada nas persoas traballadoras por conta allea e nos autónomos.
- As afiliacións do sector mar en marzo de 2020 son o 23% das afiliacións da provincia da Coruña o que evidencia o peso deste sector.
- A distribución de afiliación por sectores amosa case que unha igualdade do peso dos traballadores e traballadoras por conta allea e os autónomos. Visibilizando unha estrutura empresarial fundamentalmente de pequenas empresas con pouca capacidade de contratación. E unha capacidade de contratación moi estacional e temporal. Con subidas e baixadas dependendo da estacionalidade das industrias de maior emprego de persoal (conserveiras) e das necesidades na tempadas altas e medias do sector hostalaría turismo.
- As afiliacións ao réxime de mar, agrario e fogar só acadan o 13% do total de persoas traballadoras do territorio.
- O número de persoas contratadas por conta allea é só un 1% superior aos autónomos o que evidencia a limitada capacidade de contratación por parte da maioría das empresas do territorio.

Afiliación	R. Xeral	Agrario	Fogar	Mar	Autónomos	Total
Mar-20	6.712	254	176	1.488	6.450	15.080
Febreiro 2020	6.765	265	180	1.434	6.448	15.092
Decembro 2019	6.948	258	183	1.402	6.494	15.285
Mar-19	7.167	255	202	1.533	6.591	15.748
Descenso 12 meses (marzos)	-455	-1	-26	-45	-141	-668

5_1_2_2 Desemprego

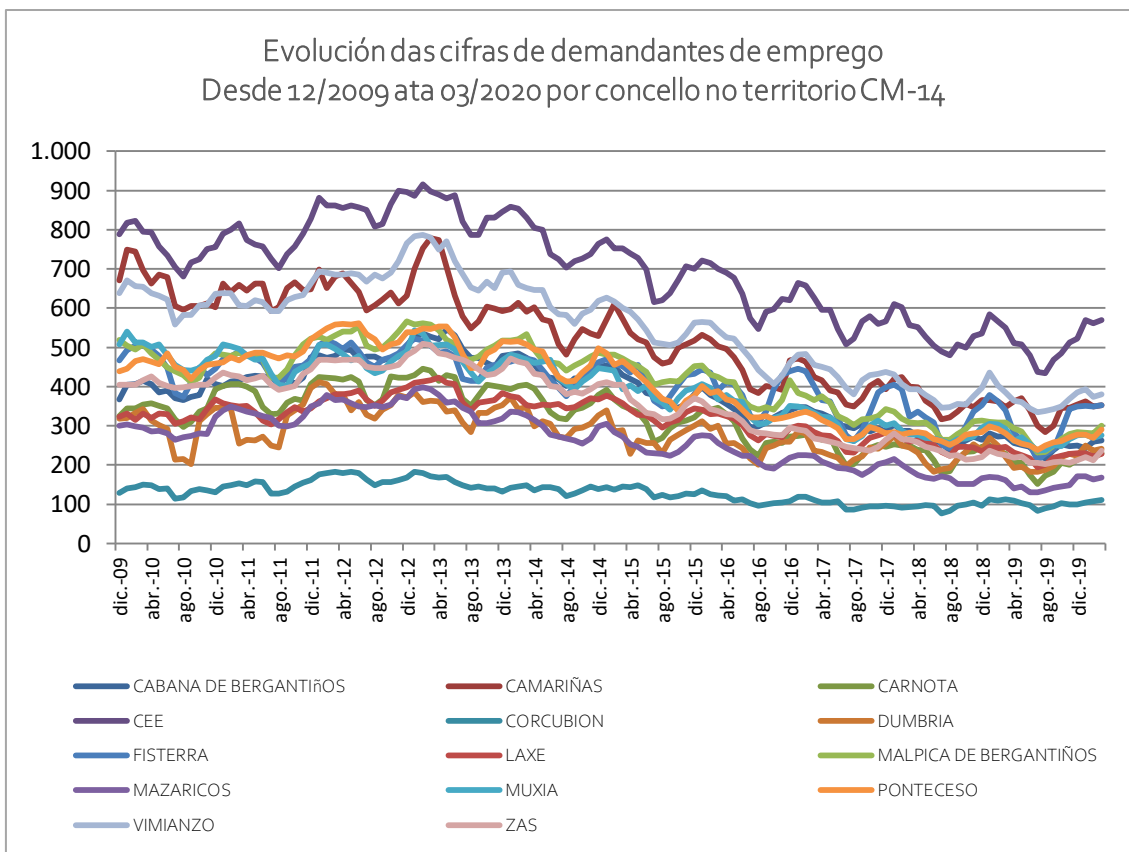
Para aproximarnos á parte da poboación activa que demanda emprego baseámonos nas estatísticas de demandantes de emprego a partir dos datos que facilita o Observatorio das Ocupacións do SEPE⁴.

- No territorio de referencia (CM-14) o número de mulleres inscritas como demandantes de emprego supera ao de homes, son o 60% fronte ao 40%.
- En canto á idade, o 60% das persoas demandantes de emprego contan con 45 ou máis anos.
- No 2020 apréciase un descenso das cifras de paro nos meses de xaneiro e febreiro, comparando co mesmo período do ano anterior. No mes de marzo é superior con respecto ao pasado exercicio.
- Gráfico coa evolución das cifras de demandantes de emprego desde decembro de 2009 ata marzo de 2020

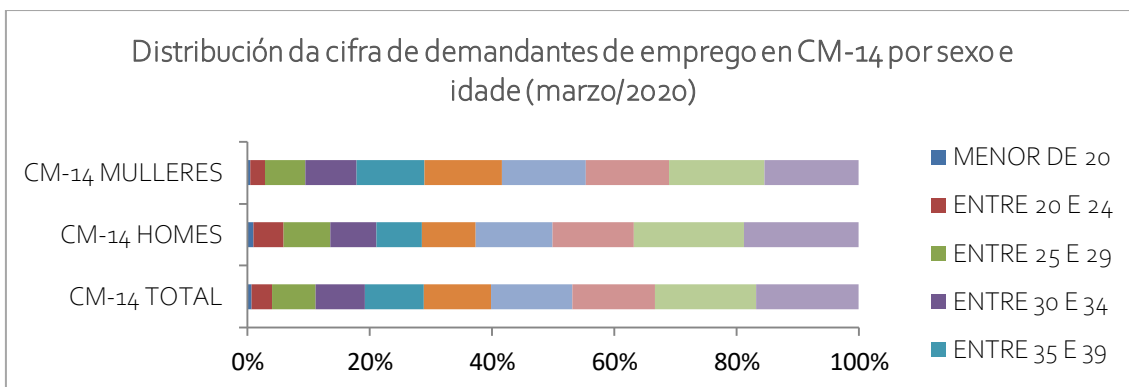
---

⁴ Servizo Público de Emprego Estatal. D.P. da Coruña. Estatísticas de paro rexistrado. Marzo 2020.

- Gráfico coa distribución da cifra de demandantes de emprego por sexo e idade no territorio CM-14 en marzo de 2020

- Táboa coas cifras de demandantes inscritos en marzo de 2020 por concello e sector económico

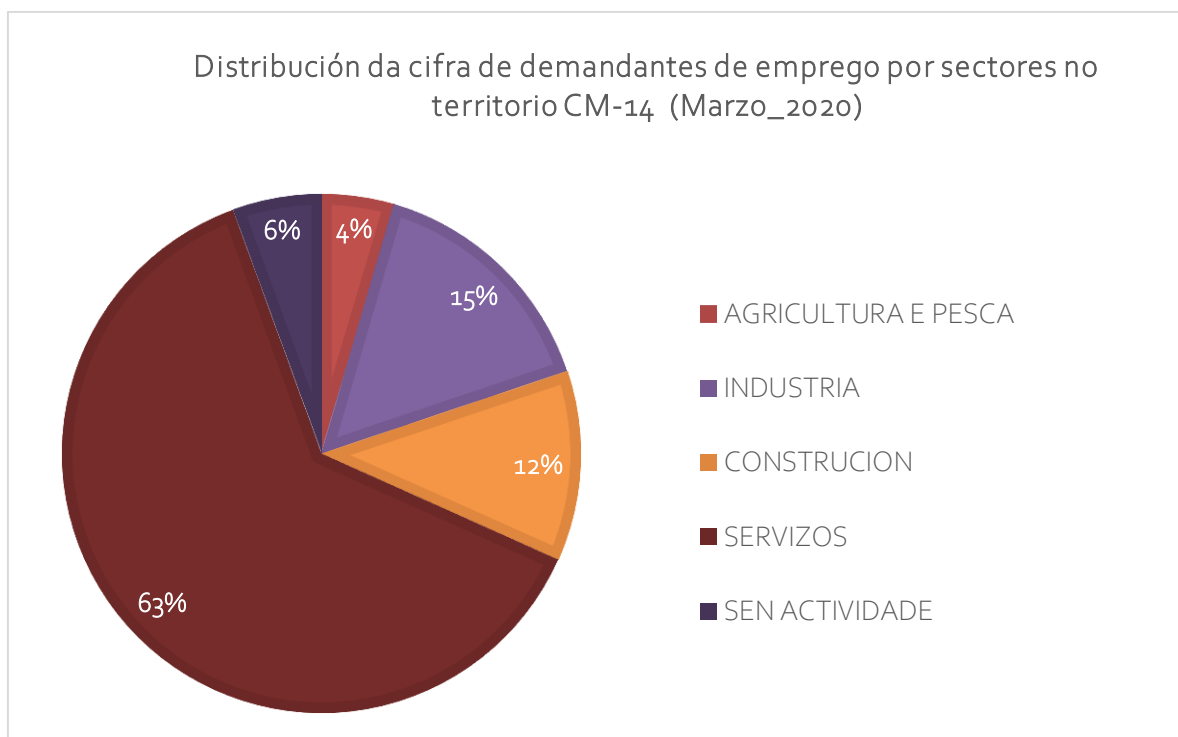
	Agric+pesca	Industria	Constr	Servizos	Sen act	Total
Cabana de Bergantiños	8	62	30	147	16	263
Camariñas	24	38	39	229	22	352
Carnota	16	41	31	135	7	230
Cee	23	69	44	398	36	570
Corcubión	2	9	9	84	7	111
Dumbría	7	27	24	174	10	242

Fisterra	18	15	25	272	23	353
Laxe	4	32	33	144	15	228
Malpica de Bergantiños	11	95	28	156	11	301
Mazaricos	15	14	49	88	2	168
Muxía	10	32	26	186	22	276
Ponteceso	11	65	36	158	20	290
Vimianzo	24	74	59	205	19	381
Zas	8	40	41	135	12	236

- Táboa coas cifras de demandantes inscritos no territorio CM-14 e na provincia por sexo e sector económico

	Agric+pesca	Industria	Constr	Servizos	Sen act	Total
CM-14 total	181	613	474	2.511	222	4001
CM-14 homes	128	205	436	787	64	1620
CM-14 mulleres	53	408	38	1.724	158	2381
A Coruña_total	1.689	7.299	6.215	48.645	5.536	69384
A Coruña_Homes	1.248	3.639	5.568	17.659	1.928	30042
A Coruña_mulleres	441	3.660	647	30.986	3.608	39342

Gráfico coas cifras de demandantes inscritos no territorio CM-14 e na provincia por sector económico

Análise do tecido empresarial

Os datos do INE amosan un tecido empresarial composto no ano 2019 por 4.579 empresas (68 máis que no ano 2018). Do conxunto dos concellos só Ponteceso perde 5 empresas mentres atopamos un crecemento por riba das 10 empresas nos concellos de Camariñas (18), Mazaricos (14) e Laxe (11).

Presenta pois unha recuperación do tecido empresarial, tendencia lenta pero sostida nos últimos anos.

- O sector servizos é quen máis medrou cun incremento de 66 novas empresas. A construción incrementouse en 14 actividades, as actividades técnicas e profesionais engadéron 12 ao igual que as de educación, sanidade e servizos sociais.
- As que sufriron perdas foron o comercio (7) industria (5) e actividades financeiras e de seguros (1).
- O tecido empresarial adícase ao comercio, transporte e hostalería na súa maioría (43,85%), a servizos(24,20%) e construción(22,25%) e a industria ten menor presenza cun 9,70%.
- O sector industrial vincúlase aos recursos dos territorios (conserveiras, enerxías, explotacións mineirais, agroindustrias...)
- O incremento das necesidades de servizos (profesionais, atención sociosanitaria, turísticos, mellora da calidade de vida...) amosa un territorio cun crecemento fortemente vinculado á demanda e necesidades das persoas e á terciarización.

Sectores CNAE	2019	2018	Diferencia
Industria	444	449	-5
Construción	1.019	1.005	14
Comercio, transporte, Hostalería	2.008	2.015	-7
Servizos	1.108	1.042	66
TOTAL	4.579	4.511	68

Sectores	Total	%
Industria	444	9,70
Construción	1.019	22,25
Comercio, transporte, Hostalería	2.008	43,85
Servizos	1.108	24,20
TOTAL	4.579	100,00

Análise do sector agrogandeiro e forestal⁵

---

⁵Tómanse de referencia para este apartado algunhas estatísticas e conclusións do diagnóstico da EDLP do GDR Costa da Morte 2014-2020. A maioría dos datos están referidos a 2015.

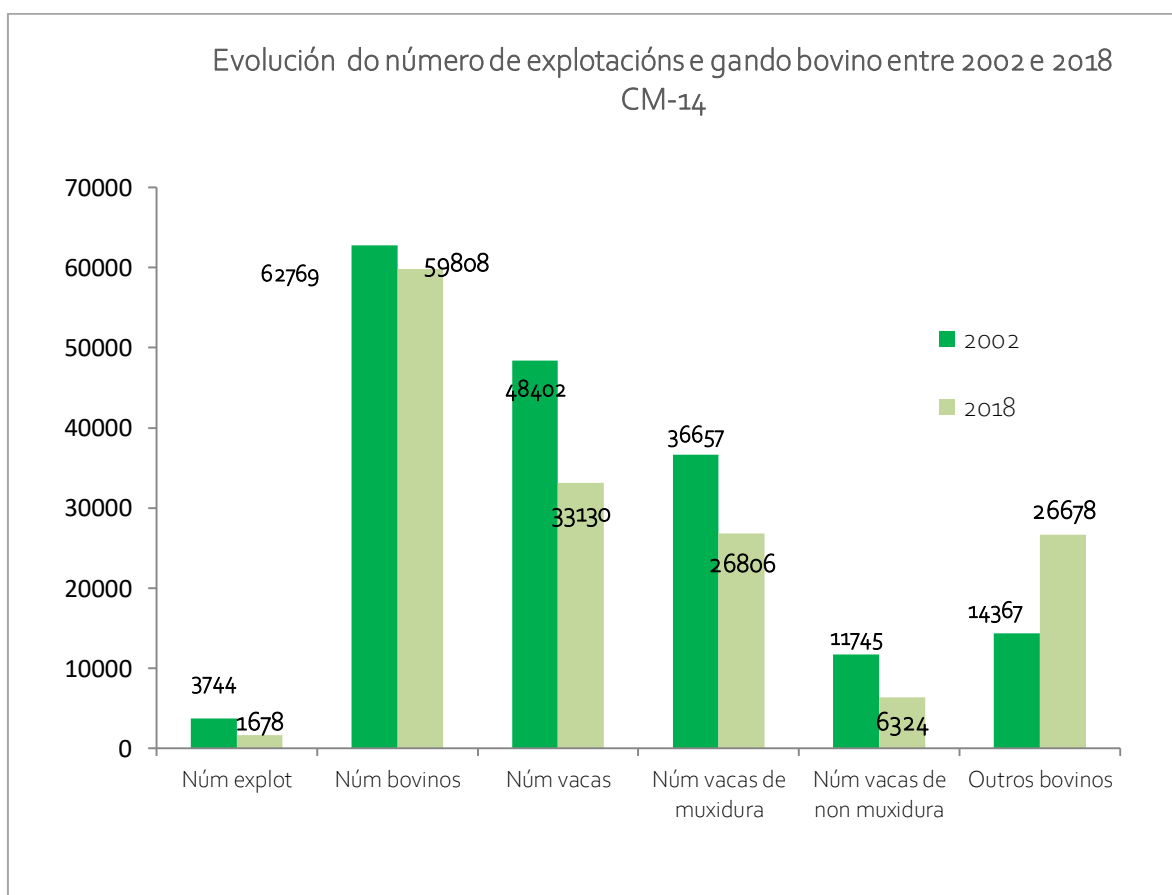
A superficie forestal representa case dous tercios do territorio e a superficie agraria útil arredor dunha cuarta parte.

A explotación forestal céntrase no eucalipto e no pino e existe transformación en serradoiros, aínda que o número deles diminuíu nos últimos anos.

Destaca no territorio a vocación gandeira de vacún para a produción de leite. No cadro que amosamos a continuación vese a evolución entre o 2002 e o 2018, observándose un descenso en todos os parámetros. Pero, convén facer a aclaración de que se produciu unha desaparición das explotacións máis pequenas e un redimensionamento das máis grandes, plasmado en innovación de procesos e profesionalización.

A partir dos datos do IGE⁶ elaboramos unha táboa que recolle, o número de explotacións en gando nos anos 2002 e 2018 para ver a evolución.

- Gráfico coa evolución do número de explotacións e gando bovino entre 2002 e 2018

- Táboa coa evolución do número de explotacións e gando bovino entre 2002 e 2018 por concello do territorio CM-14

---

⁶ IGE. Efectivos e explotacións de gando bovino. Información ata o nivel de desagregación municipal. Número de explotacións e número de bovinos

	Nº explotacións	Nº bovinos	Nº vacas	Nº vacas muxidura	Nº vacas non muxidura	Outros bovinos
Cabana de Bergantiños						
2002	297	3620	2775	1827	948	845
2018	103	2970	1682	1300	382	1288
Laxe						
2002	126	802	577	202	375	225
2018	27	335	214	122	92	121
Malpica de Bergantiños						
2002	162	2396	1690	810	880	706
2018	73	1719	934	351	583	785
Ponteceso						
2002	247	3599	2778	2296	482	821
2018	91	3674	2199	1909	290	1475
Cee						
2002	138	1137	753	212	541	384
2018	45	597	331	51	280	266
Corcubión						
2002	6	25	16	1	15	9
2018	4	18	10	0	10	8
Dumbría						
2002	365	6450	4941	3546	1395	1509
2018	170	5654	3219	2668	551	2435
Fisterra						
2002	65	303	200	53	147	103
2018	16	145	70	0	70	75
Muxía						
2002	417	6644	4888	3161	1727	1756
2018	223	6364	3663	2715	948	2701
Carnota						
2002	44	247	192	119	73	55
2018	7	51	35	1	34	16
Camariñas						
2002	50	176	126	13	113	50
2018	12	66	34	2	32	32
Vimianzo						
2002	588	8145	6580	5171	1409	1565
2018	240	8551	4533	3719	814	4018
Zas						
2002	500	8858	6751	5473	1278	2107
2018	229	6129	3439	2765	674	2690
Mazaricos						
2002	739	20367	16135	13773	2362	4232
2018	438	23535	12767	11203	1564	10768

Análise do sector da pesca, marisqueo e acuicultura

No territorio CM-14 hai once lonxas: Carnota (Pindo e Lira), Corcubión, Fisterra, Camariñas (Camariñas e Camelle), Ponteceso (Corme), Laxe, Malpica, Muxía e Cabana de Bergantiños (río Anllóns). O peixe é o principal grupo de especies que se descargan.

Segundo datos da Consellería do Mar de 2016, no territorio existen 414 embarcacións.

Ademais, é de destacar a actividade marisqueira, na que se rexistran 289 permisos no ano 2019, algo máis da metade dos que había no 2001.

- Evolución do número de permisos de marisqueo a pé por confrarías ou agrupación de mariscadores

	2001	2019
Agrupación mariscadores Río Anllóns	50	30
Confraría de Camariñas	107	63
Confraría de Corcubión	26	16
Confraría de Corme (Ponteceso)	68	23
Confraría de Fisterra	70	13
Confraría de Laxe	20	2
Confraría de Lira (Carnota)	61	25
Confraría de Malpica	31	30
Confraría de Muxía	64	43
Confraría de O Pindo (Carnota)	22	44
CM-14	519	289
Consellería do Mar. Pescadegalicia.com		
I.G.E. - Instituto Galego de Estatística		

As augas do Atlántico atraeron a implantación na zona de plantas de rodaballo en Camariñas, Merexo e Lira.

Análise da actividade turística

O territorio forma parte do xeodestino Costa da Morte, para o que se deseñou o Plan de Acción para o Turismo da Costa da Morte 2019-2021.

Á oferta tradicional de pensións, hoteis e turismo rural, nos últimos anos tiveron un auxe destacado os albergues e as vivendas de uso turístico, apartamentos turísticos e vivendas turísticas. Segundo o estudo realizado desde o xeodestino, a Costa da Morte conta con 11.304 prazas distribuídas en 958 establecementos, que se concentran prioritariamente na costa e na contorna do Camiño a Fisterra e Muxía.

5.1.2.4 Xacementos de emprego

Da análise realizada e as achegas recibidas no proceso de participación extráese a existencia de xacementos de emprego que se poden desenvolver a partir das seguintes áreas de actividade:

Coworking	Si	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non
Parque/pol. Industrial	Non	Non	Non	Si	Non	Non	Non	Non	Si	Non	Non	Si	Si	Si
Viveiro empresa	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non
Centro formación	Non	Non	Non	Si	Non	Non	Non	Non	Si	Non	Non	Non	Non	Non
Orientación laboral	Si	Si	Si	Si	Non	Non	Non	Si	Non	Si	Non	Si	Si	Si
AEDL e/ou promoción ec.	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si

5_1_3_2 Plans zonais e outros apoios ao territorio

O territorio CM-14 forma parte do xeodestino Costa da Morte e estes concellos beneficianse de varios plans zonais:

1. Estratexia de desenvolvemento local participativo do Grupo de Desenvolvemento Rural Costa da Morte
2. Estratexia de desenvolvemento local participativo do GALP Costa da Morte
3. Estratexia de desenvolvemento local participativo do GALP Costa Sostible
4. Plan de acción para o turismo da Costa da Morte 2019-2021

Ademais, existen outros plans e programas que benefician aos axentes do territorio e que se relacionan no Anexo de axudas.

5_1_4 Medio Físico

O territorio do Plan está situado no noroeste da Península Ibérica, a carón do Atlántico. Ocupa 1263,40 Km2. Dos catorce concellos, once lindan co mar.

Distribución municipal das terras

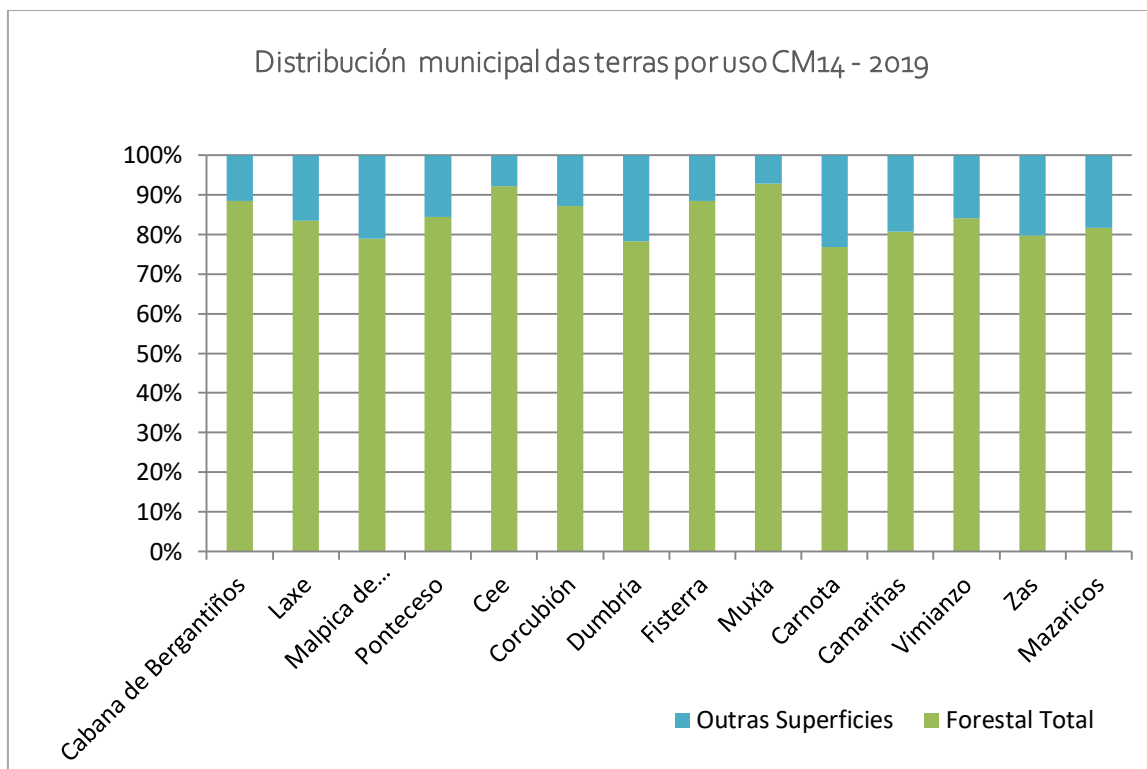
Case dous tercios do espazo do territorio está ocupado por terreos forestais. A continuación refléxase a distribución por concellos.

- Anexo IV. Distribución municipal de terras 2019 Fonte: Consellería do Medio Rural

Concello	Forestal Total	Outras Superficies	S. Total Concello	Sup. de Cultivo e Prado / Sup. Total	Forestal/ Sup. Total
Cabana de Bergantiños	7.124	929	10.023	0,20	0,71
Laxe	2.551	505	3.678	0,17	0,69
Malpica de Bergantiños	3.513	933	6.122	0,27	0,57
Ponteceso	6.184	1.142	9.197	0,20	0,67
Cee	4.221	356	5.745	0,20	0,73
Corcubión	458	68	652	0,19	0,70
Dumbria	7.556	2.088	12.519	0,23	0,60
Fisterra	1.986	258	2.943	0,24	0,67
Muxía	8.592	669	12.119	0,24	0,71
Carnota	5.118	1.537	7.090	0,06	0,72
Camariñas	3.861	925	5.160	0,07	0,75
Vimianzo	12.583	2.372	18.727	0,20	0,67
Zas	7.408	1.879	13.329	0,30	0,56
Mazaricos	9.082	2.042	18.730	0,41	0,48
CM 14 (HA)	80.237	15.704	126.033	0,12	0,64
CM 14 (km2)	802,37	157,04	1260,3		

- Gráfico coa distribución municipal das terras en función do seu uso no ano 2019

Clima

O clima da Costa da Morte é oceánico, con temperaturas suaves todo o ano. Os meses máis fríos son os de decembro, xaneiro, febreiro e marzo, aínda que as temperaturas medias se moven entre os 6º e os 10º. Non é zona de neve aínda que pode haber xeadas nos días máis fríos, sobre todo na zona interior. As temperaturas máis altas rexístranse nos meses de xuño, xullo, agosto e setembro, con temperaturas medias comprendidas entre os 18º e os 24º. As choivas son frecuentes, sobre todo no outono e no inverno. Mención destacada merecen o vento, os temporais e as borrexas. Condicionan o vivir das xentes e son unha parte do nome Costa da Morte.

Non podemos esquecer o cambio climático e as previsións de futuro para a zona. Nas proxeccións ata o ano 2100 espérase un aumento da temperatura máxima de ata uns 4 graos, un aumento do número de días cálidos de un 35% e unha redución nos días de choiva nuns 35 días.

Litoral e occidentalidade

A situación noroccidental na Península Ibérica e o Atlántico conferiron illamento por terra e apertura a culturas do norte e do sur, ademais do tráfico con América, por mar. Esta singularidade complétase co feito de acoller o último raio de sol da Europa Continental en dous períodos do ano (MIRA,2016).

O litoral é fonte de riqueza a través da pesca, o marisqueo e a acuicultura. Ofrece numerosas praias, de mar aberto e abrigadas en rías, que se interrompen con acantilados graníticos. Ao mar débense os numerosos naufraxios que forman parte da lenda negra destas terras e parte da oferta de gastronomía Atlántica.

Ríos e paisaxe

Catro grandes ríos atravesan o interior da Costa da Morte: o Anllóns, o Grande ou Porto, o Castro e o Xallas. Neles verten as súas augas numerosos afluentes que conforman unha ampla rede fluvial.

A xeomorfoloxía ten tres expoñentes no Monte Pindo (Dumbría e Carnota), os Penedos de Pasarela e Traba (Vimianzo e Laxe) e a zona comprendida entre o Cabo Vilán e Camelle (Camariñas).

Flora e fauna

A diversidade de ecosistemas e a proximidade do mar fan interesante a esta zona desde varios puntos de vista. Na área da Rede Natura existen catalogadas especies vexetais e animais e ademais é zona de interese ornitolóxico.

Por outra banda, a riqueza fluvial e das zonas boscosas, fan que a caza e a pesca se poidan practicar nos diferentes cotos.

Espazos protexidos

A Costa da Morte está incluída na Rede Natura 2000, que é a rede de espazos naturais protexidos a escala da UE creada en virtude da Directiva 92/43/CEE do Consello, de 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres (Directiva hábitats), con obxecto de salvagardar os espazos naturais máis importantes de Europa. Componse de zonas especiais de conservación (ZEC) declaradas polos Estados membros con arreglo á Directiva sobre hábitats e, ademais, das zonas especiais de protección para as aves (ZEPA) que se designan de acordo coa Directiva aves.

Contamos ademais cos Penedos de Pasarela e Traba, que están declarados paisaxe protexida polo Decreto 294/2008, de 11 de decembro, polo que se declaran paisaxe protexido os Penedos de Pasarela e Traba.

5_1_5 Renda dispoñible e produto interior bruto

A renda dispoñible bruta⁷ é o saldo da conta de distribución secundaria da renda. Obtense a partir do saldo de rendas primarias sumando as prestacións sociais e as transferencias correntes que son o recurso para os fogares, e restando os impostos sobre a renda, as cotizacións sociais e as transferencias correntes que son un emprego para os fogares. É un indicador que nos permite achegarnos ao nivel de benestar das familias. A continuación amósase unha gráfica coa súa evolución desde o ano 2000 ata o 2017. Compróbase unha tendencia á alza e tamén que a renda dos habitantes do territorio está por debaixo do nivel provincial e autonómico en todos os concellos. Engádesse unha táboa cos datos do ano 2000 e o 2017 para todos os concellos, a provincia e a comunidade autónoma analizando a variación.

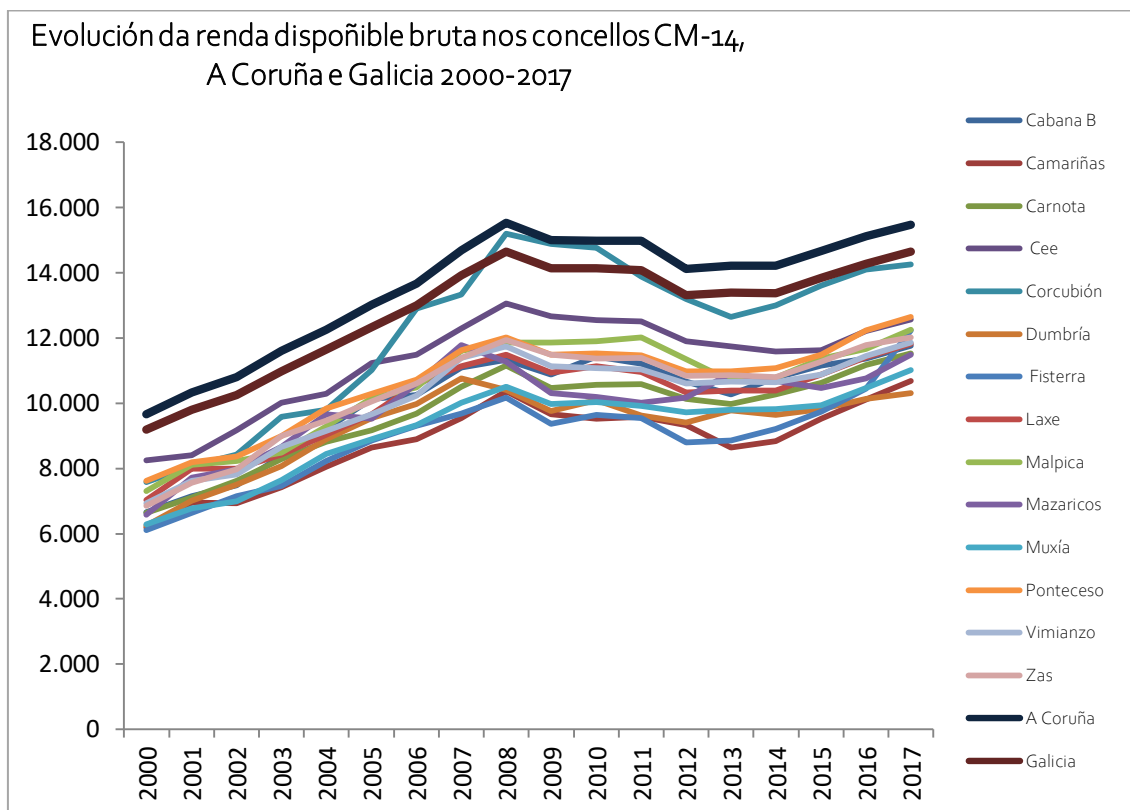
Táboa que recolle a Renda dispoñible por habitante nos concellos de CM-14, na provincia e na comunidade, analizando o incremento.

	Incremento			
	2000	2017	Diferencia	%
Cabana Bergantiños	6.659	11.771	5.112	76,77
Camariñas	6.187	10.680	4.493	72,62
Carnota	6.640	11.522	4.882	73,52
Cee	8.256	12.575	4.319	52,31
Corcubión	7.584	14.254	6.670	87,95
Dumbría	6.239	10.309	4.070	65,23
Fisterra	6.103	12.239	6.136	100,54
Laxe	7.032	11.822	4.790	68,12
Malpica	7.315	12.251	4.936	67,48
Mazaricos	6.577	11.490	4.913	74,70
Muxía	6.281	11.009	4.728	75,27

⁷ Fonte: elaboración propia a partir do IGE. Renda municipal dos fogares. Revisión estatística 2019. Serie 2010-2017. Datos provisionais.

Ponteceso	7.619	12.653	5.034	66,07
Vimianzo	6.924	11.857	4.933	71,24
Zas	6.861	12.026	5.165	75,28
A Coruña	9.663	15.483	5.820	60,23
Galicia	9.189	14.643	5.454	59,35

- Gráfico con a evolución da renda dispoñible bruta nos concellos CM.14, a provincia e a comunidade entre 2000 e 2017

O produto interior bruto⁸ é un concepto macroeconómico que mide o valor dos bens e servizos producidos no espazo durante o período de tempo. Permite achegarnos á capacidade de xerar riqueza do territorio. A continuación recolleemos os datos referidos ao territorio CM-14, a provincia e a comunidade para o ano 2016 e unha gráfica coa evolución desde o 2010 ata o 2016. Vemos que os datos de Dumbría e Cee, onde están asentadas as factorías de Ferroatlántica, superan o nivel autonómico. O seguinte concello no ranking é Mazaricos e os datos do resto dos municipios están moi por debaixo da provincia e de Galicia.

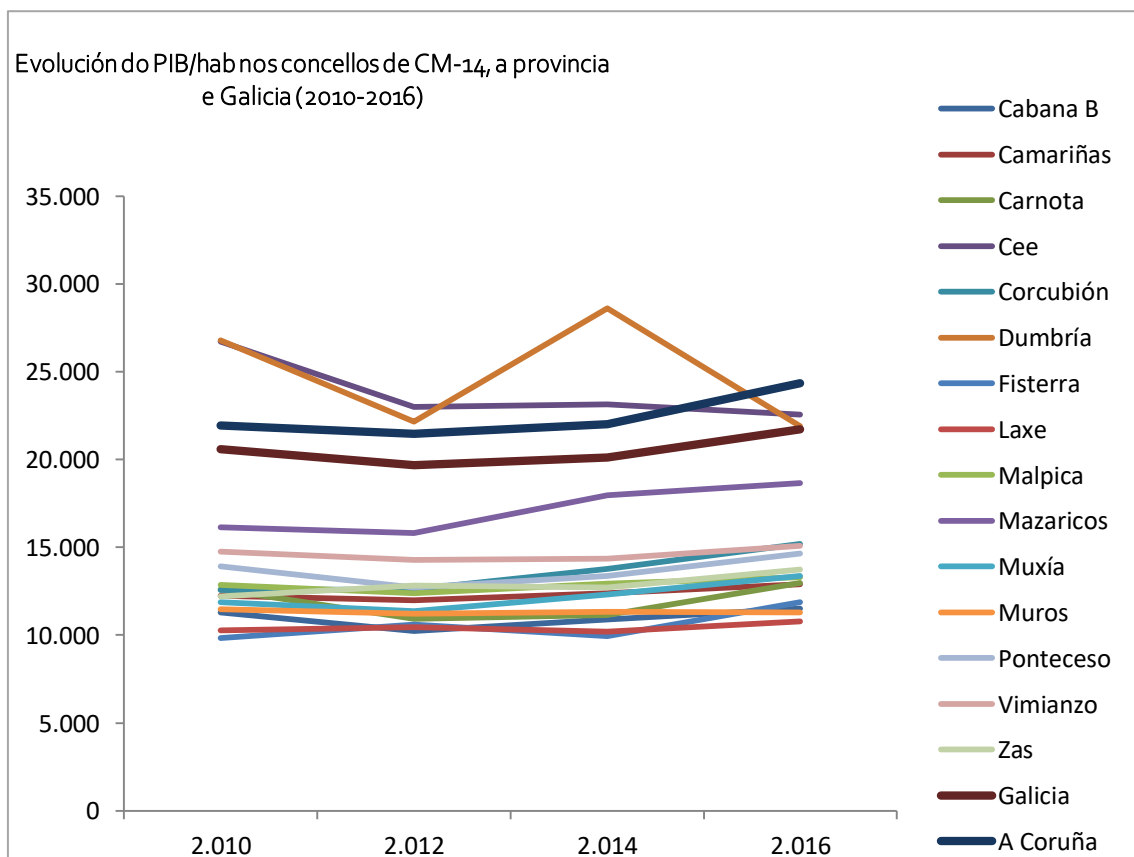
- Produto Interior Bruto dos municipios de CM-14, A Coruña e Galicia e porcentaxes.

2.016	PIB TOTAL		PIB/HAB	
Concello	miles €	€	% A Coruña	% Galicia
Cabana B	52.230	11.502	47,28	52,94
Camariñas	74.446	12.889	52,98	59,32
Carnota	57.003	12.973	53,33	59,71

⁸ Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE. *Produto interior bruto municipal. Base 2010.*

Cee	171.988	22.553	92,70	103,80
Corcubión	25.323	15.200	62,48	69,96
Dumbría	74.269	21.915	90,08	100,87
Fisterra	58.215	11.885	48,85	54,70
Laxe	35.435	10.777	44,30	49,60
Malpica	76.199	13.280	54,59	61,12
Mazaricos	82.095	18.645	76,64	85,81
Muxía	67.320	13.357	54,90	61,48
Muros	100.340	11.279	46,36	51,91
Ponteceso	84.232	14.654	60,24	67,45
Vimianzo	115.402	15.099	62,06	69,49
Zas	67.908	13.730	56,44	63,19
Galicia	58.994.431	21.727	89,31	100,00
A Coruña	27.319.915	24.328	100,00	111,97
CM-14	1.142.405			
% A Coruña	4,18			
% Galicia	1,94			

- Gráfica coa evolución do PIB/hab nos concellos de CM-14, a provincia e Galicia entre o 2010 e o 2016

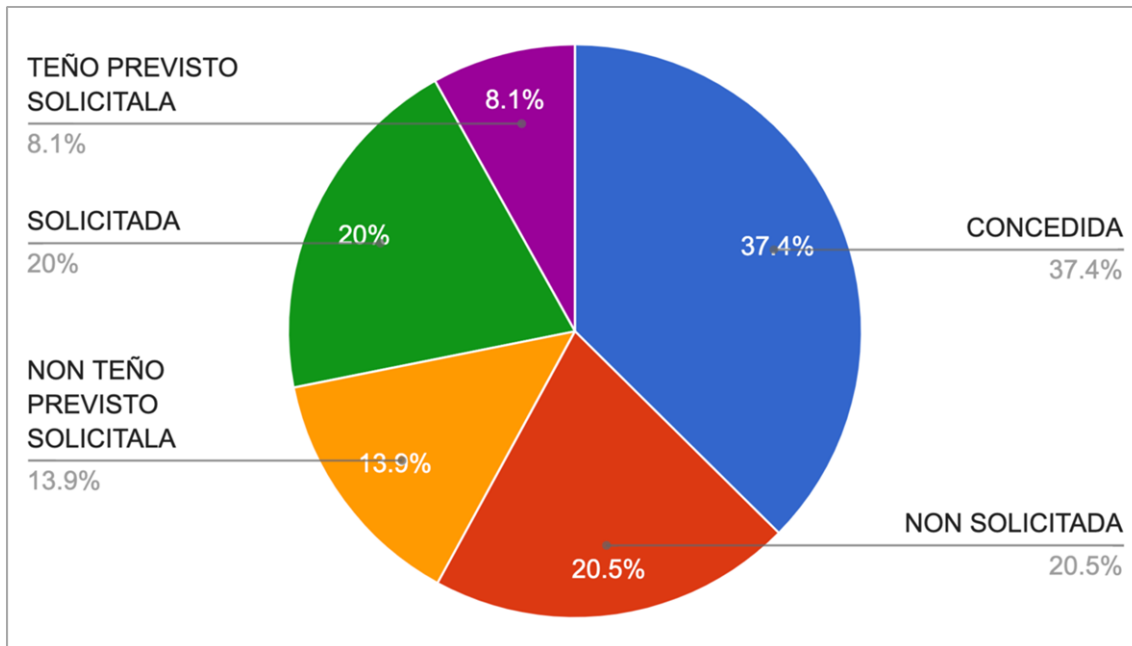
5_2 Situación ocasionada pola pandemia do COVID-19

As consecuencias do confinamento e paralización das actividades non esenciais ocasionan ao tecido socioeconómico graves problemas e dificilmente mensurables ata que se produza o remate do estado de alarma.

Para achegarnos ás consecuencias desta crise sanitaria no tecido empresarial dos 14 concellos participantes realizouse una enquisa ás empresas entre os días 20-24 de abril de 2020. O número de empresas participantes foron 604, un 13% del total de empresas do territorio segundos datos do INE de 2019.

O informe completo desta enquisa pódese consultar nos anexos. As conclusións podemos resumilas en:

- No que se refire á actividade desenvolvida polas empresas consultadas a tipoloxía é moi variada pero en termos cuantitativos son a hostalaría e o comercio os sectores con máis número de respostas. Sectores con maior impacto polo peche de establecementos e que tamén foron identificados na enquisa realizada aos profesionais de desenvolvemento local.
  - Nas empresas con menor número de traballadores contratados (0 a 3 contratos) o impacto no emprego foi menor.
  - Case un tercio das empresas enquisadas non solicitou nin ten previsto solicitar a prestación extraordinaria por cese de actividade.
  - Case un 70% non solicitou nin ten previsto solicitar un ERTE
  - Un 63% non solicitou nin ten pensado solicitar crédito subvencionado
  - Tan só un 30% dos enquisados continuaron desenvolvendo a súa actividade.
  - En termos de caída de facturación máis da metade das empresas enquisadas non tiveron ningún tipo de actividade.
  - 80% dos enquisados consideran que o volume de actividade será moi escaso unha vez esgotado o prazo estipulado como estado de alarma. Un 30% dos enquisado está considerando a posibilidade dun peche definitivo da actividade empresarial.
  - No que se refire a accións públicas de apoio empresarial as empresas enquisadas consideran como de maior utilidade as liñas de subvencións a fondo perdido e a supresión temporal de impostos ou cotizacións.
-
- Gráfico de intención de solicitude da prestación extraordinaria por cese de actividade

Situacións observadas:

- Peche do comercio non esencial ten danado a gran parte do sector do territorio ao igual que as actividades relacionadas co turismo (hostalería, aloxamentos, actividades e servizos turísticos, actividades vinculada a feiras e festexos..) que neste ultimo caso enfróntase a un horizonte de recuperación a longo prazo.
- Por outra banda, as actividades esenciais vinculadas á alimentación foron reforzadas e impulsou a produción e comercialización dos produtos locais con maior intensidade que nunca.
- Tamén se reforzaron os servizos para a empresa (xestorías, transporte, distribución...) e a industria agroalimentaria e os servizos vinculados á sanidade, as limpezas e desinfeccións e os servizos públicos.
- As características de microempresas e estacionalidade, a desconfianza no futuro e a deficiente xestión financeira e económica das empresas poden ter dificultado o acceso ás medidas de axuda para as empresas emitida polo goberno. O que reforza a necesidade de apoio das administracións locais, máis adaptadas ás necesidades para a supervivencia da microempresa. Son as axudas a fondo perdido e as que compensan os gastos correntes e de taxas ou impostos, os máis demandados polo tecido empresarial.
- As necesidades do confinamento e a crise Covid-19 pon de relevo a necesidade de reforzar o autoabastecemento e a territorialización dos recursos para limitar a dependencia do exterior para satisfacer as necesidades básicas locais, cun papel de liderazgo dos concellos.
- As redes de apoio locais amosan ser esenciais para a supervivencia dos territorios e elementos de solidariedade que acadaron altos niveis de efectividade ante esta crise.
- Os novos hábitos e estilos de vida que se estableceron poden prolongarse no tempo modificando as costumes sociais: prioridade da saúde, o distanciamento social como prevención, a necesidade dun fogar con capacidade para albergar funcións non tradicionais como o traballo, actividades deportivas e lecer... Tamén se consolida a necesidade de reducir as aglomeracións e multitudes e coidar os grupos reducidos e o respecto polo medio natural.
- A consciencia da necesidade e carencia dos territorios que non contan con conectividade on line suficiente, internet e banda ancha nos territorios e equipamento

para as novas necesidades de teletraballo, formación on line, apoio a distancia, saúde monitorizada, venda on line, xuntanzas empresariais...

- desenvolvemento urxente de comercio e servizos a domicilio ou on line.
- A necesidade I+D para o mundo actual e post-covid. Tanto no ámbito sanitario, na reconversión e flexibilidade das empresas para impulsar novos procesos e produtos...
- A importancia dos espazos rurais como provedores de produtos e servizos de primeira necesidade, como garante de ecosistemas naturais protectores da saúde e da vida, como cinturóns contedores e freadores de contaxios e enfermidades...
- Capacidade poboacional para artellar sistemas de comercialización de produtos locais (máis de 60.000 habitantes potenciais consumidores).

A continuación recolleemos algunhas das medidas de choque realizadas polos concellos ante a pandemia, tanto para atender as necesidades da poboación na etapa de confinamento como para apoiar ao empresariado.

- Medidas realizadas e previstas polos concellos ante a pandemia

Medidas	14	16	20	23	28	34	37	40	43	45	52	68	92	93
Inf. Específica Covi en web municipal	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si
Promoción empresas en redes concello	Non	Si	Non	Prev	Non	Prev	Si	Non	Si	Si	Prev	Si	Si	Non
Servicio de reparto de compra para persoas maiores/soas	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si
Axudas para compensar gastos das empresas afectadas (taxas e impostos municipais)	Non	Pre	Non	Prev	Non	Prev	Prev	Non	Pre v	Pre v	Prev	Non	Pre v	Prev
Actualizacións de guías empresas dos concello (publicación)	Non	Si	Non	Prev	Non	Non	Non	Non	Si	Si	Prev	Non	Si	Prev

5_3 Conclusións

As conclusións sobre a situación dos 14 concellos da Costa da Morte participantes no Plan son:

- A poboación en 2019 é de 64.283 habitantes, feminizada (51%) característica que se incrementa a partir dos 59 anos.
- Os concellos son todos menores de 8.000 habitantes e teñen perdas acusadas e progresivas de poboación. Son pequenos concellos rurais con dispersión da poboación en parroquias e aldeas.

- O 40% da súa poboación ten 60 ou máis anos o que implica envellecemento e falta de poboación moza e relevo xeracional
- O tecido empresarial amosa incrementos ao longo dos últimos meses, impulsado polo sector servizos. O sector do mar vai en descenso pero aínda ten un peso importante neste sector provincial.
- No sector primario agropecuario destaca a actividade gandeira na produción de leite, no que se está producindo unha modernización, profesionalización e aumento do tamaño das explotacións.
- Case dous tercios do territorio son zona forestal, con vocación prioritaria na produción de eucalipto e pino.
- A actividade pesqueira e marisqueira experimentou unha baixa de efectivos nos últimos anos. Malia isto, son a base do dinamismo de outras empresas vinculadas ao sector pesqueiro e marisqueiro (conserveiras, conxelados, transporte...).
- O tecido industrial é reducido con vinculacións cos recursos territoriais.
- A distribución da afiliación amosa unha reducida capacidade de creación de emprego por conta allea e unha alta porcentaxe de autónomos. O que caracteriza a un territorio atomizado con microempresas fundamentalmente do sector comercio e hostalaría.
- A terciarización da estrutura económica está impulsada por servizos profesionais relacionados coa educación e os servizos sociais, xacemento de emprego moi vinculado á atención das persoas maiores.
- A zona, encadrada no xeodestino Costa da Morte, conta con recursos turísticos importantes relacionados coa natureza e a cultura. A prolongación do Camiño de Santiago a Fisterra e Muxía, a rede de xacementos arqueolóxicos, os museos e centros de interpretación, o Camiño dos Faros e o Atlántico son unha parte destacada da oferta.
- O desemprego presenta un descenso progresivo ao longo dos anos. Con descensos na época de verán. Os contratos temporais e a tempo parcial son característicos dos sectores con maior contratación (comercio, turismo, conserveiras...).
- O desemprego afecta en maior medida ás mulleres que son tamén maioritaria no sector servizos que presenta case o 67% do desemprego do territorio.
- Con respecto á renda dispoñible bruta, indicador que nos permite coñecer o nivel de benestar das familias, aínda que tivo unha evolución á alza, en concordancia cos datos da provincia e de Galicia, os datos reflexan que a renda dos habitantes do territorio está por debaixo dos niveis provincial e autonómico en todos os concellos e durante todo o período analizado (entre 2000 e 2017).
- Con respecto ao Produto Interior Bruto, que permite analizar a capacidade de xerar riqueza do territorio, observamos que os datos de Dumbría e Cee, onde están asentadas as factorías de Ferroatlántica, superan o nivel autonómico. O seguinte concello no ranking é Mazaricos e os datos do resto dos municipios están moi por debaixo da provincia e de Galicia. Ademais, o territorio representa o 4,18% do PIB provincial e o 1,94% do autonómico.

6 Aspectos limitadores e facilitadores

6_1 Aspectos limitadores

- Dinámica reductiva da estrutura poboacional (envellecemento que afecta a poboación de risco para Covid_19, falta de relevo xeracional, perda de poboación..)
- Débil estrutura económico-empresarial ou modelo produtivo (baixas rendas familiares, atomización empresarial, estacionalidade dos principais sectores, limitacións da oferta e condicións do solo industrial, e as relacionadas coa capacitacións, reducida capacidade de I+D no territorio, excesiva dependencia da economía co turismo estacional e sectores vinculados a atracción de clientela externa)
- Carencias no mercado laboral (cualificación, excesiva temporalidade da oferta de emprego, desmotivación polo emprego en determinados sectores de persoas desempregadas, falta de harmonización entre oferta/demanda de emprego, ineficacia de sistemas de captación de traballadores/as)
- Debilidades tecnolóxicas: falta de internet banda ancha, dotación de TIC's, capacidades tecnolóxicas de empresas e cidadanía.
- Capacidade demostrada de autoabastecemento alimentario territorializado
- Marca e identidade Costa da Morte compartida e interiorizada por todo o territorio

6_2 Aspectos facilitadores

- Reducido impacto do Covid-19 facilitado pola dispersión da poboación, a distancia de centros metropolitanos de Galicia, a tempada baixa turística na que se produciu o inicio de estado de alarma e resposta da cidadanía, redes de apoio e administración local.
- Antecedentes de traballo e dinámicas intermunicipais e público-privada en proxectos de formación-emprego, emprendemento, proxectos con fondos europeos, turismo...
- Servizos públicos destinados ao emprego, empresa e emprendemento municipais e equipamentos como parques industriais, aulas-centros telemáticos públicos e centros de formación
- Implicación das administracións públicas no artellamento de medidas de apoio ao tecido empresarial, a formación e a cidadanía
- Parque de vivendas dispoñibles en toda a Costa da Morte pode ser un elemento atractor e aproveitado para estratexias de retorno e ocupación por novos e novas persoas e profesionais.
- Calidade medioambiental e pluralidade de recursos propios de alta calidade e capacidades: terra, gandería, forestal, mar, artesanías, patrimonio material e inmaterial...)
- Capacidade para autoconsumo e desenvolvemento enerxías limpas: biomasa, eólica, solar, mareas...
- Máis de 60.000 habitantes potenciais consumidores de produto local e máis de 20.000 persoas maiores de 65 anos potenciais demandantes de servizos especializados para atención socio-sanitarias e de mellora da calidade de vida.
- Artellamento social cun tecido importante de asociación (culturais, deportivas, turísticas, empresariais...) con alta capacidade de organización e xestión

7_Plan de acción

7_1 Visión estratéxica

- **Misión**

Ofrecer propostas de acción ás entidades locais de cara a reactivar e consolidar a actividade económica e o emprego, para acometer con recursos propios ou en concertación con outros axentes, tendo en conta as características do territorio e o novo paradigma desencadeado pola crise sanitaria do Coronavirus, desde un punto de vista sustentable, respectuoso coa identidade do territorio e a súa ruralidade e garantindo un modelo de gobernanza.

- **Visión**

Consolidación dun modelo de desenvolvemento territorial para a Costa da Morte baseado no talento, os recursos endóxeos, a gobernanza, cunha pirámide demográfica rexuvenecida e cun rural habitado e activo.

- **Valores**

- Desenvolvemento sostible desde o punto de vista económico, social e medioambiental.
- Desenvolvemento humano e endóxico.
- Consideración dos efectos do cambio climático.
- Preservación da identidade do territorio.
- Solidariedade interxeracional.
- Consideración aos diferentes axentes que operan no territorio ou inflúen nel.
- Igualdade e non discriminación.
- Adaptación ás competencias e recursos dos municipios

Retos

- **Reto 1. Economía e emprego**

Recuperación e mantemento da actividade económica e do emprego a través da satisfacción das tradicionais e das novas demandas, con base no uso sustentable dos recursos do territorio

- **Reto 2. Territorio**

Desenvolvemento e potenciación do territorio como espazo no que asentarse e creador de riqueza, tendo en conta o seu carácter rural e costeiro

- **Reto 3. Demografía**

Estrutura demográfica con menos porcentaxe de persoas maiores de 60 anos e máis persoas en idade activa

Reto 4. Intelixencia territorial

Gobernanza e talento enfocados ao desenvolvemento sostible coa integración do público, o privado, o coñecemento e a sociedade en xeral

7_2 Eixos estratégicos

- **Talento**

Desenvolver, aproveitar e recoñecer o talento das persoas do territorio e de fora del para encamiñar un futuro sostible, económica, social e medioambientalmente, respectuoso coa identidade, a través da participación, a implicación profesional e as decisións políticas

- **Gobernanza**

Desenvolver redes e ferramentas de colaboración e participación en materia de desenvolvemento territorial que creen sinerxias entre entes públicos , empresariado, asociacións, centros de coñecemento e a sociedade en xeral, con especial énfase no papel das axencias de Desenvolvemento Local

- **Reactivación da economía e do emprego**

Reactivar e consolidar a actividade empresarial e o emprego, facilitando a reconversión dos negocios para que se adapten ao novo paradigma . E elaboración de plans específicos para os sectores consolidados e con potencial de futuro.

- **Consumo e comercio de proximidade**

Potenciar o consumo interior facilitando a comercialización de produtos e servizos producidos, creados e subministrados polas empresas locais, a través da concienciación, a creación ou redefinición de espazos e plataformas on line

- **Posta en valor do rural**

Valorizar o rural como espazo para o asentamento de persoas e de empresas e para o desenvolvemento de actividades diversas, e tamén para a xeración de rendas complementarias (madeira, enerxía, biomasa, alugueres)

7_3 Liñas de acción

7_3_1 Talento

Obxectivos específicos

- 1_ Desenvolver capacidades, habilidades e actitudes en empresariado, recursos humanos e sociedade en xeral adaptadas ás necesidades do territorio e á súa proxección futura, respectando a identidade do territorio e os principios do desenvolvemento sostible.
- 2_ Aproveitar o coñecemento de persoas do territorio e de fora del que poida contribuír ao desenvolvemento das accións do plan.
- 3_ Recoñecer o talento de persoas nos campos empresarial, social, científico ou formativo que contribúa ao desenvolvemento do plan.
- 4_ Crear unha contorna que favoreza a creatividade, a innovación e a intelixencia territorial.
- 5_ Poñer en valor os know-how do territorio (saberes, relacións, coñecemento do medio, etc.)

Liñas de accións propostas

- 1_ Programa formativo para empresariado e recursos humanos organizado territorialmente e por sectores, áreas de coñecemento e capacitación (comercio on line, novos canles de distribución e comercialización, produción, prestación de servizos, recursos do territorio...)
- 2_ Programa formativo para técnicos municipais relacionados co desenvolvemento local
- 3_ Programa de formación ocupacional, habilitando as instalacións necesarias.
- 4_ Espazos , redes, foros e talleres de creatividade e de co-creación.
- 5_ Laboratorios de emprendemento empresarial e social
- 6_ Banco de ideas e boas prácticas e de material divulgativo de interese para o territorio
- 7_ Programa de fomento da cultura emprendedora
- 8_ Programas de fomento da innovación empresarial, con especial atención á reconversión dos negocios adaptándoos ao novo paradigma (titorías de empresas, colaboracións, etc.)
- 9_ Prácticas laborais para estudantes
- 10_ Premios e recoñecementos públicos a persoas con talento
- 11_ Actividades dinamizadoras en materia de desenvolvemento do talento para a infancia e a xuventude, en colaboración coas instancias educativas e os departamentos municipais específicos.
- 12_ Foros de debate e intercambio co asociacionismo local.
- 13_ Feira (presencial ou virtual) de asociacións.
- 14_ Medios de comunicación. Patrocinio de espazos dedicados ao talento e ao coñecemento

7_3_2 Gobernanza

Obxectivos específicos

- 1_ Potenciar o papel das Axencias de Desenvolvemento Local como instrumentos para impulsar a gobernanza.
- 2_ Fomentar a gobernanza horizontal con responsables de programas en diferentes administracións a nivel provincial, autonómico, estatal, europeo e internacional.
- 3_ Fomentar a gobernanza territorial involucrando á administración pública, ao sector privado, ás institucións relacionadas co coñecemento e á sociedade en xeral
- 4_ Resolver conflitos e desenvolver consensos sobre as accións encamiñadas ao desenvolvemento local.
- 5_ Consolidar os plans locais a través do impulso do conxunto de axentes, sen que afecten os cambios políticos.
- 6_ Ter a disposición a información dos diferentes actores locais nun mesmo espazo.
- 7_ Impulsar o desenvolvemento deste plan de acción a través da implicación dos axentes locais

Liñas de accións propostas

- 1_ Mellora do funcionamento e dotación das Axencias de Desenvolvemento Local: persoal administrativo, partidas orzamentarias para actividades complementarias, equipamento informático e de telecomunicacións, traballo en rede, facilidade para acceder a información de diferentes administracións, presenza destacada na web municipal,...
- 2_ Bases de datos de empresas e outros axentes locais e ferramentas TIC para facilitar a intercomunicación.
- 3_ Rexistros municipais de asociacións.
- 4_ Mesas sectoriais e redes de colaboración co empresariado, o asociacionismo e a sociedade en xeral.
- 5_ Observatorio de desenvolvemento local, accesible desde todas as webs municipais.
- 6_ Espazo en todas as webs dos concellos para as accións do plan.
- 7_ Banco de recursos do/para o territorio, accesible desde todas as webs municipais.
- 8_ Adhesión ao Pacto de Alcaldes polo Clima e a Enerxía e traballo conxunto.
- 9_ Redes municipais de colaboración entre representantes políticos e técnicos.
- 10_ Redes de colaboración entre administracións que operan no territorio.
- 11_ Redefinición do funcionamento da CMAT, para a xestión do destino turístico Costa da Morte.

7_3_3 Reactivación da actividade económica e do emprego

Obxectivos específicos

- 1_ Apoiar ás empresas máis afectadas polo estado de alarma e facilitar a reconversión empresarial ante a nova situación.
- 2_ Promover as actividades esenciais da economía local.
- 3_ Promover a actividade turística potenciando a seguridade sanitaria do destino.
- 4_ Crear infraestruturas e idear programas de axudas que faciliten o emprendemento e o asentamento de empresas.
- 5_ Consolidar as actividades económicas vinculadas ao sector primario.

- 6_ Mellorar a xestión pública nos servizos relacionados co emprendemento e a actividade empresarial.
- 7_ Facilitar o recrutamento de persoal

Liñas de accións propostas

- 1_ Bolsa de emprego para a zona, de utilidade para empregadores e demandantes.
- 2_ Axudas á contratación de persoal en empresas de actividades estratéxicas para o territorio ou que lanzan novos produtos, servizos ou procesos ou se reconverten.
- 3_ Infraestruturas para o emprendemento e asentamento de empresas: parques empresariais, viveiros, espazos de co-working, empregando tamén edificios municipais infrautilizados.
- 4_ Ferramentas e procesos para acortar prazos e tramitacións burocráticas, sobre todo en materia de urbanismo.
- 5_ Servizos técnicos municipais de apoio a empresas e demandantes de emprego.
- 6_ Liñas de axuda inmediatas ás empresas que tiveron que pechar durante o estado de alarma, con compromisos de continuidade.
- 7_ Liñas de axuda para a reconversión de empresas ante o novo paradigma, con compromiso de continuidade.
- 8_ Liñas de axuda á industria baseada nos recursos endóxenos.
- 9_ Adaptación de espazos públicos ao desenvolvemento de actividades comerciais e de hostalería.
- 10_ Programa de axudas para impulsar o valor engadido no sector pesqueiro e marisqueiro e no sector agro-gandeiro e forestal.
- 11_ Impulso do banco de terras ou fórmulas que permitan o uso de terras en desuso.
- 12_ Programa de promoción turística: Costa da Morte, destino seguro e libre de COVID-19, en colaboración coa CMAT, Deputación e Xunta
- 13_ Adaptación e reforzo dos servizos turísticos municipais (información, comunicación, sinalización, actividades) ás novas circunstancias e redeseño de festas e feiras.
- 14_ Programa de desenvolvemento dos xacementos de emprego relacionados coa atención ás persoas, o tratamento de residuos ,creación de enerxías renovables, o cambio climático e a economía circular.

7_3_4 Consumo e comercio de proximidade

Obxectivos específicos

- 1_ Promover o consumo interior de produtos e servizos da zona
- 2_ Dar a coñecer a produción local
- 3_ Crear espazos, servizos e ferramentas que faciliten a venda e consumo de excedentes agrarios
- 4_ Crear canles de comercialización e venda dos produtos e servizos da zona on e off line.
- 5_ Concienciar á poboación de diferentes idades e colectivos sobre a importancia para o territorio do consumo de produtos locais.

Liñas de acción propostas

- 1_ Calendario de feiras, mercados e mercadillos e outras celebracións con espazos de venda ambulante para produtos do territorio, dispoñible nas webs de todos os concellos.

- 2_ Inventario de espazos permanentes de venta de produtos locais : prazas de abastos, tendas, espazos de exposición.
- 3_ Campaña "Posto na mesa", para que os centros públicos que preparan comidas na zona empreguen produtos locais (colexios, hospital, centros de maiores, etc.).
- 4_ Campañas de promoción de produtos e servizos locais (bonos de venta anticipada, descontos a grupos de consumo, listados, redes sociais, presentacións de produtos, visitas a empresas, conversas con produtores locais, etc.)
- 5_ Plataforma de promoción e comercialización on line para a Costa da Morte.
- 6_ Impulso de grupos de consumo e do servizo a domicilio.
- 7_ Feiras on line para a promoción e venta dos produtos locais con servizo de entrega a domicilio.
- 8_ Reconversión de espazos públicos, en concertación con produtores locais, para crear espazos de venta.
- 9_ Impulso de "restaurantes kmo"
- 10_ Xornadas gastronómicas e celebracións baseadas en produtos locais
- 11_ Impulso á creación dunha lonxa comarcal de produtos da zona.
- 12_ Aulas de cociña e obradoiros para diferentes idades con produtos da zona (preparacións tradicionais, marmelos, métodos de conservación).

7_3_5 Posta en valor do rural

Obxectivos específicos

- Favorecer o retorno ao rural de persoas que teñen raíces na zona principalmente.
- Impulsar o uso de vivendas, edificios e terreos facendo visible a oferta a través de directorios e plataformas, on e off line.
- Promover a identidade rural da zona.
- Eliminar as barreiras ao asentamento no rural
- Impulsar novos usos do rural compatibles coa sustentabilidade do territorio e o respecto á súa identidade.
- Redefinir un medio rural no territorio adaptado ao cambio climático.

Liñas de acción propostas

- 1_ Demanda de cobertura de internet de banda ancha en todo o territorio a través de mocións dos plenos e de plataformas da cidadanía.
- 2_ Servizos básicos de abastecemento de auga, recollida e tratamento de lixo, calidade no abastecemento enerxético, limpeza de espazos públicos, etc. en todo o territorio.
- 3_ Demanda da reformulación das normativas en materia de urbanismo e licencias sectoriais (Patrimonio, Augas de Galicia, Costas) para facilitar adaptación de vivendas e espazos a novos usos do rural desde unha perspectiva de sustentabilidade e respecto á identidade do territorio.
- 4_ Programas de axudas á restauración, compra e aluguer de vivenda rural.
- 5_ Instalacións e servizos de atención ás persoas maiores no rural: centros de día en escolas, vivendas comunitarias, casas niño, SAF, servizos a domicilio, apoios para xestións.
- 6_ Instalacións, servizos e actividades no rural de carácter cultural, deportivo, de lecer e desenvolvemento persoal.
- 7_ Programa de adaptación ao cambio climático,: loita contra pragas, abastecemento de auga, flora e fauna, instalacións ailladas termicamente, espazos con sombras, etc.).

7_4 Cadros resumo das liñas de acción

1. Talento	Vías de financiación	Axente impulsor	Axentes implicados
1) Programa formativo para empresariado e recursos humanos organizado territorialmente	Aulas Cemit. Programas de formación para empresas	Concellos	AEDLs. Aulas Cemit. Asocs. Empresariais. Deputación. Xunta
2) Programa formativo para técnicos municipais relacionados co desenvolvemento local	Programas específicos de formación	Concellos	Deputación. Igape. C. Economía. Fegamp. Egap. Afiprodel
3) Programa de formación ocupacional, habilitando as instalacións necesarias.	Plan AFD. Programas de obradoiros. Plans de garantía xuvenil	Concellos	Xunta
4) Espazos , redes, foros e talleres de creatividade e de co-creación.		Concellos. Colectivos empresariais	AEDLs. Empresariado. Colectivos empresariais
5) Laboratorios de emprendemento empresarial e social		Concellos. Colectivos empresariais	AEDLs. Empresariado. Colectivos empresariais
6) Banco de ideas e boas prácticas e de material divulgativo de interese para o territorio		Concellos. Colectivos empresariais	AEDLs. Empresariado. Colectivos empresariais
7) Programa de fomento da cultura emprendedora		Concellos	AEDLs. Centros formativos.
8) Programas de fomento da innovación empresarial e reconversión		Empresas.	EOI. AEDLs. Concellos.
9) Prácticas laborais para estudantes			
10) Premios e recoñecementos públicos a persoas con talento	Municipal	Concellos	Asociacionismo. Empresariado
11) Actividades dinamizadoras en materia de desenvolvemento do talento para a infancia e a xuventude	Municipal	Concellos	Depart. Cultura. Asociacionismo.
12) Foros de debate e intercambio co asociacionismo local.	Municipal	Concellos	AEDLs. Depart. Cultura. Asociacións.
13) Feira (presencial ou virtual) de asociacións.	Municipal. GDR. GALP	Concellos. GDR. GALP	Asociacións
14) Medios de comunicación. Patrocinio de espazos dedicados ao talento e ao coñecemento	Municipal	Concellos. Medios de comunicación	

2. Gobernanza	Vías de financiación	Axente impulsor	Axentes implicados
1) Axencias de Desenvolvemento Local	Concellos. Xunta. Deputación	Concello	Persoal das ADL
2) Bases de datos de empresas e outros axentes locais e ferramentas TIC para facilitar a intercomunicación.	Concellos. Aulas Cemit	Concello	Aulas Cemit
3) Rexistros municipais de asociacións.	Concellos	Concello	
4) Mesas sectoriais e redes de colaboración co empresariado, o asociacionismo e a sociedade en xeral.	Concello	Concello	Empresariado. Asociacións. Líderes sociais. AEDLs e outros dptos municipais
5) Observatorio de desenvolvemento local, accesible desde todas as webs municipais.	Concello. Deputación. Xunta	Concello. Deputación. Xunta	AEDLs
6) Espazo en todas as webs dos concellos para as accións do plan.	Concello	Concello	AEDLS. Áreas de informática
7) Banco de recursos do/para o territorio, accesible desde todas as webs municipais.	Concello	Concello	AEDLS. Áreas de informática
8) Adhesión ao Pacto de Alcaldes polo Clima e a Enerxía e traballo conxunto.		Concello	
9) Redes municipais de colaboración entre representantes políticos e técnicos.	Concello	Concello	AEDLS. Áreas de informática
10) Redes de colaboración entre administracións que operan no territorio.	Concellos	Concello	Representantes no territorio de administracións
11) Redefinición do funcionamento da CMAT, para a xestión do destino turístico Costa da Morte.	Concellos	Concellos do xeodestino	AEDLS. Áreas de Turismo. CMAT. APTCM. Empresariado.

3. Reactivación da actividade económica e do emprego	Vías de financiación	Axente impulsor	Axentes implicados
1) Bolsa de emprego para a zona, de utilidade para empregadores e demandantes.		Concellos. Fecom	Orientadores laborais. AEDLs. Bolsas de emprego municipais. Empregadores
2) Axudas á contratación de persoal en empresas de actividades estratéxicas para o territorio ou que lanzan novos produtos, servizos ou procesos ou se reconverten.	A estudar	Concellos	Deputación Provincial. Xunta de Galicia. Goberno Central.
3) Infraestruturas para o emprendemento e asentamento de empresas: parques empresariais, viveiros, espazos de co-working, empregando tamén edificios municipais infrautilizados.	A estudar	Concellos	Deputación Provincial. Xunta de Galicia. Goberno Central.
4) Ferramentas e procesos para acortar prazos e tramitacións burocráticas, sobre todo en materia de urbanismo.		Concellos	Dptos. Urbanismo. Fegamp. Asesoría da Deputación. Xunta de Galicia
5) Servizos técnicos municipais de apoio a empresas e demandantes de emprego.	A estudar	Concellos	AEDLs e servizos complementarios
6) Liñas de axuda inmediatas ás empresas que tiveron que pechar durante o estado de alarma, con compromisos de continuidade.	Concellos e outras armóns.	Concellos	Empresariado. AEDLs
7) Liñas de axuda para a reconversión de empresas ante o novo paradigma, con compromiso de continuidade.	Concellos e outras armóns.	Concellos	Empresariado. AEDLs
8) Liñas de axuda á industria baseada nos recursos endóxeos.	GDR. Golpes. Xunta. Deputación	Empresariado	AEDLs
9) Adaptación de espazos públicos ao desenvolvemento de actividades comerciais e de hostalería.	Concellos	Concellos	Empresariado

10) Programa de axudas para impulsar o valor engadido no sector pesqueiro e marisqueiro e no sector agro-gandeiro e forestal.	GDR. Golpes. Xunta. Deputación	Empresariado	AEDLs
11) Impulso do banco de terras ou fórmulas que permitan o uso de terras en desuso.	Xunta e outras	Concellos	Empresariado. Propietarios de terras.
12) Programa de promoción turística: Costa da Morte, destino seguro e libre de COVID-19, en colaboración coa CMAT, Deputación e Xunta	Deputación, Xunta	CMAT. Concellos. Asociacións	Empresariado. Informadores turísticos. AEDLs
13) Adaptación e reforzo dos servizos turísticos municipais (información, comunicación, sinalización, actividades) ás novas circunstancias e redeseño de festas e feiras.	Concello e outras entidades	Concellos	Empresariado. Organizadores de eventos. Feirantes
14) Programa de desenvolvemento dos xacementos de emprego relacionados coa atención ás persoas, o tratamento de residuos ,creación de enerxías renovables, o cambio climático e a economía circular.	Concellos	Concellos	Servizos sociais. AEDLs. Empresas de servizos. Sociedade en xeral

4. Consumo e comercio de proximidade	Vías de financiación	Axente impulsor	Axentes implicados
1) Calendario de feiras, mercados e mercadillos e outras celebracións con espazos de venda ambulante para produtos do territorio, dispoñible nas webs de todos os concellos.	Concellos	Concellos	AEDLs
2) Inventario de espazos permanentes de venda de produtos locais : prazas de abastos, tendas, espazos de exposición.	Concellos	Concellos	AEDLs

3) Campaña "Posto na mesa", para que os centros públicos que preparan comidas na zona empreguen produtos locais (colexios, hospital, centros de maiores, etc.).	GDR. Golpes	GDR. GALP. Concellos.	AEDLs. Comedores públicos. Produtores. Comercializadores. Industria alimentaria
4) Campañas de promoción de produtos e servizos locais (bonos de venta anticipada, descontos a grupos de consumo, listados, redes sociais, presentacións de produtos, visitas a empresas, conversas con produtores locais, etc.)	Concellos e outras vías	Concellos colectivos empresariais e	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións
5) Plataforma de promoción e comercialización on line para a Costa da Morte.	Concellos, empresas e outras vías	Empresariado. Concellos	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións
6) Impulso de grupos de consumo e do servizo a domicilio.	Concellos e outras vías	Concellos e grupos de consumidores	Sociedade en xeral. Asociacións
7) Feiras on line para a promoción e venta dos produtos locais con servizo de entrega a domicilio.	Concellos e outras vías	Concellos e grupos de consumidores	Sociedade en xeral. Asociacións
8) Reconversión de espazos públicos, en concertación con produtores locais, para crear espazos de venta.	Concellos	Concellos	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións
9) Impulso de "restaurantes kmo"	Concellos e outras vías	Empresariado. Concellos	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións
10) Xornadas gastronómicas e celebracións baseadas en produtos locais	Concellos e outras vías	Empresariado. Concellos	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións
11) Impulso á creación dunha lonxa comarcal de produtos da zona.	Concellos e outras vías	Empresariado. Concellos	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións
12) Aulas de cociña e obradoiros para diferentes idades con produtos da zona (preparacións tradicionais, marmelos, métodos de conservación).	Concellos e outras vías	Concellos	Empresariado. Sociedade en xeral. Asociacións

5. Posta en valor do rural	Vías de financiación	Axente impulsor	Axentes implicados
1) Demanda de cobertura de internet de banda ancha en todo o territorio a través de mocións dos plenos e de plataformas da cidadanía.	Realizar demanda	Goberno Central. Xunta de Galicia. Compañías.	
2) Servizos básicos de abastecemento de auga, recollida e tratamento de lixo, calidade no abastecemento enerxético, limpeza de espazos públicos, etc. en todo o territorio.	Concellos	Concellos	Compañías de abastecemento de enerxía
3) Demanda da reformulación das normativas en materia de urbanismo e licencias sectoriais (Patrimonio, Augas de Galicia, Costas) para facilitar adaptación de vivendas e espazos a novos usos do rural desde unha perspectiva de sustentabilidade e respecto á identidade do territorio.	Realizar demanda	Concellos. Fegamp	
4) Programas de axudas á restauración, compra e aluguer de vivenda rural.	Realizar demanda	Goberno Central. Xunta de Galicia.	Propietarios de vivenda. Cidadanía en xeral
5) Instalacións e servizos de atención ás persoas maiores no rural: centros de día en escolas, vivendas comunitarias, casas niño, SAF, servizos a domicilio, apoios para xestións.	Concellos e outros programas de axuda	Concellos	Cidadanía en xeral
6) Instalacións, servizos e actividades no rural de carácter cultural, deportivo, de lecer e desenvolvemento persoal.	Concellos e outros programas de axuda	Concellos. Emprendedores. Empresariado	Cidadanía en xeral
7) Programa de adaptación ao cambio climático, loita contra pragas, abastecemento de auga, flora e fauna, instalacións ailladas termicamente, espazos con sombras, etc.).	Concellos e outros programas de axuda	Concellos	Cidadanía en xeral

7_5 Desenvolvemento detallado de algunhas accións

Selecciónanse a continuación varias accións para desenvolver máis polo miúdo dado o interese amosado polos diferentes grupos consultados.

Nome da acción	Plataforma de venda on line e a domicilio das empresas locais
Eixo estratéxico	Reactivación de sectores económicos
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitar a posta en funcionamento dunha plataforma conxunta de venda on line e a domicilio dos produtos e servizos ofrecidos polas empresas con dirección fiscal no Concello • Formar ao tecido empresarial en todos os campos relacionados coa venda on line na plataforma • Reducir custes ás empresas no lanzamento das súas tendas on line • Organizar a distribución a domicilio en canle curto e longo mediante concertación conxunta de servizos de mensaxería ou similar • Realizar campaña de promoción da plataforma • Artellar compromisos e custes de mantementos a medio e longo prazo por parte das empresas participantes • Artellar a longo prazo sistemas de venda conxunta física en diferentes puntos e feiras (tendas de promoción efímeras, concertos con outros axentes...) • Promover sinerxías colaborativas entre as empresas participantes
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • CONTACTO E PROPOSTAS DE MODELOS. Contactar con empresas especializadas e boas prácticas que orienten posible deseño de plataforma e funcionamento. • MESA DE TRABALLO. Para captar participantes, necesidades, avaliación e adaptación de modelo de plataforma. • DESEÑO DE PLATAFORMA E PLAN FORMATIVO • Execución de plataforma e establecemento de canles, distribución e plan de marketing e comercialización • Posta en marcha e avaliación de resultados
Temporalización	Curto prazo. 2 meses
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e empresas • Liñas de axuda da Xunta para venda on line comercio • Liñas de axuda da deputación e convenios de colaboración • Asociacións de empresariado e comerciante • Empresas de deseño de plataformas de comercio on line e distribución-mensaxería-paquetería (negociación conxunta de condicións con redución de custes)
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e sector • Asociacións, Xunta e Deputación • Empresas especializadas
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e acordos entre concellos e tecido empresarial • Revisión e preparación de proxectos para acceder a liñas de axudas • Deseño colaborativo para realización de plataforma e plan de formación e marketing • Técnicas de negociación e organización
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº de empresas participantes nas actividades • Documento con acordos e directrices da mesa de traballo • Nº de axudas solicitadas para empresas participantes • Orzamentos municipal e privados aplicado a estas medidas • Nº vendas realizadas-facturación en 6 meses • Nº de actuacións replicadas no monte privado • Guía de funcionamento e participación na plataforma. Convenio e acordo coas empresas participantes • Nº postos de traballo creados en tarefas de reparto, mensaxería etc.

Nome da acción	Rede de mercados e mercadillos costa da morte
Eixo estratéxico	Posta en valor do rural
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Constituír unha rede de colaboración, mellora e visibilización dos mercados e mercadillos agropecuarios da Costa da Morte, potenciando as propostas agroecolóxicas e a marca Costa da Morte Terra Atlántica promovida polo DR Costa da Morte • Promover a seguridade e soberanía agroalimentaria do territorio. • Incrementar os beneficios dos e das produtoras e canles de comercialización en curto no territorio. Presencial e a domicilio. • Fornecer a cultura e valor dos produtos locais e desenvolver as variedades autóctonas • Reforzar o compromiso e relación entre os consumidores y produtores locais • Mellorar os espazos físicos e a promoción de mercados e mercadillos agroalimentarios cumprindo as normas de prevención COVID-19 • Favorecer novas iniciativas da industria artesanal vinculada a produtos locais. • Mellorar a cualificación e formación dos produtores e vendedores en mercados e mercadillos, impulsando as sinerxías colaborativas entre eles e outros sectores (comercio, turismo...)
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • MESA DE TRABAJO. MODELO DE REDE. Revisións de boas prácticas e propostas conxuntas entre produtores, asociación, centros de formación, concellos ,profesionais, administración e grupos de desenvolvemento do territorio. • PLAN DE MELLORA DOS MERCADOS E MERCADILLO. Priorizando produtos agrogandeiros e do mar e os seus produtores e produtoras. Coas regras e melloras de protección contra Covid. Captación de participantes e adaptacións de normas, ordenanzas de mercados e marca Terra Atlántica. • PROGRAMA de formación para participantes • VISIBILIZACION E PROMOCION da rede • ARTELLAR ESPAZOS de impulso ás iniciativas conservas e novos produtos artesáns vinculados á alimentación • POTENCIAR ESPAZOS para variantes locais de produtos, intercambio de coñecemento, compost realizado autocompostaxe doméstica, boas prácticas ambientalistas...
Temporalización	Curto e medio prazo. 1 mes a 12 meses
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e outras administración (liñas mercado, formación, empregaverde...) • Liñas de axuda da Xunta para produtores e asociacións de postos en mercados • Liñas de axuda da deputación e convenios de colaboración • Asociacións de produtores, • Empresas de formación • GDR e GALP Costa da Morte, confrarías • Centros de formación e investigación
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e produtores (asociacións e particulares) • Asociacións, Xunta e Deputación • Empresas especializadas da zona en formación • GDR, GALP, Efa Fonteboa e centros formación • Empresas do territorio oferta formación
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e acordos entre actores • Revisión e preparación de proxectos para acceder a liñas de axudas • Deseño colaborativo para realización de plataforma e plan de formación e marketing • Técnicas de negociación e organización
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº de mercados e mercadillos participantes nas actividades • Documento con acordos e directrices da mesa de traballo • Nº de axudas solicitadas para participantes • Orzamentos municipal e privados aplicado a estas medidas • Nº vendas realizadas-facturación en 6 meses • Guía de funcionamento e participación. Convenio e acordo cos produtores e actores participantes • Nº postos de traballo e iniciativas desenvoltas • Espazo nas web municipais e nº de actividades de dinamización

Nome da acción	Posta en valor do monte propiedade municipal
Eixo estratéxico	REACTIVACION DE SECTORES ECONOMICOS
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Incrementar o valor económico e social do monte propiedade municipal • Ofrecer modelos de rendibilidade forestal e aproveitamentos complementarios • Reducir o risco de incendio
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • INFORME DA SITUACION DOS MONTES PROPIEDAD MUNICIPAL. Capacidade e rendibilidade, situación contractual de explotación e modelos responsables de explotación • PROGRAMA DE APROVEITAMENTO COMPLEMENTARIO. Resineiro, biomasa, social-cultural, recollida de froitos, aproveitamento con gando caprino, porco celta e outras especies..., pulmóns redución de CO₂ • PROGRAMA PILOTOS DE APROVEITAMENTO. Formación- emprego, plans formativos, viveiros de iniciativas, plantas de reciclaxe de lixo orgánico municipal, enerxías alternativas...
Temporalización	Medio-longo prazo. 12-30 mes
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e administración, Unión Europea • Liñas de axuda emprega verde, Fondo Compensación, Obradoiros de emprego, Laboratorios cooperativos... • Liñas de axuda da deputación e convenios de colaboración • Asociacións forestais, profesionais e empresas verdes
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello, administración e sector • Asociacións, Xunta e Deputación • Empresas especializadas
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e acordos • Revisión e preparación de proxectos para acceder a liñas de axudas e plans pilotos • Deseño colaborativo plan de formación e viveiros de empresas forestais e medioambientais con empresas ambientalistas • Técnicas de negociación e organización • Avaliacións de resultados
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº de montes participantes nas actividades • Documento con acordos e directrices da mesa de traballo • Nº de axudas solicitadas para as actividades • Orzamentos municipal e privados aplicado a estas medidas • Nº de actividades propostas para 1 ano • Acordos público-privados para explotación e posta en valor • Nº postos de traballo creados e persoas dos concellos beneficiarios das actividades • Avaliación

Nome da acción	Axudas directas ao tecido empresarial local afectado polo covid-19
Eixo estratéxico	Reactivación de sectores económicos
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Incrementar a liquidez das empresas locais que pecharon por ser non esenciais polo covid-19 • Reducir gastos as empresas mediante a eliminación dalgunhas taxas municipais para apoiar ás empresas de hostalería e restauración. • Proporcionar ás empresas artigos/equipos para reforzar a seguridade en cesión temporal ou definitiva contra o covid-19 na fase de reapertura • Artellar unha imaxe común con elementos identitarios da campaña (bolsas reciclaxe, elementos para levar comida dos restaurantes e bares...)
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • Convocatoria de axudas locais. Convocatoria de axudas para autónomos/as con enderezo fiscal no municipio (en alta ou cese de actividade por covid-19. Con compromiso de permanencia e participación en actividades. Para gastos xustificadas relacionados con taxas municipais, servizos xestoría local durante Covid, materiais para a desinfección, equipos informáticos e tics. • Banco municipal de recursos para a seguridade. Disposición para uso do tecido empresarial de dispensadores, material, produtos, cámaras, máquinas de ozono... segundas recomendacións expertos e necesidades. Pode incluírse bolsas reciclaxe e elementos para empacquetado de comida e outros cunha imaxe común... • Suspensións de taxas e adaptacións de espazos. Suspensións de taxas e terrazas, solicitude dos concellos para suspensións de taxas non locais. Peatonalizacións de espazos para incrementar zonas de consumo seguro, control de persoas en actividades culturais e dinamización comercial...
Temporalización	Curto prazo. 1 mes
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Partidas orzamentarias propias dos concellos (fondos transferidos doutras administración)
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e sector • Empresas distribuidoras de artigos para banco local, directrices sobre seguridade de expertos
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e concertación. Xuntanzas previas co sectores locais para determinar necesidades máis urxentes non subvencionadas por outras administración, necesidades de elementos de seguridade e medidas sobre os espazos locais exteriores • Convocatoria. Elaboración e proposta de convocatoria de axudas adaptada ás necesidades e dispoñibilidade orzamentaria, artellamento de procesos... • Compra de fondos artigos para banco local. Acordos para compra de artigos para banco de recursos. Sistemas de adquisición conxunta para abaratar custes e garantir efectividade... • Normas. Normas de funcionamento e cesións de artigos do banco local, artellar procesos • Sistema de divulgación, promoción da actividade • Avaliación de resultados
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº de empresas participantes nas actividades • Documento con acordos e directrices da mesa de traballo • Convocatorias publicada e participantes no banco local • Orzamento aplicado a estas medidas • Nº empresas que manteñen en 6 meses. • guía de funcionamento do banco local de artigos • Nº de espazos

Nome da acción	Lonxa agropecuaria da costa da morte
Eixo estratéxico	Reactivación de sectores económicos
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Artellar un espazo físico común de entrega/distribución de produtos • Potenciar espazos para a distribución de packs a familias e a canal horeca das variantes locais de produtos • Configuración da cadea de valor agroalimentaria • Poñer á disposición das persoas (produtoras/consumidoras) servizos, instalacións e medios para efectuar as transaccións entre unhas e outras. • Tipificación e homoxeneización dos produtos e prezos referenciados: orientar aos produtores agropecuarios información actualizada sobre situacións e tendencias dos prezos e mercados en orixe, facilitar e equilibrar as negociacións e transaccións comerciais. • Contribuír á transparencia dos mercados e a un mellor coñecemento do sector agro_gandeiro da comarca • Promover a seguridade no stockaxe e distribución • Incrementar os beneficios dos e das produtoras e canles de comercialización en curto no territorio. • Reforzar o compromiso e relación entre os consumidores e produtores locais • Asegurar que a actividade económica mellore a calidade de vida de todas as persoas, directa ou indirectamente implicadas (produtoras/consumidoras). • Usar os recursos eficientemente. • Promover a autosuficiencia comarcal. • Promover a recolección, procesamento e conservación de semente de variedades tradicionais para a súa distribución e posta en valor
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • Mesa de traballo: • Localización do espazo físico: en zonas de produción, ao servizo dos produtores agropecuarios, debe facilitar as operacións de compra-venda e a distribución aos compradores do produtos. • Identificar e definir a estrutura da lonxa de produtos agropecuarios, funcionamento e viabilidade, proxección futura. • Sistema de información sobre prezos e mercado: intercambio de información sobre prezos, situación e tendencias e características dos produtos • Elección da forma xurídica: sociedades mercantís (SA)ó s.l.) con total autonomía económica financeira, propietarios son entes públicos o semipúblicos asociacións. Agrupacións ou consorcios de usuario sen ánimo de lucro a través de cotas ou outras vías de financiación. Ente público dependentes dunha administración (servizo público acollido orzamentos públicos e correspondentes normas de funcionamento, organización e control. • Recursos e medios materiais, loxísticos e técnicos mellorar a eficacia na comercialización (acción xeradora de novo emprego e/ou reconversión de traballadores cualificados en manipulación de alimentos). • Recursos para a distribución: selección de materias primas para envasado, ecodeseño en base aos materiais do territorio, decisións de marca, embalaxe e etiquetado ecolóxico. Eco-envases.. "eco- packaging": envases intelixentes e activos. (acción xeradora de novo emprego e diversificación de actividades empresariais relacionadas) • Transporte e loxística: convenio axencias autorizadas de transporte. Creación dunha cadea local de transporte e distribución (acción xeradora de novo emprego

	<p>e/ou reconversión de traballadores cualificados).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación para participantes: técnicas de transformación, normalización das instalacións, aprendizaxe sobre comercialización e xestión común, diversificación, técnicas de posta en valor no mercado, distribución eficaz. • Diversificación, transformación e mellora da competitividade e calidade de produtos das explotacións agro-gandeiras. • Periodización de destinatarias (persoas/establecementos) dos servizos da lonxa e captación/ fidelización das mesmas
Temporalización	Medio e longo prazo. 3 meses a 12 meses
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e outras administración (liñas mercado, formación, empregaverde...) • Liñas de axuda da xunta (adaptación do espazo, medios de transporte, marketing) • Liñas de axuda da deputación e convenios de colaboración (adaptación do espazo, medios de transporte, marketing) • Asociacións de produtores, • Empresas de formación • Gd e Galo Costa da Morte, confrarías • Centros de formación e investigación
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e produtores (asociacións e particulares) • Asociacións, xunta e deputación • Empresas especializadas da zona en formación • Gd, Galo, Efa Fonteboa e centros formación
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e acordos • Revisión e preparación de proxecto para acceder a liñas de axudas e plans pilotos
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº de produtores implicados e estacionalidade dos mesmos • Documento con acordos e directrices da mesa de traballo • Nº de espazos que cumpran requisitos e espazo posto en marcha • Sistema de embalaxe e distribución • Nº de empregos creados

Nome da acción	Posta en valor do monte propiedade municipal
Eixo estratéxico	Reactivación de sectores económicos
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Incrementar o valor económico e social do monte propiedade municipal • Ofrecer modelos de rendibilidade forestal e aproveitamentos complementarios • Reducir o risco de incendio
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • Informe da situación dos montes propiedade municipal. Capacidade e rendibilidade, situación contractual de explotación e modelos responsables de explotación • Programa de aproveitamento complementario. Resineiro, biomasa, social-cultural, recollida de froitos, aproveitamento con gando caprino, porco celta e outras especies..., pulmóns redución de CO₂ • Programa pilotos de aproveitamento. Formación- emprego, plans formativos, viveiros de iniciativas, plantas de reciclaxe de lixo orgánico municipal, enerxías alternativas...
Temporalización	Medio-longo prazo. 12-30 mes
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e administración, unión europea • Liñas de axuda emprego verde, fondo compensación, obradoiros de emprego, laboratorios cooperativos... • Liñas de axuda da deputación e convenios de colaboración • Asociacións forestais, profesionais e empresas verdes
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello, administración e sector • Asociacións, xunta e deputación • Empresas especializadas
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e acordos • Revisión e preparación de proxectos para acceder a liñas de axudas e plans pilotos • Deseño colaborativo plan de formación e viveiros de empresas forestais e medioambientais con empresas ambientalistas • Técnicas de negociación e organización • Avaliacións de resultados
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº de montes participantes nas actividades • Documento con acordos e directrices da mesa de traballo • Nº de axudas solicitadas para as actividades • Orzamentos municipal e privados aplicado a estas medidas • Nº de actividades propostas para 1 ano • Acordos público-privados para explotación e posta en valor • Nº postos de traballo creados e persoas dos concellos beneficiarios das actividades • Avaliación

Nome da acción	Mesa de concertación: mellora dos procedementos administrativos locais para empresas
Eixo estratéxico	Gobernanza
Obxectivos específicos	<ul style="list-style-type: none"> • Reducir os tempos na tramitación de procedementos administrativos locais relacionadas co emprendemento e empresas • Propor dinámicas de traballo on line para axilizar os procedementos de comunicación intraadministrativos locais • Salientar os procedementos máis sinxelos e rápidos para incrementar eficiencia na tramitación • Propor liñas a modificar nas relacións con outras administración para reducir tempos de tramitación • Diseñar modelos novos común a procedementos similares das administracións locais
Actividades	<ul style="list-style-type: none"> • Mesa de propostas e demandas. Realizada entre concellos e tecido empresarial para determinar os procedementos e problemas na tramitación máis importantes. Recollida de demandas e suxestións • Informe local. Procedementos de maior demanda e dificultades na súa simplificación. Suxestións e problemas • Mesa de traballo. Participada por alcaldías técnicos de xestión local, asesores da deputación, Fegamp e xunta de Galicia-escola de administración pública. Revisión de problemas, demandas e propostas de solución • Acordo de aplicación de novas medidas para axilizar procedementos, implicación do tecido empresarial • Traslado de suxestións. A outras administración implicadas
Temporalización	Medio-longo prazo. 12-30 mes
Fontes de financiamento	<ul style="list-style-type: none"> • Concello e administración
Axentes implicados	<ul style="list-style-type: none"> • Concello, administración, expertos e tecido empresarial • Asociacións de profesionais da xestión administrativa
Metodoloxías	<ul style="list-style-type: none"> • Mesas de traballo e acordos • Avaliacións de resultados
Indicadores de resultados	<ul style="list-style-type: none"> • Nº actores e profesionais participantes • Plan de mellora e formación • Nº de acordos posto en práctica.

7_6 Demandas a outras administracións

Algunhas das liñas de acción van enfocadas a realizar demandas ante outros entes e administración públicas de cara a solucionar problemas e carencias que repercutirían positivamente no territorio e no desenvolvemento deste plan se fosen abordadas polos entes responsables.

Estas demandas poden ser canalizadas a través de mocións plenarias, comunicación á FEGAMP e solicitude a cada unha das entidades responsables.

- Cobertura de internet con banda ancha en todo o territorio, incluíndo as zonas rurais.
- Reformulacións de todos os plans de axudas a empresas e administración para facer fronte á nova situación.
- Reformulación da lexislación que afecta a autorizacións sectoriais e uso de edificios e terreos, sobre todo nas zonas rurais, para facilitar e axilizar o asentamento, o emprendemento e o desenvolvemento de actividades tradicionais ou innovadoras, compatibles coa conservación da arquitectura e a identidade rural. Con respecto á rehabilitación e construción de vivenda, débese permitira o uso de técnicas e materiais actuais, evitando o encarecemento das obras e do seu mantemento, respectando a arquitectura tradicional.
- Programas de vivenda específicos para zonas rurais. Apoios ao aluguer, á restauración e á reconstrución de vivendas, respectando a arquitectura tradicional, pero empregando técnicas e materiais actuais.

8_Xestión e seguimento do plan

Este plan de acción ofrece unhas liñas de traballo ás entidades locais dos catorce municipios participantes que deberán ser levadas no curto, no medio e no longo prazo. Algunhas das actividades que emanan desas liñas poderán ser levadas a cabo desde cada un dos concellos, outras requirirán da execución conxunta e outras irán máis alá dos concellos e veranse implicadas nelas outros axentes, do territorio e fora del. De calquera xeito, é necesario levar a cabo accións de comunicación, dinamización, impulso e seguimento do plan conxunto. Para iso, propónse traballar na xestión e seguimento en dous niveis: o municipal e o do territorio do plan.

Responsables

- Nivel municipal
  - Responsable político
  - Responsable técnico
- Nivel CM-14
  - Comisión política de seguimento e toma de decisións, constituída por un representante político de cada un dos concellos (alcaldías, concellarías)
  - Comisión técnica de seguimento, constituída polos técnicos de Desenvolvemento Local dos catorce concellos

Seguimento e impulso

Para o seguimento e impulso do plan vanse realizar as seguintes accións:

- Reunións
  - Reunións técnicas e políticas de seguimento da estratexia
  - Reunións de mesas de traballo nos dous niveis
- Informes
  - Diagrama de Gantt de seguimento das liñas de acción.
  - Informes de accións desenvolvidas dispoñibles nas webs dos concellos de CM-14.
  - Informe a través de sistema de indicadores.
  - Informes sobre resultados de prospección a axentes implicados.
- Axentes implicados
  - É necesario identificar aos axentes implicados no desenvolvemento da estratexia para que contribúan ao seguimento e impulso da estratexia (empresariado, comunidade educativa, administracións públicas, servizos técnicos no territorio, etc.)
- Comunicación: con respecto á comunicación do plan está previsto realizar as seguintes accións:
  - Presentación aos medios de comunicación inicial e información periódica
  - Información nas webs municipais e a través das súas redes sociais
  - Accións de difusión a axentes implicados no plan

9_Bibliografía

- Estratexia de desenvolvemento local participativo do GDR Costa da Morte para o período 2014-2020
- Estratexia de desenvolvemento local participativo do GALP Costa da Morte 2014-2020
- Estratexia de desenvolvemento local participativo do GALP Costa Sostible 2014-2020
- Jiménez Sánchez, María. Informe sobre enquisa a técnicos de Desenvolvemento Local (abril, 2020)
- Jiménez Sánchez, María. Informe sobre enquisa a empresas do territorio CM-14 (abril, 2020)
- Instituto Galego de Estatística
- Instituto Nacional de Estatística
- Anuario Agrario 2019
- Anuario de Pesca 2019
- SEPE. Observatorio de Ocupacións. Datos sobre demandantes de emprego
- Seguridade Social. Datos sobre afiliación

ANEXOS

RESULTADOS
DA ENQUISA
DE
AFECTACIÓN

EMPRESAS

Esta enquisa é unha das primeiras accións deseñada polo grupo de traballo do Plan de Recuperación e desenvolvemento da Costa da Morte.

O cuestionario reunía un total de 14 preguntas coas que se pretendía poder comprobar cal foi o impacto desta crise sanitaria na comarca e coñecer as consecuencias económicas e sociais no tecido empresarial derivadas desta etapa de confinamento.

A enquisa estivo aberta entre os días 20 e 24 de abril e foi distribuída polos técnicos de desenvolvemento local nos 14 concellos implicados no deseño do Plan. A comunicación foi realizada usando diferentes canais sociais, coa idea de chegar ao maior número de empresas do tecido empresarial da Costa da Morte.

As respostas teñen carácter anónimo. O balance final de participación foi de 604 persoas.

PRINCIPAIS CONCLUSIÓN

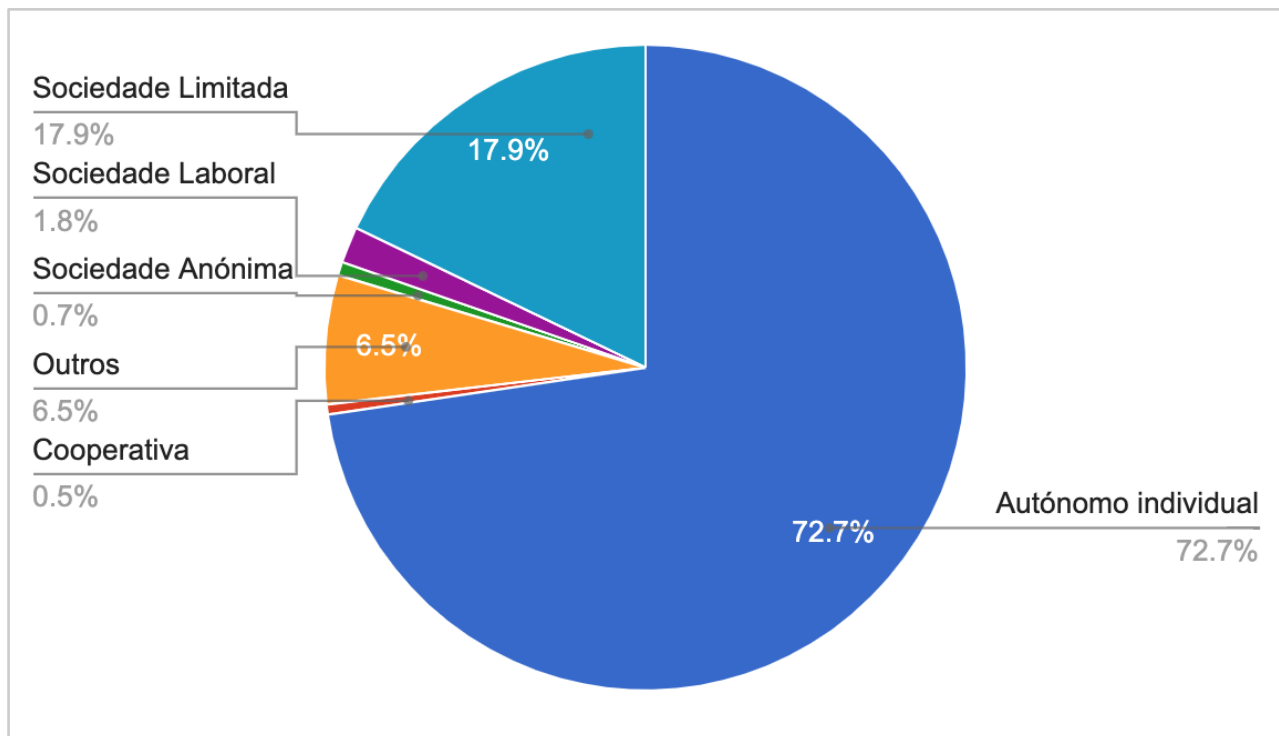
- A fórmula empresarial máis numerosa é a de traballador/a autónomo/a
- Nas empresas con menor número de traballadores contratados (0 a 3 contratos) o impacto no emprego foi menor.
- Case un tercio das empresas enquisadas non solicitou nin ten previsto solicitar a prestación extraordinaria por cese de actividade
- Case un 70% non solicitou nin ten previsto solicitar un ERTE
- Un 63% non solicitou nin ten pensado solicitar crédito subvencionado
- Tan só un 30% dos enquisados continuaron desenvolvendo a súa actividade.
- En termos de caída de facturación máis da metade das empresas enquisadas non tiveron ningún tipo de actividade.
- O 80% dos enquisados consideran que o volume de actividade será moi escaso unha vez esgotado o prazo estipulado como estado de alarma. Un 30% dos enquisados está considerando a posibilidade dun peche definitivo da actividade empresarial.
- No que se refire a accións públicas de apoio empresarial as empresas enquisadas consideran como de maior utilidade as liñas de subvencións a fondo perdido e a supresión temporal de impostos ou cotizacións.

- **FINALIDADE: dispoñer de información relevante e directa que proveña dos principais axentes afectados pola crise:**

- Sector da actividade
- Tipo de empresa
- Impacto sobre o nivel de emprego

- Volume de actividade e facturación
- Acollemento aos plans de axuda
- Estimación de cara ao futuro

- **DESTINATARIOS:** Empresas dos 14 concellos que participan na realización do Plan, con independencia da súa fórmula xurídica.

- **PARTICIPACIÓN:** O volume de participación foi elevado, 604 cuestionarios recibidos en total.

- **ANEXOS: CADROS E GRÁFICOS**

- **Tipoloxía das empresas enquisadas**

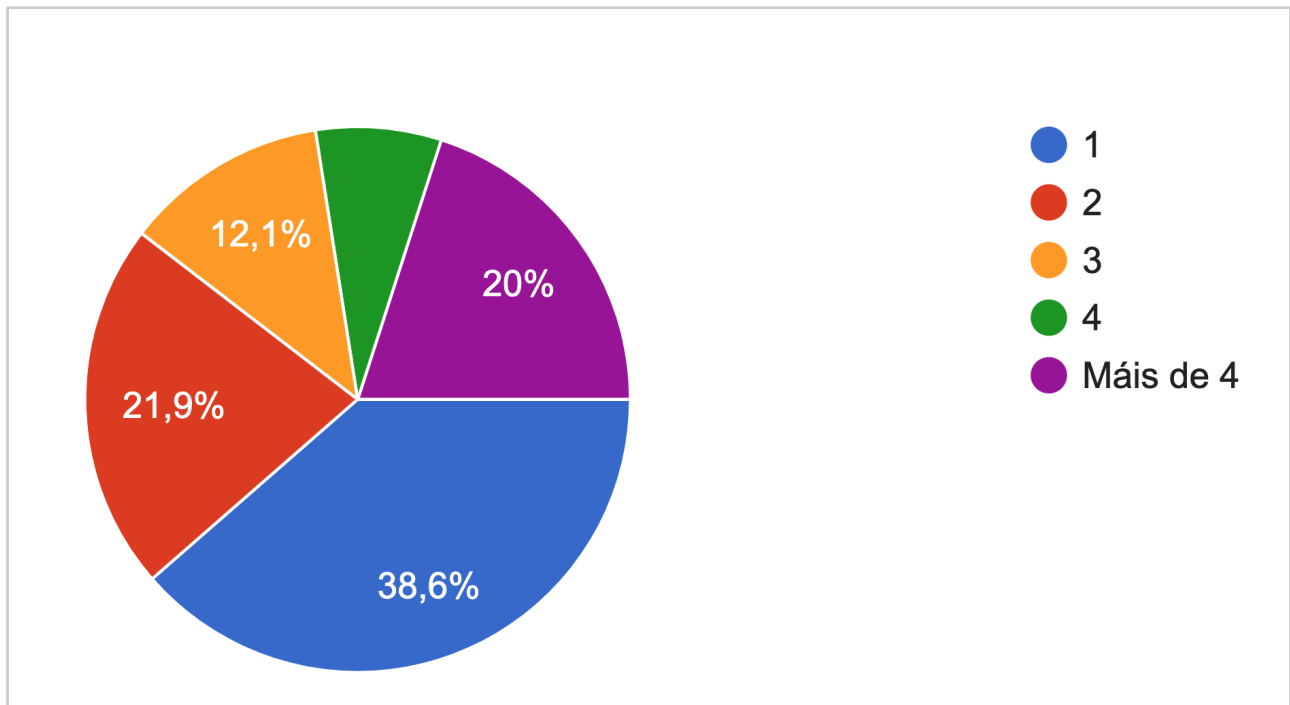
- **Actividade desenvolvida**

A tipoloxía é moi variada pero en termos cuantitativos é a hostelería e o comercio os sectores con máis número de respostas. O cadro seguinte representa o 80% do total das respostas.

Actividade	Nº de respostas
Actividades de hostelería: café, bar, restaurante	146
Actividades de comercio	97
Actividades de estética e hixiene persoal	38
Actividades relacionadas coa construción e obra	28
Establecementos de alimentación: carne, pan, supermercados	26
Aloxamentos: hoteis, albergues, turismo rural	26
Actividades de pesca	24
Talleres de mecánica, pintura e venda	18
Actividades turísticas: turismo activo, reservas,	14
Formación	12
Marisqueo	9

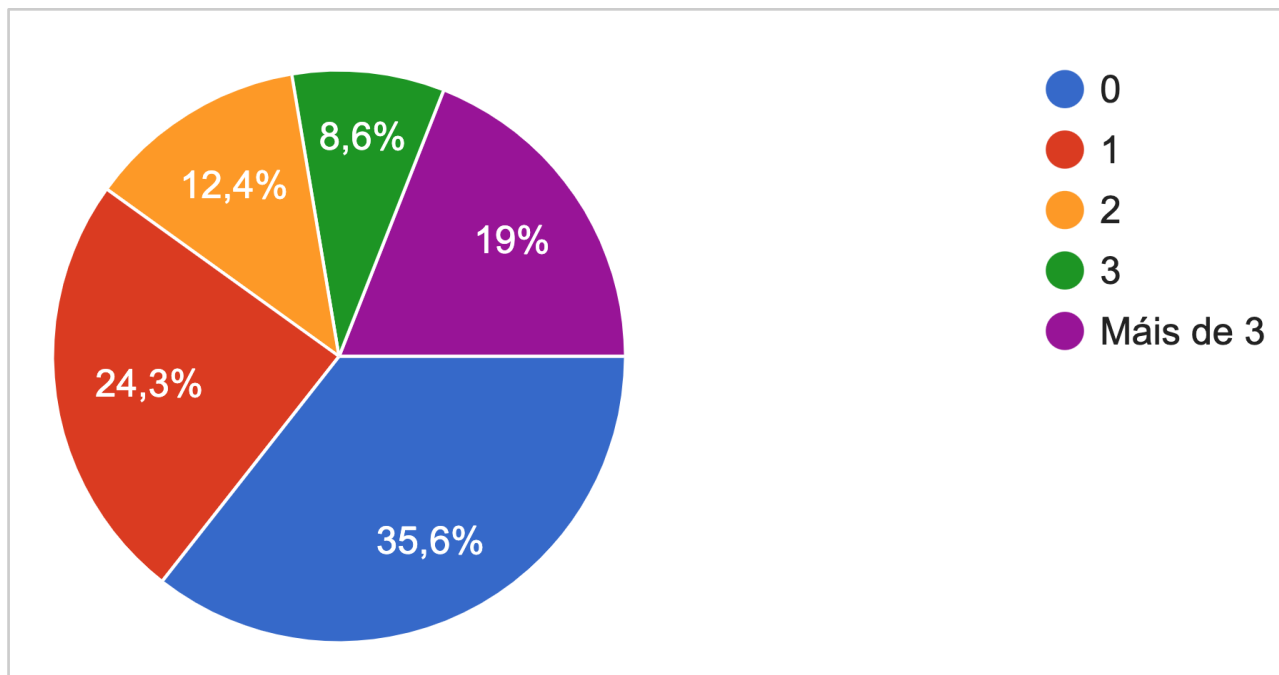
Instalacións eléctricas	9
Comercio de flores e plantas	9
Oficina técnica	9
Ocio e deporte	8
Artesanía	7
Gandería	6
TIC's	6

- **Persoas que desenvolvían con regularidade unha actividade no centro de traballo antes da fase de confinamento incluíndas as persoas titulares da empresa.**

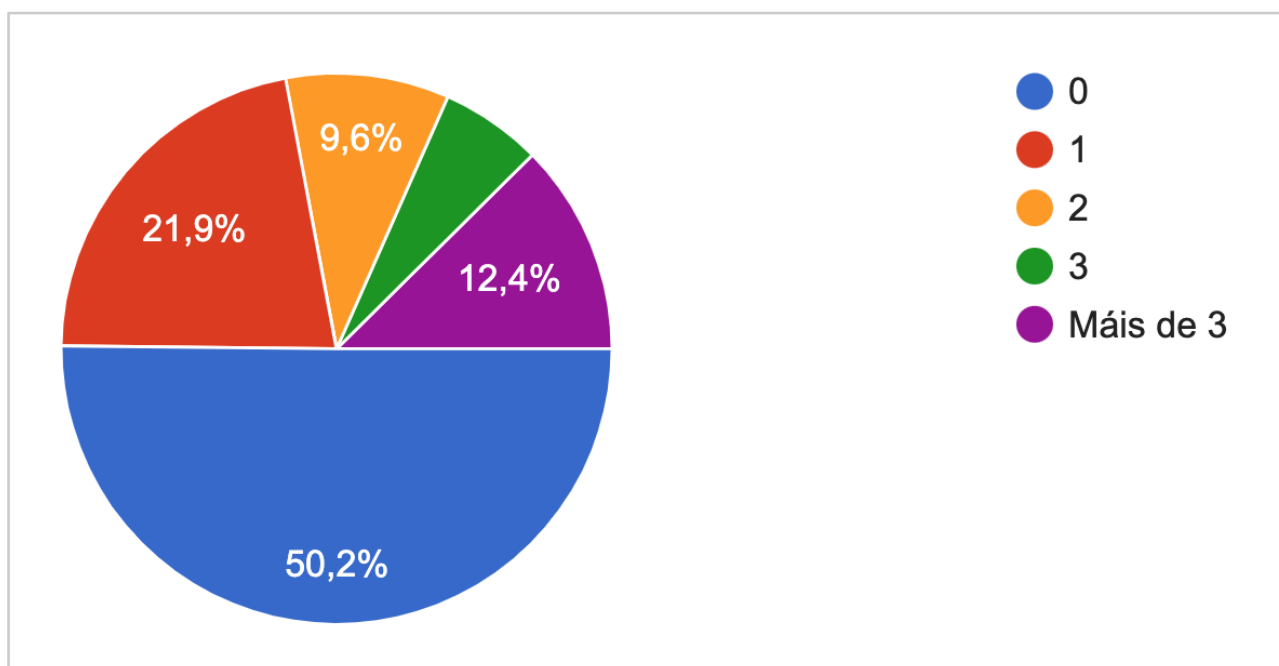

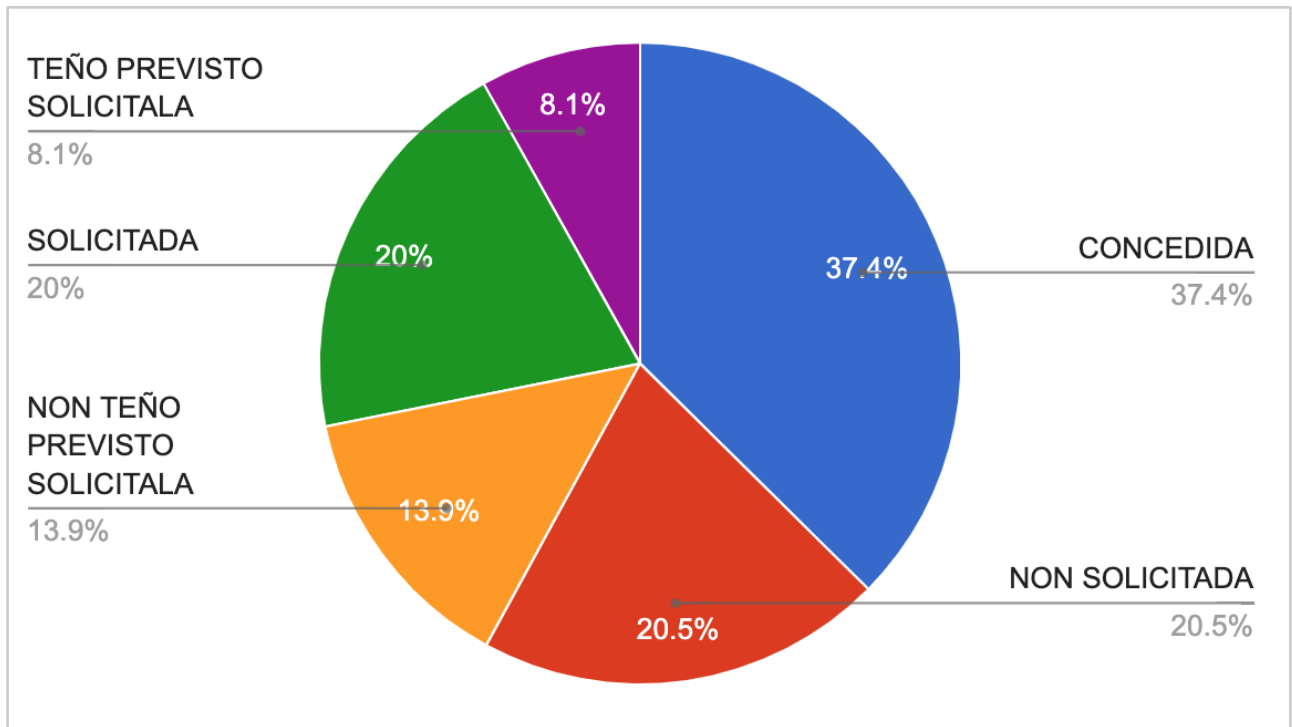
- **Número de persoas contratadas antes do inicio da crise sanitaria**

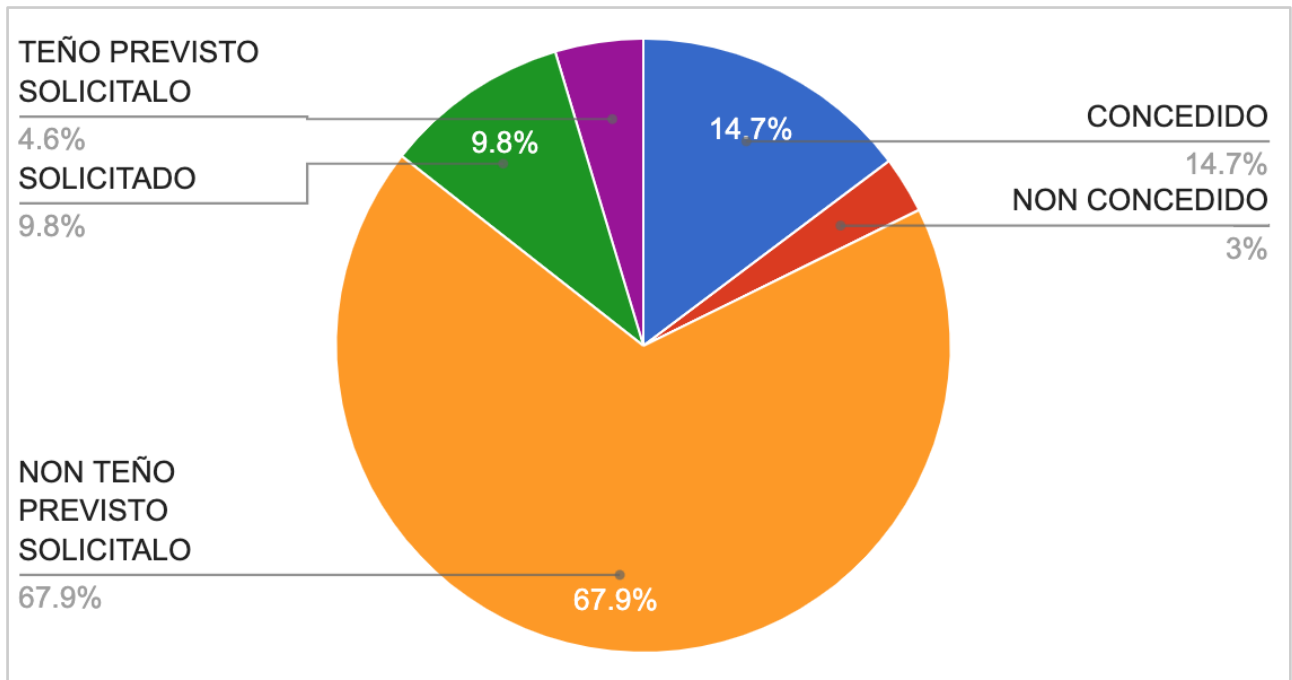
- **Número de persoas contratadas que se manteñen durante a crise sanitaria**

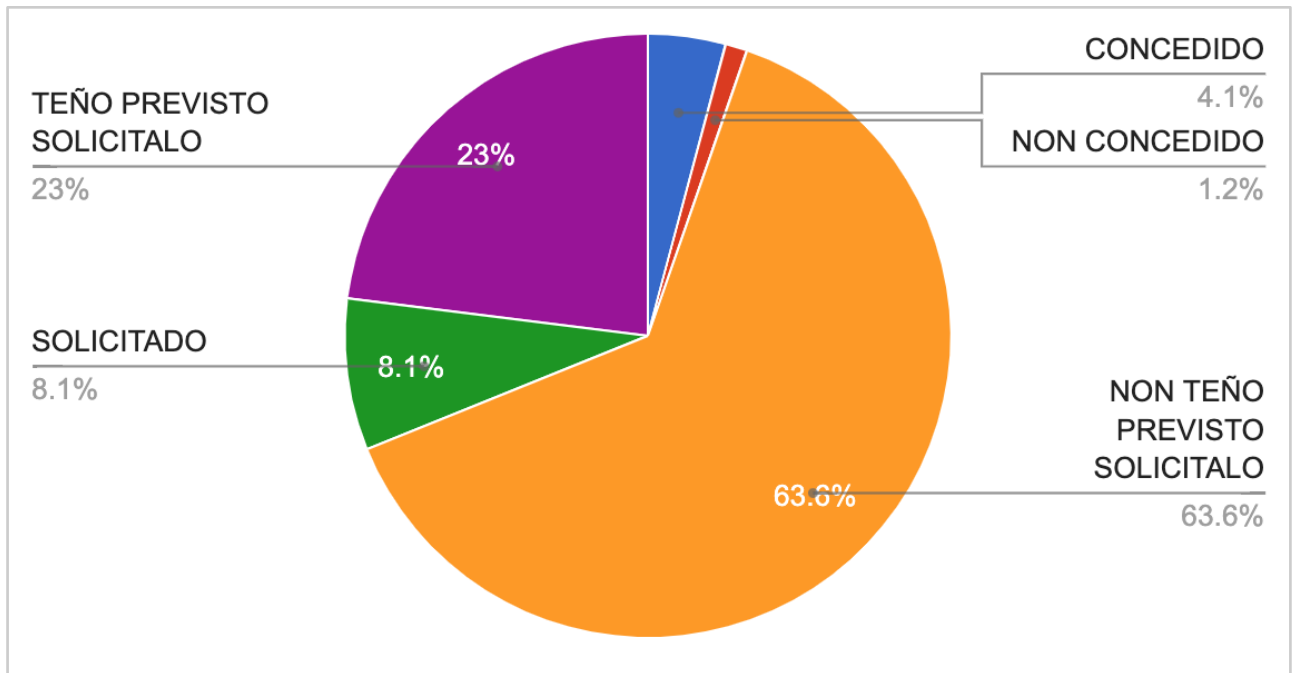
- Solicitudes de prestación extraordinaria por cese de actividad

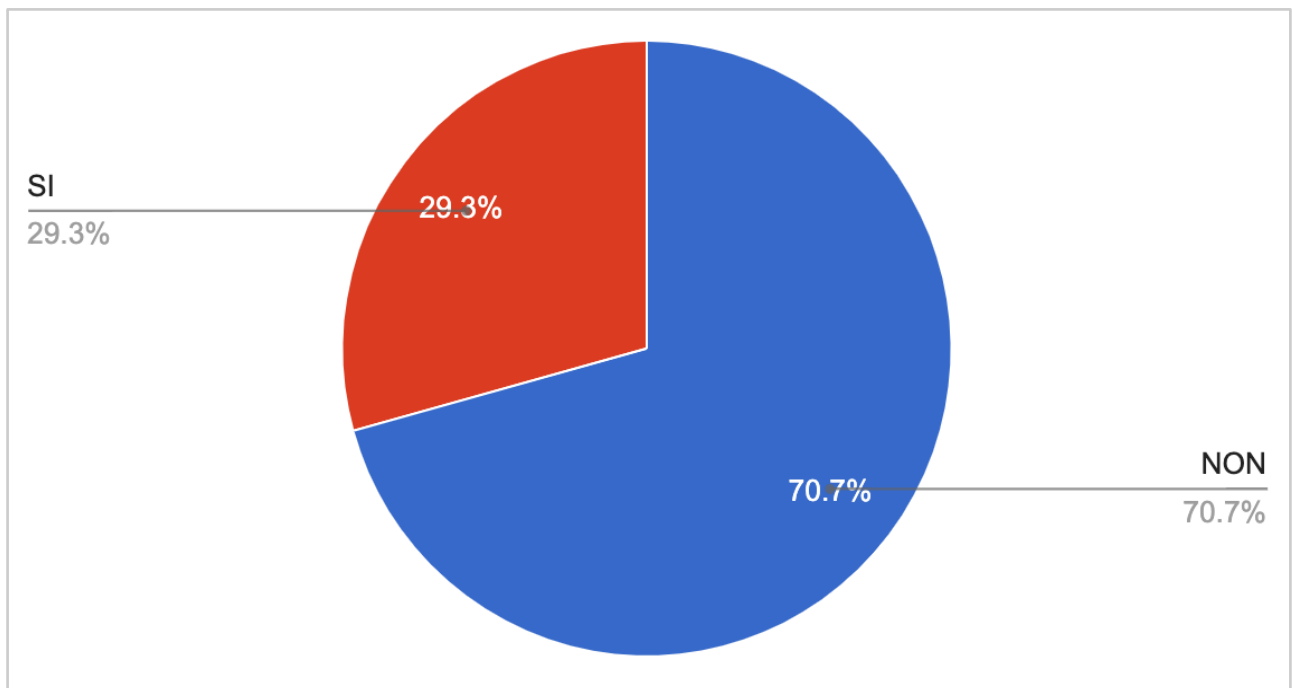
- Solicitudes de Expediente de Regulación Temporal de Empleo

- **Solicitud de crédito subvencionado**

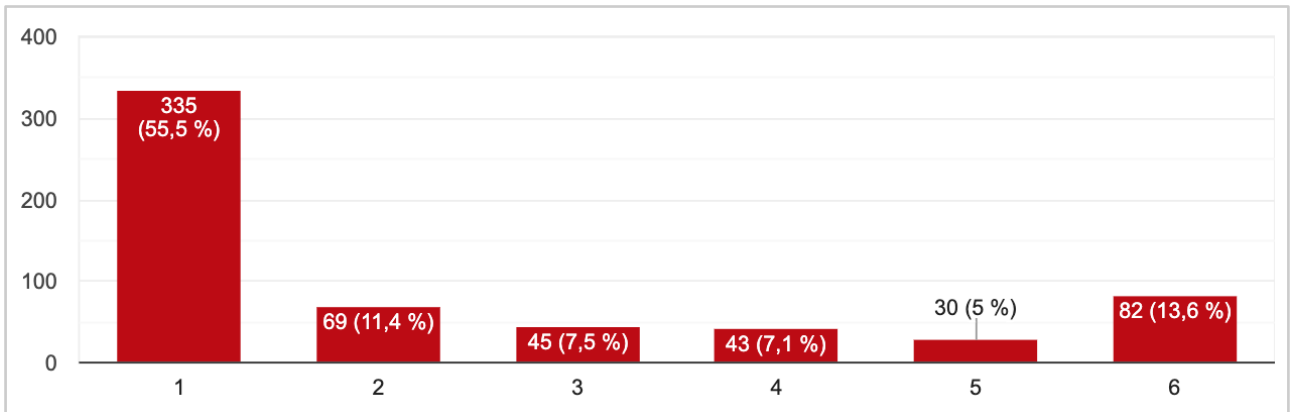
- **Desenvolvemento da actividade durante o periodo de confinamento**

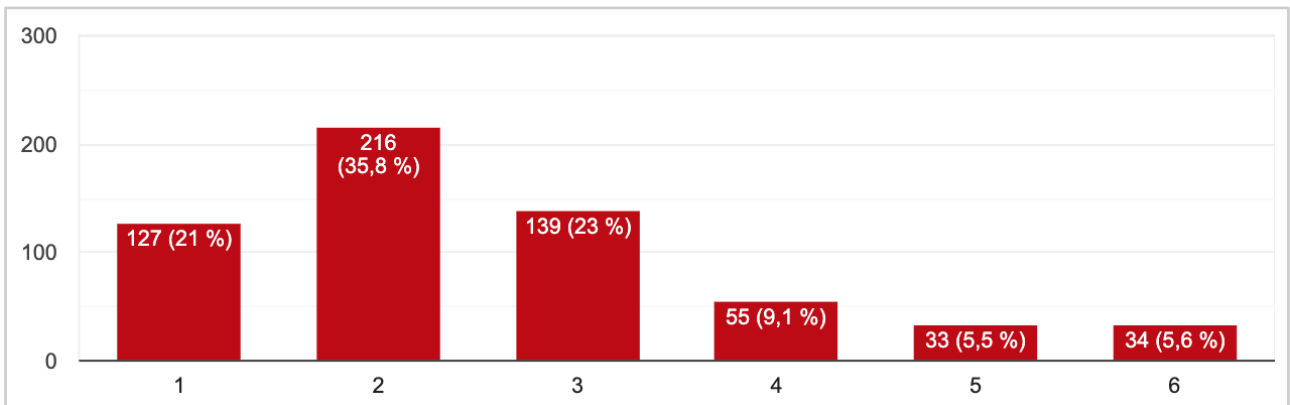
- **Volume de facturación con respecto ao ano anterior**

*1: sen actividade

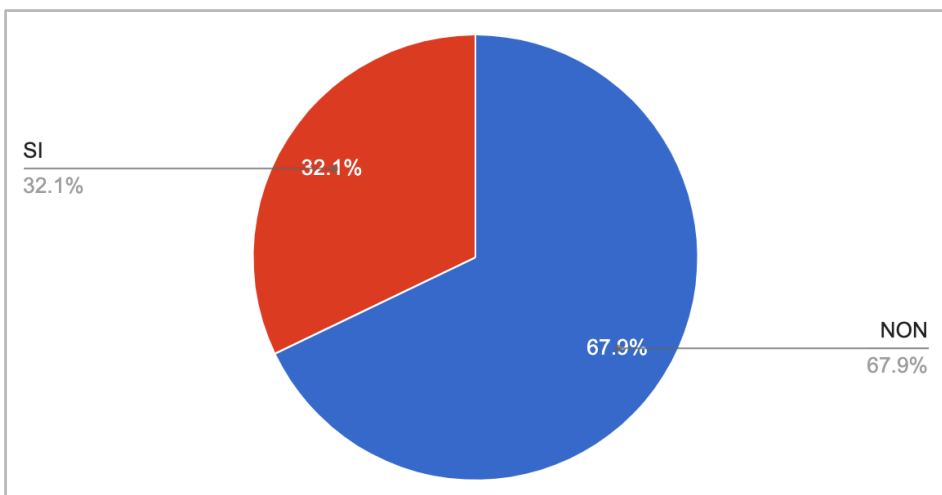
6: mesmo volume de actividade)

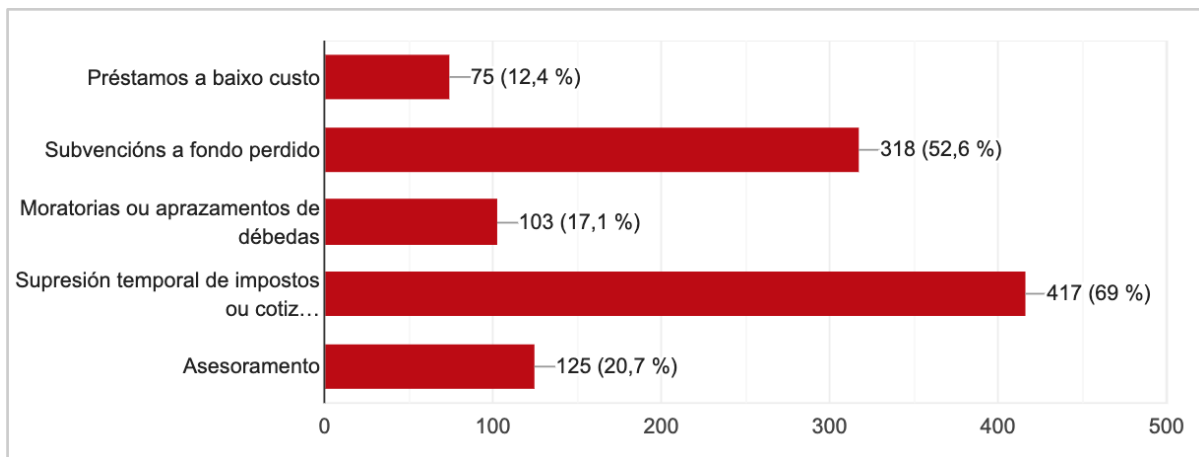
- **Previsión a futuro do volume de actividade unha vez rematado o período de confinamento (*1: sen actividade, 6: mesmo volume de actividade)**

- **Valoración da posibilidade de peche da actividade a curto prazo**

- **Valoración dos instrumentos públicos de apoio**

- **Preguntas do cuestionario realizado**

- 1.- Concello no que está situada a súa empresa
- 2.- Indique cal é a súa actividade empresarial principal
- 3.- Que tipo de empresa é a súa?
- 4.- Indique cal é número de persoas que traballaban na súa empresa incluíndo ás persoas propietarias ou socias antes do estado de alarma.
- 5.- Indique cantas persoas tiñan un contrato laboral antes do inicio da crise sanitaria?
- 6.- Cal é o número de persoas que se mantén contratadas durante a crise sanitaria?
- 7.- Solicitou a prestación extraordinaria por cese de actividade?
- 8.- Solicitou a súa empresa un erte como consecuencia desta situación de menor actividade?
- 9.- Solicitou ou ten pensado solicitar un crédito subvencionado pola diminución da súa actividade empresarial?
- 10.- A empresa continúa desenvolvendo a súa actividade nos días de confinamento?
- 11.- Cal sería o volume estimado de traballo ou facturación con respecto aos mesmo meses do ano pasado?
- 12.- Dentro da incerteza da situación, cal estima que podería ser o volume de actividade da súa empresa cando remate o estado de alarma?
- 13.- A curto prazo, valora vostede a posibilidade dun peche definitivo da súa actividade empresarial por causa da situación actual?
- 14.- Cal dos seguintes instrumentos lle ofrece unha maior utilidade para a súa empresa. Elix un máximo de 2 opcións.

RESULTADOS
DA ENQUISA

AEDL

Para a realización do Plan de Recuperación e desenvolvemento para os 14 concellos menores de 8.000 habitantes da Costa da Morte, deseñouse unha enquisa on line para os seus profesionais de desenvolvemento local.

A situación de confinamento debido ao estado de alarma COVID-19 fixo necesario o emprego de métodos de consultas a distancia e a urxencia por ofrecer aos concellos liñas de actuación inmediata, reduciu os tempo para resposta. A enquisa se publicou on line o 21/4/2020 e pechouse o 22/4/2020 ás 24:00h

- **FINALIDADE DA ENQUISA:** A finalidade foi recoller as achegas dos profesionais municipais DEL sobre tres aspectos: repercusión no tecido empresarial, retos post-covid e liñas estratéxicas/medidas prioritarias para a recuperación e desenvolvemento do territorio despois do levantamento do estado de alarma.
- **COLECTIVO ENQUISADO:** Axentes de emprego e desenvolvemento local dos 14 concellos implicados no Plan: Cabana de Bergantiños , Camariñas, Carnota, Cee, Corcubión, Dumbria, Fisterra, Laxe, Malpica de Bergantiños, Mazaricos, Muxía, Ponteceso, Vimianzo e Zas tamén participou o adl de Coristanco.
- **RESPOSTAS RECIBIDAS:** A totalidade dos DEL no territorio participaron. O número total de persoas que respostaron foi de 17.
- **PREGUNTAS REALIZADAS:** Ao final deste informe atópase a batería de preguntas realizada na enquisa.
- **CONCLUSIONS OBTIDAS**
- Os 14 concellos participaron con os seus 17 profesionais DL. Tamen participou DEL de Coristanco aínda que o concello non está incluído no territorio obxectivo do Plan

Datos para a diagnose

- As actividades máis afectadas: comercio non esencial, turismo e servizos
- As menos afectadas: comercio alimentación, industria agroalimentaria, servizos para empresas (xestorías)

Debilidades do territorio

- Na dinámica e **estrutura poboacional** (envellecemento, relevo xeracional..),
- Na estrutura **económico-empresarial ou modelo produtivo** (baixas rendas familiares, estacionalidade dos principais sectores, limitacións da oferta e condicións do solo industrial, e as relacionadas coa capacitacións)
- No **mercado laboral** (carencias cualificación, temporalidade da oferta de emprego, desmotivación polo emprego en determinados sectores de persoas desempregadas)
- Falta de **internet** banda ancha

Retos definidos polos profesionais do desenvolvemento local

- Reactivación dos sectores económicos,
- Impulsar o emprendemento e aloxamento de novas empresas,
- Empoderamento local e gobernanza

Xacementos e potencialidades

Sector	Retos e potencialidades
Sector primario	<ul style="list-style-type: none"> • Sector forestal (biomasa, aproveitamentos do monte) • Produción e comercialización dos produtos do mar, cárnicos, leiteiros ou de horta)
Turismo Verde	<ul style="list-style-type: none"> • Novas preferencias do cliente e a oferta de servizos menos masificados vinculado á natureza ou ás necesidades de servizos do peregrino. • Actividades de posta en valor do medio natural
Servizos	<ul style="list-style-type: none"> • Os servizos a domicilio para maiores, dependentes e outros colectivos é unha oportunidade para actividades como perruquerías, estéticas, nutrición..., así como os servizos sociosanitarios de apoio a persoas maiores) • Loxística territorial empresarial (cadea de subministro, cubre xestión e planificación das compras, produción, transporte, almacenaxe e distribución.)

Industria	<ul style="list-style-type: none"> • Industria agroalimentaria (productos sector primario) • Residuos, reparación e reciclaxe • Enerxias alternativas • As artesanías vinculada ao turismo e con espazos de venda en colaboración con comercios ou aloxamentos
Comercio Online	<ul style="list-style-type: none"> • Comercio electrónico e venda a domicilio

Accións propostas máis salientables

Aínda que as propostas tamén ofrecen medidas que corresponden ás competencias doutras administracións (infraestructura, transportes, equipamentos, modificacións de normativas e lexislación para o rural, internet...) neste resumo priorizamos as que poden impulsarse dende os Concellos. No desenvolvemento do informe poden atoparse estas demandas e as medidas que competen aos propios sectores.

A coordinación e colaboración en redes público privada se repite como elemento esencial para o deseño e execución destas propostas. Observamos nas medidas que algunhas delas poden agruparse: Campañas de promoción, incentivos e axudas, accións formativas... o que se realizaría cando se seleccionen polos concellos as medidas máis prioritarias a executar

Recuperación Demográfica	
Accións de benvida	GUIA DE RECURSOS LOCAIS para novos cidadáns empadroados. Con información necesaria para facilitar o seu asentamento no concello/territorio
	PAQUETE RELACIONADO COA VIVENDA: portal de oferta de vivenda , axudas disponibles, incentivos para captar profesionais que poden teletraballar, atracción de funcionariado que se despraza)
	CAMPAÑA DE PROMOCIÓN TERRITORIAL: vantaxes de vivir no rural dirixido a mocidade, mulleres e profesionais
	PORTAL DE EMPREGO COMARCAL (ofertas emprego, recursos, xacementos de emprego e negocios, traspasos de negocio, formación ofertada, plans de emprego locais...)
Axudas/ Incentivos	Incentivos para novos empadroados (bonos, natalidade, emprender
	Apoio e axudas para asentamento nos parques de empresas

	Bonificación traslado de profesionais que traballen fora do concello
	Bonificación IRP poboacion rural
	Axudas para primeiros gastos creación de empresas en sectores estratéxicos (turismo, servizos, agroalimentación, loxística, industria...
Outras medidas	PLAN DE EMPREGO LOCAL para novas persoas empadroadas e mocidade
	Investimentos para a cobertura en todo o territorio de servizos básicos (auga, electricidade con calidade, tratamento de residuos) e internet de banda ancha
Talento / Emprendemento	
Xeración e madureza idea empresarial	LABORATORIOS DE EMPRENDEMENTO. Programa e espazo de xeración de ideas empresariais, apoiada e titorizada especialmente para mocidade, empresas con novos proxectos e persoas interesadas en emprender. Integraranse os centros educativos proporcionando un programa específico para estes integrados no plan de centro
	BANCO DE IDEAS E BOAS PRÁCTICAS: reconversións de actividades, novas actividades do sector primario, diversificación turismo...
	FOMENTO CULTURA EMPRENDEDORA: formación, actividades divulgativas,
	REFORZO DE PUNTOS MUNICIPAIS DE ASESORAMENTO A EMPRENDEMENTO. Liña directa con asesores especializados (atención on line)
	FORMACION- PRÁCTICAS para universitarios/as e titulados/as en xacementos de emprego, comercio on line, necesidades das empresa e áreas municipais capaces de xerar emprego por conta propia.
	VIVEIROS E PARQUES EMPRESARIAIS CON ZONA PARA EMPRENDEDORES (financiamento e aproveitamento de espazos en desuso). Deseñando os novos viveiros ou incubadoras para zonas rurais menores de 8.000habitantes
Incentivos/ axudas	Vincular as axudas locais para desempregados con obriga de realizar traballo
	Gratuidad nas parcelas dos parques industriais
	Incentivos ao emprendemento: excención de taxas, impostos, axudas

Liñas de axudas a 5 anos para implantación de empresas nos parques empresariais que contraten a mínimo 20 persoas (compromiso de mantemento de 10 anos)

Recursos

Axilización de permisos para posta en marcha de empresas(-burocracia)

Urbanismo acorde coas necesidades dos concellos

Programa de formación para a innovación dentro dos centros das empresas

ORGANIZAR TERRITORIALMENTE A OFERTA DE FORMACIÓN profesional en base aos recursos e oportunidades en colaboración coas empresas, administración e centros/empresas de formación

Reactivación do Comercio

- **CAMPAÑA ACTIVACIÓN CONSUMO INTERNO:** bonos, descontos grupos de consumo
- Fomento asociacionismo e iniciativas comúns, redes
- **ASESORIA PARA MELLORAS COMERCIOS.** Guía e asesoramento especializado para mellorar puntos de venda, servizos e problemas do empresariado
- **FORMACIÓN COMERCIOS** (novo paradigma, marketing on line, melloras de espazos de venda, diversificación comercial...)
- Axudas económicas e financiamento a interés baixo ou cero
- **ESPAZO DE PROMOCION E VENDA A DISTANCIA DOS COMERCIOS.** Creación punto loxístico para a venda a distancia dos comercios e asesoramento, accións promocionais, marketing on line, banco de locais para traspaso...
- Promover punto de venda dentro dos comercios para produto local
- **MELLORA DE ESPAZOS PÚBLICOS** (mobiliario, iluminación...)

Reactivación do Turismo

- **CAMPAÑA PROMOCION DESTIÑO SEGURO.** Reforzar marca e imaxe turística, promoción de destino seguro. turismo natural parellas, individual e familiar (seguridade)
- **PLAN DE FORMACION:** En colaboración público-privada para a profesionalizar o sector. (formación on line, obradoiros, plans de integración de emprego, Plans FIP...)
- **ADAPTACION DE AXUDAS.** Propostas conxuntas para a administración provincia, local e galega para adaptación de establecementos para ser seguros

- **REDESEÑO DE FESTAS E FEIRAS** ata a chegada da normalidade. Incentivar as festas de promoción gastronómicas con produto local, promoción on line, actividades para minorías,
- **SINALIZACIÓN E MELLORA** comunicación de recursos turísticos locais (autoguías, guías para pequenos grupos...)
- **REFORZO DE ACTIVIDADES MUNICIPAIS.** Manter e reforzar as actividades turísticos culturais e deportivas dos concellos e impulsar sinerxías coa hostalería e aloxamentos
- Destiñar partidas de festas para medidas para turismo e empresas culturais
- Ser os primeiros no desconfinamento
- Axudas e financiamento a baixo interese
- Normativa urbanística adaptada ás necesidades
- **CAMPAÑA PROMOCION GASTRONOMICA** deseño de paquetes, rediseño restauración (produto local, comida para levar, paquete celebracións, buffet, espazos libres...), intercambios turísticos entre zonas

Reactivación da Industria

- Apoiar a industria vinculada aos recursos naturais (transformación de materia prima)
- Creación e mellora de solo industrial (axudas, rebaixas, captación de empresas...)
- Impulsar a industria artesanal (agroalimentaria, encaixe, buño, liño...) mediante puntos comercialización conxuntos: pop-up, tendas online, tendas efímeras promovido polos concellos e sector
- Participar con capital local nas iniciativas de industria vinculada a recursos locais
- **DOTACIÓN DE INFRAESTRUCTURAS E SERVIZOS.** Creación de coworking, viveiros, asesoramento especializado territoriais
- Axudas e créditos a baixo interese-apoio
- **MESA DE TRABALLO TRAMITES LOCAIS.** Artellar medidas para axilidade en permisos e tramites locais
- Apoiar actividades de valor engadido do sector pesqueiro (cocedeiros, viveiros de marisco, envasado, conserva delicatessen, conxelado, .
- Detectar a demanda de cualificación e emprego do sector (construcción, automóvil...) e programar accións de formación ocupacional
- **PROMOCIONAR INDUSTRIA RECICLAXE E TRANSFORMACIÓN, RECOLLIDA DE RESIDUOS.** Impulsando accións promovida por concellos
- **CAMPAÑA DE FOMENTO CONSUMO INTERNO DOS PRODUCTOS DA NOSA INDUSTRIA**

Reactivación do Sector Primario

- **BANCOS DE TERRA MUNICIPAIS.** Espazo comarcal onde se publicitan as terras disponibles facilitando a relacións entre demandantes e propietarios

- **POSTA EN VALOR DO MONTE MUNICIPAL.** Diseñar estratexias e plan de xestión dos montes municipais para xerar emprego e actividade.
- **CENTRO COMARCAL DE COMERCIALIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN PRODUCTOS LOCAIS** espazo e canle de comercialización e distribución promovidas polos produtores/as de alimentos agrogandeiros e pesqueiros, nos que o valor engadido quede no territorio. Especialmente os circuitos de proximidade para autoabastecer á poboación local
- **REDE DE MERCADO E MERCADILLOS.** Promoción conxunta, redefinición de espazos, imaxe e compras asociadas (envases, bolsas...)... Venda a domicilio e on line, actividades de dinamización. Marca Costa da Morte
- **GRUPOS DE CONSUMO.** Agrupación de consumidores mercan produtos locais. Promover e asesorar a creación destes grupos. Artellar mecanismos para facilitar a compra de excedentes produción domésticas e incrementar así rendas familiares
- **POSTO NA MESA.** Apoiar e impulsar o proxecto GDR de produtos locais na mesa dos escolares, dos comedores de empresas e nos restaurantes que dan menú do día.. Impulsando a marca Costa da Morte, facilitando elaboracións de menús...

Medio Ambiente

- COORDINACION plans e medidas locais dos concellos do **PACTO DAS ALCALDÍAS POLO CLIMA**
- **RESIDUOS ORGÁNICOS MUNICIPAIS.** Promover autocompostaxe territorial e a implantación de plantas de reciclaxe de residuos orgánicos
- **AUTOABASTECIMENTO ENERXETICO.** Impulsar o papel dos Concellos como promotores de iniciativas de abastecemento local con enerxías alternativas (biomasa, eólica...) que aproveite recursos locais

Accións de mellora na axencias de desenvolvemento local

- Apoio administrativo (reducir carga administr)
- Partida orzamentaria para actividades DL
- Mellora de equipos, procesos e ferraments TICS
- Prioridade de funcións de desenvolvemento local e promoción eca
- Redes de traballo conxuntos con outros adel/plans compartidos
- Apoio institucional
- Recursos útiles acceso normativa banco de novidades
- Rede de expertos dentro das adl (referencia) contar con asesora especializada
- Implicación de adl en deseños de plans e estratexias territoriais incrementar coordinación co concello

- Ferramentas de comunicación co tecido socioeconómico local/redes sociais
- Coordinación e relación con centros de investigación e universidades
- Espazo de publicación de actuacións realizadas desde DEL (banco de info)
- Acceso aos datos e fontes do servizo galego de colocación (como os orientadores)
- Centro de formación, viveiro de empresa por zona
- Formación especializada "a carta" (presencial no territorio)

RESULTADOS POR PREGUNTA REALIZADA

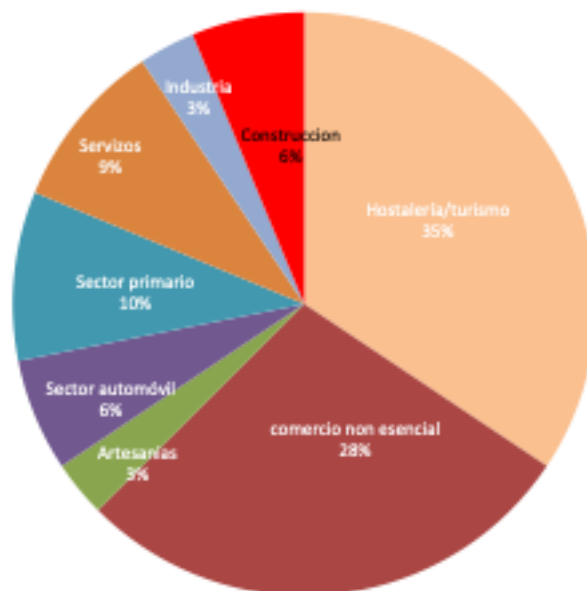
1.- Repercusión no tecido económico local do Covis-19 no territorio

Os sectores ou actividades que máis afectados quedaron no territorio en opinión dos profesionais ADL foron: Hostalería/turismo, comercio non esencial, sector primario e servizos. Con menor intensidade a construción, industria, artesanías e sector del automóbil.

As actividades menos afectadas pola crise foron o sector primario, o comercio esencial / alimentario, as xestorías e servizos financeiros , a industria (conserveira, química, manufactureira). Con menor relevancia tamén aparece a construción, administración e farmacias.

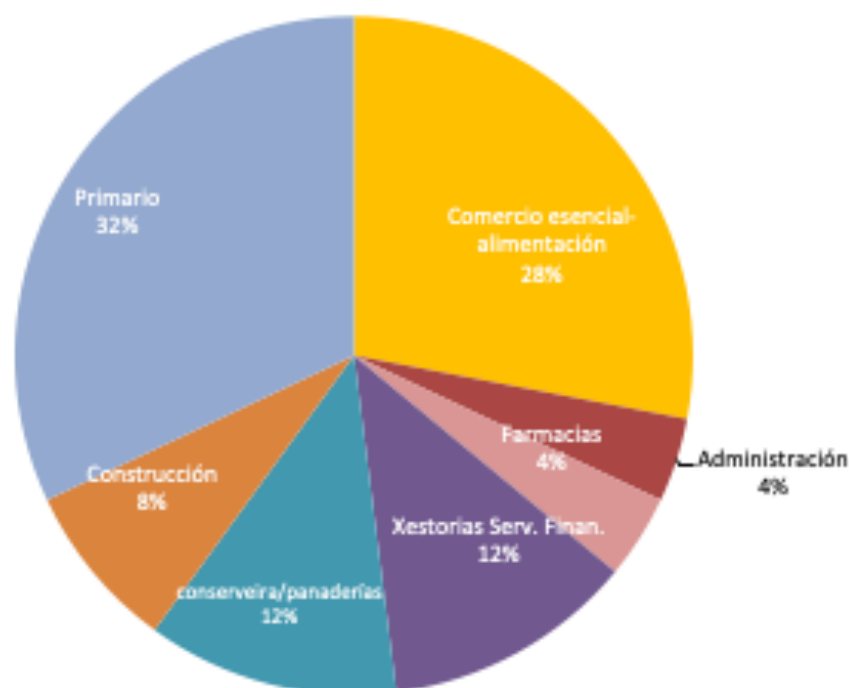
Salienta que o sector primario e a construción se percibe como afectado e non afectado, pesando máis as afirmacións de ser non afectado pola crise.

Sectores máis afectados

Actividades menos afectadas

2.- Actividades claves para o desenvolvemento

As actividades salientadas como de maior capacidade de xeración de emprego e desenvolvemento territorial son as relacionadas co sector turismo vinculadas á natureza, as de atención á persoas dependentes (especialmente as que mantén a vinculación das persoas maiores co seu contorno) e actividades do sector primario que engaden valor económico (forestal-biomasa; transformación alimentos agroandeiros-pesqueiros), comercio on line e finalmente as actividades de mellora do medio ambiente (reparación-reciclaxe de residuos e enerxías alternativas e o artellamento dunha loxística empresarial eficiente no territorio (cadea de subministro, cubre xestión e planificación das compras, produción, transporte, almacenaxe e distribución.)

Actividades/sector capacidade desenvolvemento	Nº
Actividades Forestais-aproveitamento da biomasa	3
Actividades de Turismo-hostalería (verde, natureza...)	5
Servizos a domicilio	1
Atención persoa maiores/mini residencias	2
Produción e transformación de alimentos (pesca...)	1

Reparación, reciclaxe de residuos	1
Enerxías alternativas	1
Comercio electrónico	1
Sector pesqueiro (transformación e incremento valor engadido)	1
Loxística empresarial territorial	1

3.- Debilidades territorial

As principais debilidades detectadas son:

A. Relacionadas coa dinámica e estrutura poboacional (70% das respostas)

- O envellecemento da poboación e a emigración de poboación moza dificulta o relevo xeracional en empresas e o impulso emprendedor presentan, o territorio presenta unha dependencia importante das pensións e prestacións/subsidios.

B. Relacionadas coa estrutura económico-empresarial (22% das respostas)

- As baixas rendas familiares agravada pola crise limita a capacidade de gasto e investimento de empresas e emprendedores
- A maioría das actividades económicas do territorio están lastradas pola estacionalidade (turismo, comercio, industrias conserveiras, construción...)
- A carencia de solo industrial e parques empresariais con prezos axeitados

C. Relacionadas coas capacitacións e mercado laboral (8%)

- As carencias na capacitación profesional de empresariado, traballadores/as e persoas desempregadas dificulta a xeración de iniciativas e proxectos que xeren valor engadido e innovación na economía territorial.
- O mercado laboral oferta maioritariamente contratación temporal, de baixos salarioa e de baixa cualificación
- A desmotivación cara ao emprego dificulta a inserción laboral de determinados colectivos de persoas paradas

4.- Retos do territorio

A reactivación dos sectores económicos 47%

- Apostando pola diversificación de actividades económicas baseadas nos recursos e competencias locais., xeradoras de emprego de calidade.
- Incentivando espazos e canles de comercialización e distribución promovidas polos produtores/as de alimentos agrogandeiros e pesqueiros, nos que o valor engadido quede no territorio. Especialmente os circuitos de proximidade para autoabastecer á poboación local.
- Establecendo medidas de apoio financeiro, axudas económicas ou de excencións en taxas ou impostos para recuperar a confianza e apoiar as necesidades do tecido empresarial afectado pola crise do Covid-19
- Realizando campañas de promoción para o comercio, turismo e artesanía e impulsando sinerxías entre estes sectores que ofrezan unha experiencia satisfactoria e de calidade para os clientes.
- Harmonizar a oferta e demanda de emprego dotando de eficiencia os emparellamentos entre necesidades e oferta axeitada de traballadores/as.

Impulsar o emprendemento e aloxamento de novas empresas (22% das respostas)

- Mellorando e impulsando os parques empresariais, viveiros de empresas e espazos incubadoras de empresas rurais.
- Establecendo medidas, actividades e incentivos municipais para atraer e reter o talento do territorio: emprendedores especialmente mulleres e mocidade
- Aproveitando a experiencia e líderes empresariais para orientar e titorizar as iniciativas empresariais de persoas mozas.
- Achegando información e boas prácticas para orientar iniciativas de posta en valor dos recursos locais

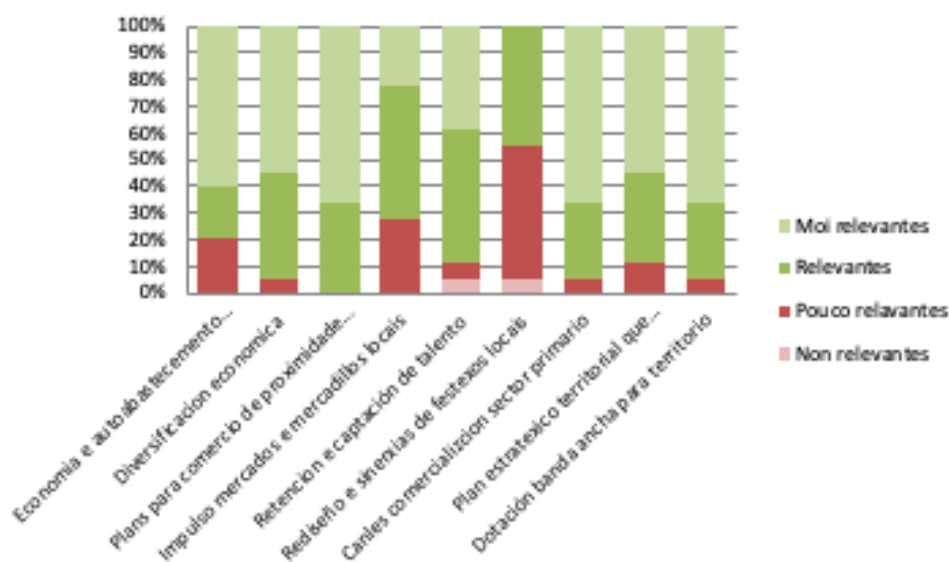
Empoderamento local e gobernanza

- Incrementar as rendas familiares para incentivar o consumo, a inversión e o aforro.
- Incremento e recuperación da poboación e especialmente da poboación activa e moza
- Impulsar a formación, coordinación e liderazgo das redes asociativas e actores socioeconómicos para traballo en rede coas administración

- Facilitar e simplificar os procesos de tramitación nas administración locais. Impulsar a sinatura electrónica e a e-administración entre a cidadanía.
- Mellorar e dotar de servizos para a atención a persoas dependentes. Coordinando e complementando a oferta de servizos privado-pública

5.- Valoración das medidas de apoio das administración

- A medida de máis valorada (sumatorio de puntuación) polos profesionais de desenvolvemento local para a reconstrución do tecido empresarial, é a subvención a fondo perdido, seguida do financiamento con tipo de xuros baixos.
- As medidas con valoracións inferiores (puntuacións 1 e 2) son o asesoramento e as moratorias e descontos en impostos locais

Medidas da administración	1	2	3	4	5	Puntos*
Financiamento con tipo xuros baixos	5	1	2	5	5	58
Subvencións a fondo perdido	3	2	4	2	7	62
Moratorias e descontos impostos locais	3	6	5	3	1	47
Supresións temporais de cotizacións, taxas, impostos	3	4	3	5	3	55
Asesoramento técnico profesional	4	5	4	3	2	48

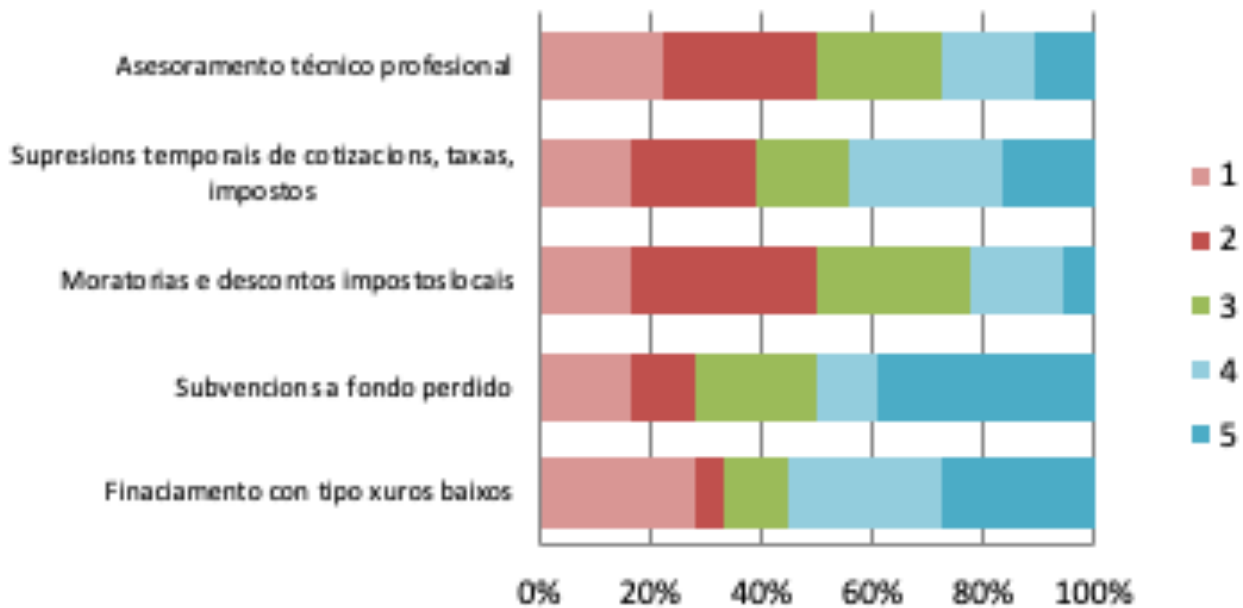
*Puntuación obtida polo sumatorio dos valores opcional multiplicado por o número de persoas que a elixiron

6.- Medidas de recuperación propostas

- O 84% das respostas consideran relevantes ou moi relevantes todas as liñas de medidas propostas. Só as actuación sobre festexos locais e medidas para relacionadas co talento teñen algunha resposta considerándolas non relevantes.
- As medidas máis prioritarias son os plans para comercio de proximidade e turismo, a diversificación da economía local e con excepción da medida relacionadas con festexos o resto é valorado practicamente coa mesma intensidade como relevante e moi relevante. Salientando éntrelas como máis prioritaria a dotación de banda ancha e os canles de comercialización do sector primario

Medidas propostas	Non relevantes	Pouco relevantes	Relevantes	Moi relevantes
Economía e autoabastecemento territorial	0	3	3	9
Diversificación económica	0	1	7	10
Plans para comercio de proximidade e turismo	0	0	6	12
Impulso mercados e mercadillos locais	0	5	9	4
Retención e captación de talento	1	1	9	7
Rediseño e sinerxias de festexos locais	1	9	8	0
Canles comercialización sector primario	0	1	5	12
Plan estratéxico territorial que oriente outros plans	0	2	6	10
Dotación banda ancha para territorio		1	5	12
Totais	2	23	58	76

Valoración de medidas (1 menor valor)

7.- Aspectos estratégicos salientados

Os outros aspectos prioritarios dunha estratexia de reconstrución e desenvolvemento expresados polos profesionais DL, concentranse en torno aos sectores económicos locais.

- O 45% das respostas abordan aspectos para a reactivación dos sectores económicos.
- Prioridade para deseñar as liñas estratéxicas de actuación. Salientando as achegas para o sector primario (especialmente as relacionadas coa reorganización dos medios de produción e a explotación e a comercialización). No sector industria salienta a necesidade de abordar o solo industria e de planificar as actividades, impulsando novas industria vinculadas ao territorio.
- No sector turismo as medidas para planificación, capacitación e coordinación dos actores son as máis mencionadas.
- Finalmente para o reforzo do talento do empresariado plantexase as novas tecnoloxías e o seu manexo como elemento clave xunto coa divulgación de boas prácticas que sirvan de referencia.
- O 38% das respostas refírense ao ámbito do empoderamento local e a gobernanza.
- Salientando a necesidade de coordinación público-privada, as melloras na comunicación e internet ou a simplificación de trámites e adaptación de normas urbanísticas. Tamén se incide na vivenda e na urxencia de fixación da poboación ao territorio.
- O mercado laboral recibe 8% das respostas e se centran nas necesidades formativas.

Aspectos estratéxicos	Nº
Reactivación sectores económicos	13
Relacionados co sector primario	4
Bancos de terra municipais	
Reorganización dos medios de produción e comercialización agrícolas e forestais,	
Asociación para a produción e venda de forestal	
Comercialización sector primario controlado por produtores	
Relacionados co sector industria	4
industrias de segunda e terceira transformación de produtos sector primario	
Dotación e mellora do Solo industrial	
Plan reindustrialización	
Novas actividades: economía verde, circular	
Relacionados co sector turismo	3
Plan turismo	
Unión turística	
Posta en valor do entorno natural	
Relacionados coas capacidades e talento	3
Formación para empresa e emprendedores (profesionalización)	
Reforzo das TICs (on line) equipamentos,,venda	
Banco de boas prácticas empresariais Costa da Morte	
Empoderamento local/gobernanza	9
Coordinación público-privada	
Permisos sectoriais (axilización nas actividades sen permisos especiais)	
Plan vivendas aluguer para cidadanía	
Mellora das comunicacións	
Mellora telecomunicacións (internet)	
Mellora dos servizos básicos á cidadanía	
Normativa urbanística adaptada ás necesidades	
Fixación da poboación	
Mercado laboral	2

Formación para desempleados (orientación a novos sectores)	
Centro de formación comarcal	

8.- Accións propostas para o emprendemento

As accións propostas para impulsar o emprendemento priorizan (62%) a **xeración e madureza das ideas empresariais** (laboratorios, viveiros, asesoramento, formación, prácticas), os **apoios e incentivos** (23%) e tamén cun 15% de respostas defínense **recursos** necesarios para impulsar o emprendemento (mellora das normativas e procedementos burocráticos, dotación de banda ancha, programa de innovación de ideas nas propias empresas).

Acción para o emprendemento	Nº
Xeración e madureza de ideas emprendedoras	22
Laboratorios de emprendemento	
Banco de ideas e boas prácticas: reconversións de actividades, novas actividades do sector primario, diversificación turismo...	
Asesoramento e Tutorización emprendedores e formación	
Espazos de colaboración para impulso emprendemento centros educativos	
Fomento cultura emprendedora: formación, actividades divulgativas	
Reforzo de puntos municipais de asesoramento a emprendemento. Liña directa con asesores especializados (atención on line)	
Prácticas para universitarios/as en xacementos de emprego	
Formación e prácticas en comercio non line	
Viveiros e parques empresariais con zona para emprendedores (financiamento e aproveitamento de espazos en desuso)	
Incentivos e axudas	8
Vincular as axudas para desempregados con obriga de realizar traballo	
Gratuidade nas parcelas dos parques industriais	
Incentivos ao emprendemento: excención de taxas, impostos, axudas	
Liñas de axudas a 5 anos para implantación de empresas nos parques empresariais que contraten a mínimo 20 persoas (compromiso de mantemento de 10 anos)	

Axudas vinculadas á obriga de asesoramento empresarial previo	
Recursos	5
Dotación de internet de banda ancha no territorio	
Axilización de permisos para posta en marcha de empresas(-burocracia)	
Urbanismo acorde coas necesidades dos concellos	
Programa de formación para a innovación dentro dos centros das empresas	

9.- Accións para atraer poboación

- As medidas maioritarias (47%) teñen relación coa mellora e incremento de servizos e infraestruturas dirixida á cidadanía (conciliación, transporte, actividades culturais e deportivas, comercios, servizos de proximidade...)
- O 30% ofrece medidas máis concretas para incentivar o asentamento de nova poboación relacionados coa vivenda, o emprego e unha campaña de promoción sobre as vantaxes de vivir no territorio.
- O 17% define liñas de axudas e incentivos para ofrecer vantaxes para vivir no territorio (instalacións en parques empresariais, axudas natalidade, bonificacións...) e finalmente cun 6% outras medidas como plans de emprego específicos para novos empadroados ou a organización máis eficiente da oferta formativa reglada da comarca.

Acción para incremento poboación	Nº47
Servizos para a cidadanía	22
Servizos de conciliación e atención a dependentes	
Ampliar actividades sociodeportivas e culturais	
Reforzar os servizos públicos locais	
Máis servizos e comercio de proximidade (apoio. Fomento...)	
Mellora comunicacións	
Mellorar o medio natural e paisaxístico	
Infraestructuras: telecomunicacións, internet	
Liñas regulares de transporte público	
Recursos de benvida	14
Guía de recursos e facilidade para novos cidadáns empadroados	

Paquete relacionado coa vivenda: portal de oferta de vivenda , axudas disponibles, incentivos para captar profesionais que poden teletraballar, atracción de funcionariado que se despraza)	
Campaña de promoción territorial: vantaxes de vivir no rural	
Portal de emprego comarcal (ofertas emprego, recursos, xacementos de emprego e negocios, traspasos de negocio, formación ofertada, plans de emprego locais...)	
Axudas e incentivos	8
Incentivos para novos empadroados (bonos, natalidade, emprender	
Apoio e axudas para asentamento nos parques de empresas	
Bonificación traslado de profesionais que traballen fora do concello	
Bonificación IRP poboacion rural	
Axudas para primeiros gastos creación de empresas en sectore estratexicos (turismo, servizos, agroalimentación, loxística, industria...	
Outras medidas	3
Plan de emprego para novas persoas empadroadas e mocidade	
Organización do plan formativo reglado da comarca (adaptándose ás necesidades do mercado de traballo e xacementos de emprego local)	

10.- Accións para comercio

- As Campañas de activación ao consumo interno (bonos, descontos...) e a creación de grupos de consumo entre a cidadanía para compra de produtos locais acadan o 29% das propostas.
- Nas medidas propostas priman as de carácter colectivo: fomento de asociacionismo e redes, creación de espazos de venda on line e puntos loxísticos comarcais, o uso das TIC's, formación, axudas, diversificación...)
- Nas medidas para o sector destaca a necesidade de mellora do espazo de venda, as melloras nos espazos públicos, a promoción de puntos de venda de produto local nos comercios.

Acción para comercio	Nº
Campaña activación consumo interno: bonos, descontos grupos de consumo	12
Fomento asociacionismo e iniciativas comúns, redes	6

Impulsar espazos de venda on line comercio local (venda domicilio) e uso das TICs	7
Formación do comercio (novo paradigma, marketing on line...)	4
Axudas económicas e financiamento a interés baixo ou cero	3
Creación punto loxístico para a venda a distancia dos comercios e asesoramento	2
Mellora do espazo de venda	2
Promover punto de venda dentro dos comercios para produto local	1
Espazo visibilización de todo o comercio	1
Diversificación comercial	1
Incremento de rendas familiares para incentivar o consumo	1
Mellora dos espazos públicos (mobiliario, iluminación...)	1

11.- Accións para turismo

A. Relacionadas coas competencias das administracións:

- As accións que poden liderar as administración públicas e nomeadamente a local, sobresaen polo maior consenso: reforzar a marca e imaxe turísticas coa promoción de destino seguro (8 respostas), campañas de turismo natural e minoritario con tilde na seguridade do destino non masificado, a formación do sector, a adaptación das axudas á nova realidade, reforzar as festas gastronómicas con produto local, a mellora da sinalización, a redefinición de espazos e festexos para masas, destinar fondos de festas a turismo e cultura, axudas para o sector e unha medida moi importante ser dos primeiros territorios que saia do confinamento para recibir ás persoas que pensen desprazarse por ocio e lecer.

B. Medidas competencia do sector:

- Das medidas propostas para o sector (7) atopamos a necesidade de coordinación e sinerxias para realizar paquetes combinados para turismo de proximidade, intercambios turísticos entre zonas seguras, reorientar a restauración con oferta de produto local, comida para levar, buffete, paquetes de celebracións ou gastronomía ao aire libre, bonos turísticos ou ofertas coordinadas co deporte ou a náutica.

Acción para turismo	Nº
Competencias municipais/administracións	24
Reforzar marca e imaxe turística, promoción de destino seguro	
Campaña turismo natural parellas, individual e familiar (seguridade)	
Formación: Profesionalizar o sector	
Adaptación de axudas de administración provincia, local e galega para adaptación de establecementos para ser seguros	
Incentivar as festas de promoción gastronómicas con produto local	
Mellora da sinalización e recursos turísticos locais	
Manter e reforzar as actividades turísticos culturais dos concellos	
Redefinición de espazos públicos e festexos de masas	
Destiñar partidas de festas para medidas para turismo e empresas culturais	
Ser os primeiros no desconfinamento	
Axudas e financiamento a baixo interese	
Competencia do sector	7
Cooperación do sector, sinerxias (estratexia comun)	
Deseño paquetes combinados turismo de proximidade (comarcal)	
Implementación e rediseño restauración (produto local, comida para levar, paquete celebracións, buffet, espazos libres...)	
Fomentar intercambios turísticos entre zonas seguras	
Oferta coordinada con deporte, náutica...	
Creación de bono turístico	

12.- Accións para industria

- Accions de colaboración público privada.
  - As primeiras son as que maior número de propostas ten (85%). Salientando o apoio ás industrias de transformación de materia prima local (7), a creación e mellora de solo industrial (6) e as axudas para o sector (4). Propoñéndose accións relacionadas co apoio ao asentamento en parques e viveiros de empresas, o asesoramento, a axilidade nos trámites burocráticos, o apoio a industrias artesanais, o impulso á transformación de produtos do mar, a participación con capital local ou á promoción de empresas artesanais mediante puntos de venda en pop up, tendas efímeras, feiras etc

- Accións competencia do sector.
  - No segundo grupo reforzase as **sinerxías** entre sectores, as accións para **profesionalización** do sector ou apoio aos sectores concretos do **automóvil** ou **téxtil** aproveitando novas oportunidades.

Acción para industria	Nº
Accións de colaboración público-privada	29
Apoiar a industria vinculada aos recursos naturais (transformación de materia prima)	
Creación e mellora de solo industrial (axudas, rebaixas, captación de empresas...)	
Axudas e créditos a baixo interese-apoio	
Impulsar a industria artesanal (agroalimentaria, encaixe, buño, liño...) mediante puntos comercialización conxuntos: pop-up, tendas online, tendas efimeras	
Creación de coworking, viveiros, asesoramento especializado	
Mellora das vías de comunicación e transporte	
Axilidade en permisos e tramites	
Apoiar actividades de valor engadido do sector pesqueiro (cocedeiros,viveiros de marisco, envasado, conserva delicatessen, conxelado, .	
Implantacion de novas tecnoloxías na industria	
Participar con capital local nas iniciativas de industria vinculada a recursos locai	
Detectar a demanda de cualificación e emprego do sector (construcción, automóvil...)	
Promocionar industria reciclaxe e transformación, recollida de residuos	
Fomento consumo interno dos produtos da nosa industria	1
Accións lideradas polo sector	5
Creación sinerxías con outros sectores	
Profesionalización do sector: fomación, cualificación industria madeireira	
Apoio sector automóvil (feiras, plans de formación para traballadores	
Avaliar o aproveitamento do sector textil para produtos protección	
Implantacion servizos auxiliares da industria	

13.- Xacementos locais de emprego

As detección de xacementos de emprego no territorio baseasen nas necesidades, potencialidades e oportunidades que presentan os diferentes concellos, que son:

- Produción e comercialización dos produtos do mar, cárnicos, leiteiros ou de horta ten amosado nesta crise a capacidade de abastecer ao territorio e ampliar a súa distribución.
- Sector turismo e hostalería onde se apunta a oportunidade ofrecida coas novas preferencias do cliente e a oferta de servizos menos masificados vinculado á natureza ou ás necesidades de servizos do peregrino.
- Os servizos a domicilio para maiores, dependentes e outros colectivos é unha oportunidade para actividades como perruquerías, estéticas, nutrición..., así como os servizos sociosanitarios de apoio a persoas maiores
- As artesanías vinculada ao turismo e con espazos de venda en colaboración con comercios ou aloxamentos tamén presenta perspectivas de crecemento
- Actividades relacionadas coa posta en valor medio natural
- O sector forestal e os diferentes aproveitamento do monte como incremento de renda familiar
- O sector construción

Acción para singularidades locais	Nº
Produción e comercialización dos produtos do mar, cárnicos e leiteiro e do sector primario. Reforzo de mercados tradicionais	11
Novos produtos turísticos (senderismo, natureza, servizos ao peregrino)	9
Servizos de proximidade a domicilio (perruquería, estética, masaxes, nutrición...) e atención a persoas dependentes e outros colectivos	8
Artesanías Encaixe de Camariñas, buño, liño. Puntos de venda e colaboración con comercio e turismo, textil	6
Poñer en valor o territorio: entono natural	3
Servizos relacionados coa construción	1
Servizos de traballo forestais para explotacións familiares ou complementarias	1

14.- Actividades complemento de rendas familiares

- As familias nos contornos rurais contan con ingresos complementarios que posibilitan a supervivencia en mellores condicións, o aforro, o incremento da consumo e a capacidade de investimento. No territorio as actividades complementarias que xeran riqueza, aforro de gastos e calidade de vida son peza fundamental e poden incentivarse para xerar riqueza. O impulso destas actividades pode ser clave para o desenvolvemento do territorio xa que algunhas son actividades económicas regulares e outras tradicionais e moi arraigadas.

- As principais fontes complementarias de renda nas familias son as vinculadas a actividades do sector primario (excedentes da agricultura doméstica, os aproveitamentos forestais, a produción doméstica de animais, as relacionadas co mar) as artesanías, as actividades vinculadas ao turismo (o aluguer de vivendas e locais, as actividades de turismo activo e de rutas, a pesca deportiva) e as de tarefas de apoio ás familias (a limpeza de espazos, cuidado de persoas) e as rendas de pensións e as casas rurais.

Actividade complementarias de renda familiar	Nº
Produccion domestica de verduras (venta excedentes)	7
Aproveitamento forestal	6
Artesanias	4
Aluguer de vivenda de uso turístico	5
Produccion domestica de animais (apicultura, galiñas...)	3
Actividades do mar (marisqueo, algas, ourizos, redeiras...)	3
Actividades turismo activo, rutas..	2
Pesca deportiva	2
Limpezas de espazos e vivendas turísticas	2
Coidado a maiores e persoas dependenes	2
Enerxia eólica	1
Aluguer de vivendas e locais	1
As pensións de xubilacion e outros subsidios	1
Casas Rurais	1

15.- Accións para a mellora dos servizos locais de emprego e desenvolvemento local

Os servizos dos concellos adicados á empresa, emprendemento e desenvolvemento local deben ser mellorados e potenciados. As accións propostas para este obxectivo podemos agrupalas

A. Incremento de persoal e recursos económicos:

- Demandase persoal para as tarefas administrativas, contar con partida presupuestaria propia para executar accións e programas,

B. Ferramentas e recursos técnicos

- Mellora dos equipos e procesos dixitais (Tic's)
- Banco de actuacións e boas prácticas locais e novidades normativas
- Ferramentas de comunicación co tecido empresarial
- Accesos a fontes de información para facilitar a planificación e deseño de actuacións
- Colaboración coas universidades
- Formación para mellorar competencias profesionais

C. Funcións e colaboración

- A prioridade para os concellos dos adl deben ser as funcións relacionadas co emprego e desenvolvemento socioeconómico.
- As redes de traballo entre adl debe artellarse e fortalecerse no territorio
- Debe promoverse planificación conxunta de desenvolvemento con accións compartidas entre adls

Acción servizos locais de desenvolvemento	Nº
Apoio administrativo (reducir carga administr)	6
Partida orzamentaria para actividades DL	5
Mellora de equipos, procesos e ferraments TICS	4
Prioridade de funcións de desenvolvemento local e promoción eca	4
Redes de traballo conxuntos con outros adel/plans compartidos	3
Apoio institucional	2
Recursos útiles acceso normativa banco de novidades	2
Rede de expertos dentro das adl (referencia)contar con asesora especializada	2
Implicación de adl en deseños de plans e estratexias territoriais incrementar coordinación co concello	2
Ferramentas de comunicación co tecido socioeconómico local/redessociais	2
Coordinación e relación con centros investigación e universidades	1
Espazo de publicación de actuación realizads desde DEL (banco info)	1
Acceso ao s datos e fontes servizo galego de colocacin (como os orientadores)	1
Centro de formación, viveiro de empresa por zona	1
Formación especializada "a carta"(presencial no territorio)	1

16.- Infraestructuras e equipamentos locais para emprego, empresa e emprendemento

- O territorio é deficitario en infraestructuras e equipamentos para o emprego, empresa e emprendemento. Non contando con ningún viveiro de empresa
- Aínda así ademáis dos servizos de asesoramento a empresa e emprendedores e de desenvolvemento local, tamén se conta con parques empresariais, centros de formación, coworking, locais para actividades formativas e divulgativas, telecentro, aula gastronómica e servizos de orientación laboral.

17.- Observacións e comentarios

Das achegas realizadas salientamos aquelas que non están recollidas nas propostas de liñas de acción e medidas referidas nos anteriores puntos da enquisa.

- Un proxecto de territorio sería impulsar unha rede de mercado e mercadillos e un espazo conxunto para autoabastecer de produtos agrogandeiros e de pesca ao territorio (lonxa de produtos locais) con distribuidora no territorio.
- Debese organizar territorialmente a oferta de formación profesional en base aos recursos e oportunidades
- Un Banco de terras municipal sería unha oportunidade para impulsar o sector primario e o asentamento de novos emprendedores e mesmo impulsar rendas complementarias familiares
- Museo-territorio ou viceversa. Divulgar a marca de territorio e os seus recursos
- Banco de experiencias e boas prácticas. Difundir iniciativas ligadas a agroindustria e a pesca artesanal,
- Melloras medioambientais e de ornato nos concellos e aldeas rurais
- Continuar con investimentos para a cobertura en todo o territorio de servizos básicos (auga, electricidade con calidade, tratamento de residuos) e internet de banda ancha

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para concellos e
agrupacións de
concellos

PROVINCIAIS

D E P U T A C I Ó N d e A C O R U Ñ A

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Emprego local	Liña PEL CONCELLOS PROGRAMA DE INTEGRACIÓN LABORAL MEDIANTE EXECUCIÓN DE OBRAS E SERVIZOS MÍNIMOS MUNICIPAIS DOS CONCELLOS DA PROVINCIA DE MENOS DE 20.000 HABITANTES
Medio ambiente	SUBVENCIÓNS A CONCELLOS DA PROVINCIA DA CORUÑA PARA A REALIZACIÓN DE ACTIVIDADES EN MATERIA DE MEDIO AMBIENTE
Contratacion persoal	PROGRAMA DE SUBVENCIÓNS PARA LIMPEZA DE PRAIAS MARÍTIMAS DIRIXIDO A CONCELLOS DA PROVINCIA DA CORUÑA DURANTE O EXERCICIO 2020
Contratación persoal	PROGRAMA DE SOCORRISMO DIRIXIDO A CONCELLOS DA PROVINCIA DA CORUÑA DURANTE O EXERCICIO 2020
Contratacion persoal	PROGRAMA DE SUBVENCIÓNS DIRIXIDO AOS CONCELLOS E AGRUPACIÓNS DE CONCELLOS DA PROVINCIA DA CORUÑA DE MENOS DE 50.000 HABITANTES PARA O FINANCIAMENTO DO GASTO DE PERSOAL DAS OFICINAS DE TURISMO DURANTE O ANO
Actividades turísticas entes xeodestíño	PROGRAMA DE SUBVENCIÓNS DIRIXIDO A ENTES DE XESTIÓN, ASOCIACIÓNS, MANCOMUNIDADES E CONSORCIOS TURÍSTICOS PARA A MELLORA DA CALIDADE, COMPETITIVIDADE E ACTIVIDADES TURÍSTICAS, DA PROVINCIA DA CORUÑA, NO ANO 2020
Servizos e obras municipais, gastos correntes, sociais	Plans de Obras e Servizos (POS) POS AD1 POS AD2
Emprego local	Liña PEL CONCELLOS PROGRAMA DE INTEGRACIÓN LABORAL MEDIANTE EXECUCIÓN DE OBRAS E SERVIZOS MÍNIMOS MUNICIPAIS DOS CONCELLOS DA PROVINCIA DE MENOS DE 20.000 HABITANTES

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para concellos e
agrupacións de
concellos

AUTONÓMICAS

C O N S E L L E R I A D O M A R

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Estratexias GALP- Axudas	Orde do 21 de decembro de 2018 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de axudas para proxectos ao abeiro das estratexias de desenvolvemento local participativo (EDLP), aprobadas para os grupos de acción local do sector pesqueiro para o desenvolvemento sustentable das zonas de pesca no marco do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca 2014-2020,

I N S T I T U T O G A L E G O D A V I V E N D A E S O L O

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Rehabilitación Patrimonio	RESOLUCIÓN do 14 de xuño de 2019 pola que se convoca, para a anualidade de 2019, o acceso ao Fondo de cooperación para o apoio ao financiamento de actuacións de rehabilitación e conservación do patrimonio construído en concellos de menos de 50.000 habitantes (código de procedemento VI438A)

I N E G A

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Enerxías alternativas	Resolución do 10 de abril de 2019 pola que se aproba a convocatoria do procedemento de concesión de axudas correspondentes ao Programa estatal de incentivos á mobilidade eficiente e sustentable (Programa MOVES). Anualidade 2019 (códigos de procedemento IN421Q e IN421R).
Enerxías renovables	Resolución do 9 de abril de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras e se anuncia a convocatoria de subvencións para proxectos de enerxías renovables térmicas, para o ano 2019, cofinanciadas polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, no marco do programa operativo Feder Galicia 2014-2020 (código de procedemento IN421G)
Erenxías fotovoltaica	RESOLUCIÓN do 2 de maio de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras e se anuncia a convocatoria de subvencións para proxectos de enerxía fotovoltaica, para o ano 2019, cofinanciadas polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, no marco do programa operativo Feder-Galicia 2014-2020

CONSELLERÍA POLITICA SOCIAL

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Voluntariado Senior	Orde do 8 de xaneiro de 2020 pola que se regulan as bases das subvencións para entidades de acción voluntaria e entidades locais enmarcadas no Programa Voluntariado Sénior, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento BS508C).
Iniciativas Locais para mocidade	ORDE do 28 de decembro de 2018 pola que se aproban as bases que rexen as subvencións destinadas ás entidades locais de Galicia para a posta en marcha de iniciativas locais dirixidas á mocidade durante o ano 2019 e se procede á súa convocatoria.
Voluntariado xuvenil	Orde do 7 de xaneiro de 2020 pola que se regulan as bases das subvencións para entidades de acción voluntaria e entidades locais enmarcadas no programa Servizo de voluntariado xuvenil, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento BS320A).
Galeuropa mocidade	Orde do 26 de abril de 2019 pola que se establecen as bases para a concesión de subvencións destinadas ao programa de mobilidade transnacional xuvenil Galeuropa dirixido ás persoas inscritas no Sistema nacional de garantía xuvenil con cargo ao Programa operativo de emprego xuvenil, e se procede á súa convocatoria para o ano 2019.

AXENCIA TURISMO DE GALICIA

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Concello- Turismo	Resolución do 2 de xaneiro de 2020 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia non competitiva, de subvencións a concellos declarados municipios turísticos e a xeodestinos de Galicia para a contratación de persoal nas oficinas de turismo nos meses de maio, xuño, xullo, agosto e setembro, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento TU900A)

Mellora paisaxística	Resolución do 19 de novembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia non competitiva, das axudas para actuacións de mellora paisaxística e de embelecemento de bens e recursos que se atopen no Camiño de Santiago, e se establece a súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento TU501D)
O teu Xacobeo	Resolución do 19 de novembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de subvencións a proxectos de promoción e dinamización do Xacobeo 2021 dentro do programa O teu Xacobeo, e se procede á súa convocatoria para os anos 2020 e 2021 (código de procedemento TU300A)
Mellora infraestrutura turística local	Resolución do 19 de novembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de subvencións a entidades locais para actuacións de mellora das infraestruturas turísticas no medio rural e se anuncia a súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento TU501B)

A G A D E R

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Mellora camiños locais	RESOLUCIÓN do 19 de decembro de 2019 pola que se aproba o Plan marco de mellora de camiños municipais de acceso a parcelas agrícolas 2020-2021, cofinanciado co Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader), ao abeiro do Programa de desenvolvemento rural (PDR) de Galicia 2014-2020 (código de procedemento MR701E)
GDR- Leader	Resolución do 18 de decembro de 2019 pola que se convocan, mediante tramitación anticipada de gasto, subvencións para a execución de proxectos ao abeiro da submedida 19.2 (apoio para a realización de operacións conforme a estratexia de desenvolvemento local participativo) da medida Leader do Programa de desenvolvemento rural de Galicia 2014-2020, para as anualidades 2020 e 2021, cofinanciadas co Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural.
Mercados	Resolución do 18 de decembro de 2019 pola que se aproban as bases reguladoras de subvencións para proxectos de rehabilitación e reforma de mercados municipais de venda de produtos agroalimentarios, cofinanciadas co Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader) no marco do Programa de desenvolvemento rural (PDR) de Galicia 2014-2020, e se anuncia a convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento MR712A).

C O N S E L L E R I A D E M E D I O A M B I E N T E , T E R R I T O R I O E V I V E N D A

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Concellos. protección dos animais domésticos de compañía abandonados en Galicia	Orde do 12 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras das axudas, en réxime de concorrencia competitiva, para actuacións encamiñadas á protección dos animais domésticos de compañía abandonados en Galicia e se convocan axudas para o ano 2020 (código de procedemento MT811A)
Concellos-Vivenda	RDE do 23 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras aplicables á concesión das subvencións do Programa de infravivenda do Plan RehaVIta: Plan galego de rehabilitación, alugamento e mellora de acceso á vivenda 2015-2020. Código de procedemento VI406A
Rede Natura	Orde do 26 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras e a convocatoria para os anos 2020 e 2021 das axudas a investimentos non produtivos vinculadas á realización de obxectivos agroambientais e climáticos en concellos incluídos na Rede Natura 2000, cofinanciadas co Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader) no marco do PDR de Galicia 2014-2020 (código de procedemento MT814A).
Concellos- vivenda titularidade municipal	ORDE do 23 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras aplicables á concesión das subvencións para rehabilitar as antigas vivendas de mestres, doutros edificios e demais edificios e vivendas de titularidade municipal. (vi422f)
Concellos- vivenda	RESOLUCIÓN do 30 de decembro de 2019 pola que se convocan, para o ano 2020, con carácter plurianual, as subvencións dos Programas de fomento do parque de vivenda en alugamento e de fomento de vivendas para persoas maiores e persoas con discapacidade do Plan estatal de vivenda 2018-2021 (códigos de procedemento VI432C e VI432D).

AXENCIA GALEGA DE INDUSTRIAS CULTURAIS

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Cultura no Camiño	ESOLUCIÓN do 26 de febreiro de 2020 pola que se establecen as bases de subvencións, en réxime de concorrencia non competitiva, do programa Cultura no Camiño e se convocan para o ano 2020 (código de procedemento CT301A).

CONSELLERÍA ECONOMÍA, EMPREGO E INDUSTRIA

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Concellos con parques empresariais	Orde do 26 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de subvencións destinadas ao reforzo e extensión das redes de distribución eléctrica que dan servizo aos parques empresariais da Comunidade Autónoma de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento IN519D).
Programas Integrados de Emprego	Orde do 27 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións para a posta en práctica de programas integrados de emprego de Galicia, e se convocan para o ano 2020 (código de procedemento TR332A).
Contratación temporal RISGA	Orde do 20 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións dirixidas a entidades locais para a contratación temporal de persoas en situación ou risco de exclusión social perceptoras da renda de integración social de Galicia (Risga) e se aproba a súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento TR351F)
Fomento do emprego	Orde do 20 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego e mellora da empregabilidade no ámbito de colaboración coas entidades locais, e se procede á súa convocatoria para o exercicio do ano 2020 (código de procedemento TR351A)

Fomento emprego Rural	Orde do 20 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego no medio rural (Aprol rural) e se procede á súa convocatoria para o exercicio do ano 2020 (código de procedemento TR351G).
Obradoiros Duais	Orde do 27 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras das axudas e subvencións para os obradoiros duais de emprego da Comunidade Autónoma de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento TR353A)
Actividades cooperativismo	Orde do 10 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de subvencións ás entidades colaboradoras da Rede Eusumo para realizar actividades de promoción e impulso do cooperativismo e a economía social, e se convocan para os anos 2020 e 2021 (código de procedemento TR811A).
Laboratorios Cooperativos Rurais	Orde do 30 de abril de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións, en réxime de concorrencia non competitiva, para a posta en marcha de laboratorios cooperativos no rural, e se convocan para os anos 2019 e 2020
Programas emprego Garantía Xuvenil	Orde do 27 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras das axudas e subvencións para a realización de Programas de emprego para persoas mozas incluídas no ficheiro do Sistema nacional de garantía xuvenil (formación e aprendizaxe) no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento TR353B)
Creacion viveiros para parques empresariais	Orde do 26 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de subvencións destinadas á creación de viveiros industriais de empresas en parques empresariais da Comunidade Autónoma de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento IN541A)
Concellos con parques empresariais	Orde do 26 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de subvencións destinadas ao reforzo e extensión das redes de distribución eléctrica que dan servizo aos parques empresariais da Comunidade Autónoma de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2020 (código de procedemento IN519D).

**V i c e p r e s i d e n c i a e
C o n s e l l e r í a d e
P r e s i d e n c i a ,
A d m i n i s t r a c i o n s P ú b l i c a s
e X u s t i z a**

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Fondo Compensación Ambiental	Orde do 19 de decembro de 2019 pola que se regulan os criterios de repartición e se establecen as bases reguladoras e a convocatoria de subvencións da liña en concorrencia non competitiva e da liña en concorrencia competitiva do Fondo de Compensación Ambiental para o ano 2020, de forma individual e mediante o sistema de xestión compartida, destinadas a entidades locais de Galicia (códigos de procedemento PR483A, PR483B, PR483C e PR483D)
Mellora infraestruturas	ORDE do 12 de decembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras e se convocan subvencións para a creación e/ou mellora das infraestruturas, dotacións, instalacións e equipamentos vinculados á prestación de servizos municipais, destinadas a concellos de Galicia para o ano 2020, de forma individual e mediante o sistema de xestión compartida (código de procedemento PR486A)
Premio dinamización demográfica	Orde do 3 de setembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras e a convocatoria pública dos premios á dinamización demográfica 2019 para distinguir as iniciativas das entidades locais da Comunidade Autónoma de Galicia a prol do crecemento demográfico (código de procedemento PR420C)

**E S C O L A G A L E G A D E
A D M I N I S T R A C I O N P U B L I C A**

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Formación persoal municipal	Resolución do 26 de febreiro de 2019 pola que se aproban as bases reguladoras e se convocan subvencións, en réxime de concorrencia competitiva e en réxime de concorrencia non competitiva, destinadas ao financiamento de plans de formación das entidades locais de Galicia para o ano 2019, no marco do Acordo de formación para o emprego das administracións públicas

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para concellos e
agrupacións de
concellos

ESTATAIS

MINISTERIO DE POLÍTICA TERRITORIAL E FUNCIÓN PÚBLICA

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Proxectos que aumenten a empregabilidade e o emprendemento das persoas novas	concesión directa de subvencións a entidades locais para o financiamento de proxectos de emprego, autoemprego e emprendemento colectivo, dirixidos a afrontar o reto demográfico nos municipios de menor poboación, no marco do Programa Operativo de Emprego Xuvenil do Fondo Social Europeo (axudas EMP- POEJ)

MINISTERIO DE CULTURA E DEPORTE

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Proxectos patrimonio inmaterial	Extracto da Resolución do 26 de xullo, da Subsecretaría, pola que se convocan axudas para proxectos de salvagarda do Patrimonio Cultural Inmaterial correspondentes a 2019.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN E FORMACIÓN PROFESIONAL

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Aulas abertas MEntor	Extracto da Resolución do 4 de xuño de 2019, da Secretaría de Estado de Educación e Formación Profesional, pola que se convocan axudas a entidades locais territoriais e entidades públicas dependentes das entidades locais territoriais para o mantemento de aulas de formación aberta, flexible e a distancia mediante tecnoloxías da información e a comunicación a través de Aula Mentor.

MINISTERIO TRANSICION ECOLOXICA

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Programa Empleaverde	Extracto da Resolución 29 de xaneiro de 2019 da Dirección da Fundación Biodiversidade, F. S. P., pola que se aproba a publicación da Convocatoria de concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a realización de proxectos do "Programa empleaverde", cofinanciado polo Fondo Social Europeo en 2019

MINISTERIO ENERGIA TURISMO E AXENDA DIXITAL

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Programa pasi economía baixa en carbono	eal Decreto 616/2017, do 16 de xuño, polo que se regula a concesión directa de subvencións a proxectos singulares de entidades locais que favorezan o paso a unha economía baixa en carbono no marco do Programa operativo FEDER de crecemento sustentable 2014-2020

CAMARAS DE COMERCIO DE ESPAÑA

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Proxectos singulares comercial	Convocatoria pública para a concesión de axudas para a execución de Proxectos Singulares orientados á Modernización Comercial.

FUNDACIONES

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Proyectos de Promoción Económica e Empleo	FUNDACION BIODIVERSIDADE FUNDACIÓN VINCE FUNDACIÓN MAPFRE FUNDACIÓN PROMOCIÓN SOCIAL SANTANDER FUNDACIÓN FUNDACIÓN LA CAIXA FUNDAE FECYT Tinker Foundation Incorporated ....

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para concellos e
agrupacións de
concellos

EUROPEAS

I N S T I T U C I Ó N S E U R O P E A S

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
Gestión directa	PROGRAMA HORIZON 2000 PROGRAMA LIFE PROGRAMA PROGRESS PROGRAMA INTERREG SUDOE

MEDIDAS
ECONÓMICAS
EXTRAORDINARIAS
PARA PALIAR LOS
EFECTOS
ECONÓMICOS DEL
CORONAVIRUS

PROPUESTA FEMP

JUNTA DE PORTAVOCES
DIRECCIÓN GENERAL DE ORGANIZACIÓN Y RECURSOS

ES MOMENTO DE AFRONTAR ESTE RETO CON UNIDAD Y DETERMINACIÓN

En todos estos años los sucesivos gobiernos de España y de las CC.AA. han relegado a las Entidades Locales, no han atendido a sus reivindicaciones, no han tenido en consideración sus necesidades.

La financiación local no se ha tocado en tres largas décadas, mientras se han abordado sucesivas modificaciones de la financiación autonómica.

En este escenario de crisis sobrevenida, las Entidades Locales quieren participar en la solución de forma equilibrada mostrando como siempre hicieron su solidaridad con todas las instituciones y su vocación de atender a los ciudadanos de sus municipios. Para los Ayuntamientos que han manejado sus recursos de forma disciplinada, y que han generado con ello remanentes, están dispuestos a volcarse en el apoyo y en la atención a sus ciudades.

El mundo local está cumpliendo con las reglas fiscales, los datos oficiales del Ministerio de Hacienda, actualizados a 31 de marzo del 2020, demuestran una vez más el nivel de compromiso de las Entidades Locales con la estabilidad presupuestaria. El superávit de las Corporaciones Locales en el año 2019 ha sido de 3.839 millones de €, que representa el 0,31% del PIB, registrando por octavo año consecutivo un superávit acumulado de 42.906 millones de €.

Por otro lado, la situación actual de crisis del COVID-19 exige un trato especial hacia los ayuntamientos más vulnerables que se encuentran en una situación difícil de riesgo financiero, ninguna persona puede sentirse desatendida viva en el pueblo o en la ciudad que sea de nuestro país.

La Constitución Española establece claramente en su artículo 137 que los Ayuntamientos somos Estado. Esta es una máxima que queremos enfatizar. En este momento, los gobiernos locales ya estamos asumiendo costes y la posición es clara para el mundo local: los remanentes generados en los últimos años por las Entidades Locales pertenecen a las Entidades Locales y son las Entidades Locales quienes los deben de gestionar y decidir cómo aplicarlos en las actuales circunstancias para luchar contra el coronavirus, así como para reactivar la actividad económica e impulsar el bienestar social que deberá ser más pronto que tarde en nuestros municipios.

Hay sectores vitales en la estructura económica de nuestros municipios que hay que recuperar: el pequeño comercio y los sectores de proximidad, las pymes, los autónomos,

etc. Y las políticas activas de empleo y de rescate a las personas son tareas en las que los Ayuntamientos pueden y quieren actuar inmediatamente, aunque se trate de competencias de otras administraciones, porque los Ayuntamientos, como entidades más próximas a los ciudadanos, responden siempre con inmediatez y eficacia.

La FEMP colaborará directamente en la recuperación de estos sectores económicos y sociales apoyando programas y actuaciones junto al Gobierno de España y otras Administraciones Públicas.

Teniendo en cuenta que la crisis sanitaria del COVID-19 va a producir una importante destrucción de empleo, sería conveniente suprimir cuanto antes la tasa de reposición, permitiendo a los Ayuntamientos que han cumplido con las reglas fiscales y disponen de remanentes, a realizar ofertas públicas de empleo, permitiéndoles redimensionar unas plantillas que están diezgadas y envejecidas por la imposición de las reglas impuestas a partir de la crisis iniciada en el 2008.

No podemos olvidar que para los Gobiernos Locales también la crisis va a ser dañina. Ya hay costes que estamos asumiendo y otros que se derivan de los Reales Decretos que se están aprobando estos días. Es importante ser conscientes que las Entidades Locales verán reducir notablemente sus ingresos en los próximos meses, porque las circunstancias de la crisis afectan a servicios tan importantes como el transporte urbano, y al cobro de tasas e impuestos como el IBI, el impuesto de circulación de vehículos (IVTM), el IAE, la plusvalía, la ORA, etc., que retrasarán previsiblemente su calendario de pagos y, por tanto, producirán un desequilibrio presupuestario. Por esta misma razón, va a ser imposible cumplir la Ley Orgánica de Estabilidad Presupuestaria y Sostenibilidad Financiera.

Desde nuestro compromiso, los Gobiernos Locales defendemos el concepto de la autonomía local para que se respeten las decisiones que adopten los ayuntamientos con respecto a los impuestos municipales.

Indudablemente, la FEMP, como representante de las Entidades Locales comprometidas con su ciudadanía, es y será copartícipe de la solución a esta crisis tan disruptiva que estamos viviendo y de la que aún no sabemos sus consecuencias finales. Pero, desde nuestro compromiso con la ciudadanía y por respeto a la autonomía local, **planteamos que cualquier medida que requiera esfuerzos adicionales debe ser pactada**, debe ser reflexionada y no ser fruto de las prisas, y debe servir, sobre todo, para salir de esta situación de la mejor forma posible. El momento actual, más que nunca, nos exige no disipar los recursos públicos sino emplearlos de la forma más inteligente para salir de esta situación con bases sólidas.

Somos conscientes que nos enfrentamos a una crisis sin precedentes ante la cual debemos priorizar los recursos de las Administraciones Públicas, incluyendo las Entidades Locales, para minimizar su impacto y salir así cuanto antes de la actual situación y sus efectos. Estamos preparados, porque ya hemos dado muestra durante mucho tiempo, para realizar una asignación equitativa de nuestros recursos públicos y dar cumplimiento a los principios de eficiencia y economía en nuestro gasto, como establece el artículo 31.2 de la Constitución española.

Es el momento de afrontar este reto con unidad y determinación y por ello, hoy más que nunca, se hace necesaria la solidaridad de todos. Resulta innegable el papel que deben jugar todas las Administraciones Públicas en apoyo de nuestra ciudadanía, nuestro tejido laboral y empresarial.

Nos encontramos en una situación de emergencia en la que se están adoptando y se deberán adoptar medidas que tendrán una gran incidencia en la vida de la nuestra ciudadanía, en la actividad de las empresas, sobre todo, aquellas que tienen un menor músculo financiero, y en los servicios públicos prestados por todas las Administraciones Públicas.

Dadas las actuales circunstancias la política social centrará la acción de las Entidades Locales para atender a las personas más vulnerables, al sin hogarismo, a los mayores, los niños, los migrantes..., que serán los más golpeados por la crisis del COVID-19.

El Gobierno de España ha anunciado que movilizará, en una primera fase, 200.000 millones de euros para evitar un colapso de nuestra economía y ha reclamado de las autoridades europeas que se movilicen recursos económicos y otros instrumentos financieros para paliar la gravedad del impacto de la crisis del coronavirus. Asimismo, debe reorientarse la programación de Fondos Europeos 2021 y 2027 para atender el nuevo escenario tras la pandemia.

A su vez, la Comisión Europea, como consecuencia de la crisis del COVID-19, ha activado la cláusula general de salvaguarda del Pacto de Estabilidad y Crecimiento según la cual se permitiría excepcionalmente la no aplicación de las Reglas fiscales a los Estados miembros de la Unión Europea.

Por ello, abogamos en la Unión Europea por la elaboración de un Plan de Choque Europeo (tipo Plan Marshall/Plan Monnet) para impulsar una política de recuperación económica en los países miembros de la UE, con una acción coordinada de recursos.

Las Entidades Locales, la FEMP, estamos siendo necesarias en la gestión de la emergencia y seremos imprescindibles en la reconstrucción de la crisis, por eso es fundamental pensar en el día después, diseñando ya desde el ámbito local planes de

actuación y proponiendo medidas extraordinarias que sirvan para salir de la crisis cuanto antes.

Tenemos que prever que va a haber una fuerte caída de ingresos y podría suceder que muchas Entidades Locales careciesen de liquidez. Lo que significa que para aquellas Entidades Locales que lo tengan sus remanentes serán de importancia estratégica.

Por todo ello, la FEMP solicita la aprobación de las siguientes medidas para su aplicación, de manera que puedan seguir desarrollándose durante todo el tiempo que dure la actual situación de crisis sanitaria, y que también puedan prolongarse después para asegurar una reactivación económica y laboral local que permita volver a la normalidad sin dejar a nadie atrás:

MEDIDAS FINANCIERAS

1. Que el Gobierno de España, en el marco de la Ley Orgánica de Estabilidad Presupuestaria y Sostenibilidad Financiera, flexibilice la regla de gasto para todas las Entidades Locales con superávit, con independencia de que cumplan o no los requisitos establecidos en la Disposición Adicional sexta de la referida Ley Orgánica.

En ese sentido podrá destinarse el destino del superávit a cualquier tipo de actuación, ya sea gasto corriente o inversión, y prioritariamente a atender los gastos extraordinarios de servicios sociales, seguridad ciudadana, limpieza, residuos y desinfección y cualquier otra actuación dirigida a atender a la población más vulnerable como consecuencia de la situación actual de Estado de Alarma declarada por el Gobierno. En particular, los siguientes:

- a) Gastos sociales de cualquier naturaleza destinados a colectivos vulnerables: teleasistencia, ayudas a la dependencia, atención domiciliaria, y en general todos los gastos enumerados en el art. 1.2 del RD 8/2020.
- b) Gastos relacionados con la limpieza y desinfección de vías públicas espacios públicos, edificios públicos y otras dependencias municipales.
- c) Gastos relacionados con la concesión de ayudas para garantizar el acceso a todos los suministros de primera necesidad (agua, gas, electricidad, alquiler de vivienda, alimentación, etc.).

- d) Gastos vinculados al transporte público urbano, en particular ayudas a las EE.LL. para compensar déficits por la reducción de este servicio, así como a los usuarios en situación de vulnerabilidad.
- e) Gastos vinculados con las medidas de teletrabajo o prestación de servicios a distancia desde el domicilio de los empleados del sector público local.
- f) Gastos de adquisición de equipamiento o prestación de servicios informáticos, telemáticos o de comunicación.
- g) Gastos derivados de las medidas de suspensión o extinción de contratos laborales de empleados del sector público local que se hayan adoptado como consecuencia de esta crisis.
- h) Gastos de personal que se hayan producido como consecuencia de contrataciones temporales, horas extraordinarias, servicios extraordinarios y otros conceptos que sean consecuencia de la aplicación de las medidas anteriores.

En todo caso, debe considerarse que los gastos excepcionales que están realizando los ayuntamientos en medidas sociales de emergencia, en actuaciones de limpieza, desinfección y otras políticas de acción contra la epidemia, pueden devenir eventualmente en un desequilibrio presupuestario que deberá ser cubierto con sus remanentes y sin la emisión de deuda.

Esto deberá llevar acompasado la tolerancia en el equilibrio presupuestario ante estos gastos extraordinarios. Los gastos e inversiones anteriores no computarán en la regla de gasto ni en la estabilidad presupuestaria, no siendo necesaria la aprobación Plan Económico-Financiero (PEF) para los supuestos de incumplimiento por uso del Remanente de Tesorería para Gastos Generales (RTGG).

2. Es necesario prorrogar el destino del superávit de 2019 para 2020, de manera complementaria al recientemente aprobado "Real Decreto-Ley 8/2020, de 17 de marzo, de medidas urgentes extraordinarias para hacer frente al impacto económico y social del COVID-19".

3. Complementariamente a lo anterior, se solicita que se autorice a los Ayuntamientos a realizar gastos en áreas de las que estrictamente no son competentes (empleo, educación...) para el desarrollo de políticas propias o complementarias de otras que se pueden derivar de medidas estatales/autonómicas en el marco de paliar a corto y medio plazo la crisis actual.

4. Teniendo en cuenta que un buen número de Inversiones Financieramente Sostenibles financiadas con cargo al superávit de 2018 no podrán ejecutarse como consecuencia de

la suspensión de los plazos administrativos, se solicita la prórroga de los plazos para poder ejecutar dichas obras en 2021.

5. Aprobar las siguientes medidas urgentes para que el RDL 8/2020 y el RDL 11/2020 se pueda aplicar a la finalidad prevista en el RDL 8/2020 por lo que se refiere al destino del superávit local a finalidades sociales:

- Supresión del límite de la previsión de la estabilidad presupuestaria en la liquidación de 2020 para la aplicación del 20 por ciento del destino del superávit a qué hace referencia el RDL 8/2020.
- Sustitución de la función interventora por el control financiero permanente para la gestión de ayudas a personas vulnerables.
- Que no sean consideradas subvenciones las prestaciones económicas del Sistema de Servicios Sociales de Comunidades Autónomas y Entidades Locales a personas y familias en situación o riesgo de emergencia y/o exclusión social.

6. En la línea de las actuales medidas de apoyo a la liquidez, se solicita que se habiliten medidas extraordinarias o mecanismos adicionales de apoyo a la liquidez, tales como las incluidas en el Proyecto de Ley de Presupuestos Generales para 2019 y concertación de préstamos sin interés financiados por el Instituto de Crédito Oficial (ICO), para poder hacer frente a los gastos necesarios para combatir el COVID-19.

7. Solucionar la problemática del Suministro Inmediato de Información del IVA (liquidación de la PIE 2017) mediante la modificación del artículo 71 del Reglamento del IVA, consistente en que la declaración del mes de noviembre se presente durante los veinte primeros días naturales del mes de diciembre del 2020 en lugar de los treinta primeros días naturales del mes siguiente al correspondiente periodo de liquidación mensual.

REACTIVACIÓN DE LA ECONOMÍA Y EL EMPLEO DE LOS MUNICIPIOS

8. Las Entidades Locales deberán participar como destinatarios en aquellos Fondos de impulso prioritario de políticas sociales y de reconstrucción social y económica que se habiliten por el Estado dirigidos a las Comunidades Autónomas para hacer frente a las consecuencias del COVID-19. En particular, se incrementará la dotación del Fondo de Impulso Económico recogido en el Real Decreto-Ley 17/2014 de 26 de diciembre, que permita ampliar su objetivo para la financiación de proyectos incluidos en la política de gasto sobre servicios sociales y promoción social.

9. Superada la crisis, se propone la creación de un Fondo de Reactivación de la Economía y el empleo local que potencie, vertebre, cohesione y asegure el desarrollo económico y el empleo de los diferentes territorios.

IMPULSO A LOS PROYECTOS EUROPEOS

La FEMP considera que los ayuntamientos deben disponer de más recursos económicos y conocimiento, de forma que desarrollen proyectos de ciudad innovadores y con visiones a largo plazo, compartidos con el ecosistema local e internacional.

10. Que la nueva programación de Fondos e Iniciativas Europeas 2021-2027 se reorienten y adapten a la reconstrucción de las economías locales con la creación de fondos específicos cuyos destinatarios sean las Entidades Locales. Para la gestión de estos Fondos e Iniciativas Europea deberán habilitarse los procedimientos necesarios para que las Entidades Locales puedan disponer de los recursos con la máxima inmediatez.

11. Se promoverán proyectos EDUSI para que cambien su objetivo y se dediquen a la lucha contra el COVID-19 y la recuperación de la economía.

MEDIDAS DE EMPLEO

En el ámbito del desarrollo económico y empleo se propone lo siguiente:

12. Se solicita la recuperación del Contrato Temporal de Inserción de la 12/2001, de 9 de julio, de medidas urgentes de reforma del mercado de trabajo para el incremento del empleo y la mejora de su calidad, únicamente para su uso exclusivo por parte de las Administraciones Públicas, para que los municipios puedan realizar las contrataciones al amparo de los Planes de Empleo con seguridad jurídica, con el fin de que las políticas activas de empleo que se pongan en marcha, independientemente de la Administración que lo haga, tengan el mayor impacto sobre la sociedad.

13. Autorización por el Estado del déficit de las Comunidades Autónomas para el desarrollo o ampliación de los planes locales de Empleo.

MEDIDAS DE CONTRATACIÓN PÚBLICA

La actual situación exige flexibilizar la Ley de Contratos del Sector Público, y así se propone lo siguiente:

14. Considerar la pandemia del COVID-19 como una situación de grave peligro, al objeto de que las Entidades Locales puedan adquirir bienes y contratar los servicios y suministros necesarios para hacer frente a sus efectos, mediante la tramitación de emergencia prevista en el art.120 de la Ley 9/2017, de 8 de noviembre, de Contratos del Sector Público.

15. Exclusión, a efectos de cómputo en la regla de gasto y de estabilidad presupuestaria, de los gastos derivados del abono de los daños y perjuicios ocasionados a los contratistas por la suspensión y ampliación del plazo de ejecución de los contratos, en aplicación de lo establecido en el art.34 del Real Decreto-Ley 8/2020, de 17 de marzo, de medidas urgentes extraordinarias para hacer frente al impacto económico y social del COVID-19.

16. Exención a las Entidades Locales del pago del IVA aplicado a los contratos para la ejecución de obras públicas para actuaciones que tengan que ver con el Covid-19, o, en su defecto, devolución del IVA pagado por la Entidad.

TASA DE REPOSICIÓN

17. Eliminación de la tasa de reposición para los Ayuntamientos que han cumplido las reglas fiscales y disponen de remanentes. Permitirá una eficaz prestación de los servicios públicos (muchos de los cuales tienen el carácter de esenciales ante la crisis del COVID 19) ante la existencia de numerosas vacantes en las plantillas y el envejecimiento de las mismas.

TRANSPORTE PÚBLICO COLECTIVO URBANO

18. De acuerdo con la medida 1, poder "aplicar" el destino del superávit de 2019 a cubrir los déficits que se van a producir del transporte público colectivo urbano como consecuencia de la aplicación del "Estado de Alarma decretado por el Gobierno". Asimismo, y para compensar dicho déficit se solicita que se incremente la dotación anual de los Presupuestos Generales del Estado a la subvención del transporte público colectivo urbano.

MATERIAL PREVENTIVO Y DE PROTECCIÓN

19. Garantizar el aprovisionamiento de material preventivo y de protección (mascarillas, guantes, geles, ...) para todo el personal de los servicios públicos que los necesiten, como la policía local, protección civil, o trabajadores y trabajadoras sociales y atención domiciliaria.

2 de abril de 2020

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para o sector
privado

AUTONÓMICAS

I G A P E

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
IG257-PRÉSTAMOS AVALADOS PARA APOIAR ÁS PEMES E AUTÓNOMOS NO CONTEXTO DO ACTUAL BROTE DE COVID-19 (2020)	Favorecer o acceso a préstamos a longo prazo para acceso a liquidez para as pemes e autónomos cuxas actividades se atopan afectadas polo actual brote de COVID-19.
IG220 - PROGRAMA DE ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS PROFESIONAIS EN MATERIA DE INTERNACIONALIZACIÓN EMPRESARIAL	O obxecto destas bases é a convocatoria de 50 prazas para a capacitación de mozos profesionais en materia de internacionalización empresarial mediante formación práctica, coa finalidade de mellorar a empregabilidade e poñer á disposición das empresas galegas profesionais que lles axuden a mellorar a súa competitividade.
IG257- REAVAL CRECEMENTO - PRÉSTAMOS AVALADOS PARA O CRECEMENTO DAS PEMES (2020)	Préstamos avalados para o crecemento das pemes, co obxecto de favorecer mediante reavais, o acceso a préstamos a longo prazo para financiar investimentos produtivos e/ou circulante estrutural por parte das pemes galegas.
IG257- REAVAL FUNCIONAMENTO - OPERACIÓNS AVALADAS PARA O FINANCIAMENTO DE TRÁFICO COMERCIAL (2020)	Favorecer o acceso a novo financiamento operativo, para o tráfico comercial das PEMES galegas mediante liñas de crédito específicas para adianto de efectos comerciais e facturas, pólizas de pagamentos a provedores e pólizas de comercio exterior.
IG257- REAVAL GARANTÍAS GARANTÍAS ANTE TERCEIROS VINCULADAS A OPERACIÓNS DE TRÁFICO OU AVAIS TÉCNICOS (2020)	Favorecer a capacidade das Pemes para outorgar garantías fronte a terceiros.
IG270 - AXUDAS AO DESENVOLVEMENTO DE MAQUINARIA E BENS DE EQUIPO (PROGRAMA MAQUINARIA 4.0)	Estas axudas teñen como obxecto apoiar o desenvolvemento, estandarización e comercialización de maquinaria e bens de equipo.

<p>IG253 - AXUDAS AOS PROXECTOS DE INVESTIMENTO EMPRESARIAL (2020)</p>	<p>Estimular a posta en marcha de proxectos de investimento empresarial en Galicia, coa finalidade principal de dinamizar a actividade económica na Comunidade Autónoma e potenciar o mantemento e creación de emprego, a través do desenvolvemento e mellora das empresas existentes, así como coa creación e posta en marcha de novas iniciativas empresariais.</p>
<p>IG253 - AXUDAS AOS PROXECTOS DE INVESTIMENTO EMPRESARIAL (2020)</p>	<p>Estimular a posta en marcha de proxectos de investimento empresarial en Galicia, coa finalidade principal de dinamizar a actividade económica na Comunidade Autónoma e potenciar o mantemento e creación de emprego, a través do desenvolvemento e mellora das empresas existentes, así como coa creación e posta en marcha de novas iniciativas empresariais.</p>
<p>IG253 - AXUDAS AOS PROXECTOS DE INVESTIMENTO EMPRESARIAL (2020)</p>	<p>Estimular a posta en marcha de proxectos de investimento empresarial en Galicia, coa finalidade principal de dinamizar a actividade económica na Comunidade Autónoma e potenciar o mantemento e creación de emprego, a través do desenvolvemento e mellora das empresas existentes, así como coa creación e posta en marcha de novas iniciativas empresariais.</p>
<p>IG230 - ACCIÓNS DE PROMOCIÓN EXTERIOR DAS EMPRESAS GALEGAS (GALICIA EXPORTA EMPRESAS) (2020)</p>	<p>Co obxectivo de incentivar a realización de accións de promoción exterior xeradoras de vantaxes competitivas que incidan na proxección e posicionamento das empresas galegas nos mercados internacionais, o Igape, poderá conceder subvencións a fondo perdido</p>
<p>IG208 - ACCIÓNS DE PROMOCIÓN EXTERIOR CONXUNTA (GALICIA EXPORTA ORGANISMOS INTERMEDIOS) (2020)</p>	<p>Estas axudas teñen como obxecto incentivar a posta en marcha de plans de internacionalización mediante a realización de accións de promoción no exterior de modo conxunto favorecendo a cooperación empresarial e o aproveitamento de sinerxías entre varias empresas.</p>

IG272 - GALICIA EXPORTA DIXITAL	Apoiar as empresas galegas no desenvolvemento e a implementación dun plan de Internacionalización dixital de empresa, co obxectivo de facilitar a súa presenza en mercados, o acceso a clientes, a redución dos custos de transacción e publicidade e permita abrir canles comerciais novos, para a potenciación de actividades económicas internacionais e o incremento das exportacións.
IG260 - PRÉSTAMOS PARA INVESTIMENTOS ESTRATÉXICOS (2020)	Financiar proxectos de novos investimentos, intervencións de ampliación da capacidade produtiva e/ou mellora de instalacións existentes, valorándose especialmente o aliñamento dos proxectos cos sectores prioritarios da Axenda da Competitividade Galicia Industria 4.0 e coa RIS3 Galicia.
IG261 - PRÉSTAMOS PARA INVESTIMENTOS EN ELEMENTOS DE TRANSPORTE DE MERCANCÍAS POR ESTRADA PROPULSADOS POR MOTORES DE COMBUSTIBLES ALTERNATIVOS (2020)	Financiar proxectos de ampliación ou de modernización de flotas de vehículos destinados a transporte de mercancías por estrada.
IG262 - PRÉSTAMOS PARA INVESTIMENTOS EN INFRAESTRUCTURAS DE USO COMPARTIDO E DESARROLLO DE PROXECTOS EN GALICIA POR PARTE DE CENTROS TECNOLÓXICOS E ASOCIACIÓNS EMPRESARIAIS (2020)	Financiamento de proxectos a desenvolver por Centros Tecnolóxicos e/ou asociacións empresariais que desenvolvan ou proxecten desenvolver actividades económicas, vinculados a sectores produtivos de Galicia.
INCENTIVOS ECONÓMICOS REGIONALES	Fomento do desenvolvemento económico rexional a través do apoio financeiro á implantación de proxectos empresariais na Comunidade Autónoma de Galicia, co obxecto de corrixir os desequilibrios territoriais existentes.
AXUDAS DE SALVAMENTO E REESTRUTURACIÓN A EMPRESAS EN CRISE.	Favorecer a volta á viabilidade técnica e económica das empresas galegas que se atopen nunha situación de crise, mediante a concesión de axudas de salvamento e/ou reestruturación.

**C O N S E L L E R Í A D E E C O N O M Í A ,
E M P R E G O E I N D U S T R I A**

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
INNOVAPEME 2019 - AXUDAS PARA A MELLORA DA CAPACIDADE DE INNOVACIÓN DAS EMPRESAS (IN848D)	Son axudas ás pemes destinadas ao financiamento do custo das actividades integradas en Plans de innovación, que lles permitan sistematizar os procesos de innovación da empresa e estean aliñadas coas prioridades establecidas na RIS3 para Galicia.
AXUDAS AOS INVESTIMENTOS EN TECNOLOXÍAS FORESTAIS, PROCESAMENTO, MOBILIZACIÓN E COMERCIALIZACIÓN DE PRODUTOS FORESTAIS (IN500A)	Esta resolución ten por obxecto establecer as bases que regulan as axudas aos investimentos en tecnoloxías forestais, procesamento, mobilización e comercialización de produtos forestais, e proceder á súa convocatoria en réxime de concorrencia competitiva.
MELLORA DA IMAXE, ACONDICIONAMENTO E MODERNIZACIÓN DOS ESTABLECEMENTOS COMERCIAIS RETALLISTAS (IN201H)	Subvencións para a mellora da imaxe, acondicionamento e modernización dos establecementos comerciais retallistas.
PROGRAMA DE FOMENTO E CONSOLIDACIÓN DO EMPREGO NAS PEMES DE NOVA CREACIÓN (TR807I)	A finalidade deste programa é xerar emprego estable para persoas desempregadas, principalmente entre as mulleres, as persoas con discapacidade e en risco de exclusión social e as unidades familiares con todos os seus membros en situación de desemprego, apoiando e dinamizando o desenvolvemento de novas iniciativas empresariais na Comunidade Autónoma de Galicia, con especial atención aos concellos do rural galego)
AXUDAS PARA FOMENTO DA CONTRATACIÓN DE PERSOAL TÉCNICO - PROGRAMA PRINCIPIA (IN848C)	Axudas do programa Principia da Axencia Galega de Innovación dirixidas ás empresas.

<p>SUBVENCIONES PARA A INNOVACIÓN, DIXITALIZACIÓN E IMPLANTACIÓN DE NOVAS FÓRMULAS DE COMERCIALIZACIÓN E EXPANSIÓN DO SECTOR COMERCIAL E ARTESANAL (CO300C)</p>	<p>As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto a concesión de subvencions para a innovación, a dixitalización e a implantación de novas fórmulas de comercialización e expansión do sector comercial e artesanal.</p>
<p>SUBVENCIONES PARA A APERTURA DE NOVOS ESTABLECEMENTOS COMERCIAIS (IN217A)</p>	<p>As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto a apertura de novos establecementos comerciais.</p>
<p>SUBVENCIONES ÁS ASOCIACIONES DE COMERCIANTES SEN FIN DE LUCRO PARA INCENTIVACIÓN DA DEMANDA COMERCIAL (IN220A)</p>	<p>Concesión de subvencions destinadas ás asociacións de comerciantes sen ánimo de lucro, de ámbito superior ao municipal ou federacións, para levar a cabo actuacións de incentivación da demanda comercial.</p>
<p>SUBVENCIONES PARA INVESTIMENTOS INNOVADORES (IN848A)</p>	<p>Incentivar o desenvolvemento de actuacións que incidan na capacidade competitiva das empresas e que incrementen a súa capacidade tecnolóxica e innovadora mediante a dotación de recursos materiais específicos para desenvolver os seus proxectos de innovación.</p>
<p>ADQUISICIÓN DE EQUIPAMENTO E ADECUACIÓN DAS SÚAS INSTALACIONES PARA TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS (IN530C)</p>	<p>Incentivar actuacións de investimento en equipamento e/ou instalacións en establecementos dedicados á reparación de vehículos en Galicia.</p>
<p>AXUDAS PARA FOMENTAR A REMUDA COMERCIAL (IN216A)</p>	<p>As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto facilitar a remuda comercial dos pequenos comerciantes individuais autónomos que transmitan o seu negocio a un terceiro, asegurando a súa continuidade e fomentando a rexeneración do tecido comercial.</p>
<p>IN218A - MODERNIZACIÓN DE COMERCIOS SITUADOS EN ZONAS RURAIS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA</p>	<p>Promocionar e incentivar a modernización e a implantación de comercios situados en zonas rurais de Galicia, a implantación de comercios sitios nas diversas rutas do Camiño de Santiago e a concesión de subvencions para comerciantes ambulantes</p>

<p>SUBVENCIONES A ASOCIACIONES DE COMERCIANTES SIN FINES DE LUCRO PARA LA DINAMIZACION DE CENTROS COMERCIALES ABERTOS E PRAZAS DE ABASTOS (IN219A)</p>	<p>Estas bases teñen por obxecto a dinamización e revitalización dos centros comerciais abertos e prazas de abastos de Galicia.</p>
<p>IN214A - SUBVENCIONES AO COMERCIO MINORISTA PARA INCORPORACION DE TIC E FOMENTO DO COMERCIO ELECTRONICO</p>	<p>Incentivar o comercio de proximidade mediante a incorporación das tecnoloxías da información (TIC) e fomento do comercio electrónico</p>
<p>AXUDAS PARA O SECTOR ARTESANAL GALEGO (IN201G)</p>	<p>Fomento e a comercialización da artesanía galega a través do apoio aos obradoiros artesanais, concellos galegos e asociacións profesionais e empresariais de artesáns.</p>
<p>SUBVENCIONES A ASOCIACIONES DE COMERCIANTES SIN FINES DE LUCRO PARA LA DINAMIZACION DE CENTROS COMERCIALES ABERTOS E PRAZAS DE ABASTOS (IN219A)</p>	<p>Estas bases teñen por obxecto a dinamización e revitalización dos centros comerciais abertos e prazas de abastos de Galicia.</p>
<p>IN214A - SUBVENCIONES AO COMERCIO MINORISTA PARA INCORPORACION DE TIC E FOMENTO DO COMERCIO ELECTRONICO</p>	<p>Incentivar o comercio de proximidade mediante a incorporación das tecnoloxías da información (TIC) e fomento do comercio electrónico</p>
<p>AXUDAS PARA O SECTOR ARTESANAL GALEGO (IN201G)</p>	<p>Fomento e a comercialización da artesanía galega a través do apoio aos obradoiros artesanais, concellos galegos e asociacións profesionais e empresariais de artesáns.</p>

**C O N S E L L E R Í A D E P R E S I D E N C I A ,
A A P P E X U S T I Z A**

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
TU503A - SUBVENCIONES PARA ACTUACIONES DE MELLORA DAS INFRAESTRUTURAS DOS ESTABLECEMENTOS TURÍSTICOS DE ALOXAMENTO	As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto a mellora da infraestrutura turística da Comunidade Autónoma de Galicia mediante a incentivación a entidades e empresas para a mellora das infraestruturas de establecementos de aloxamento.
SUBVENCIONES PARA INCENTIVAR O TURISMO MEDIANTE A DOTACIÓN DO EQUIPAMENTO PARA EMPRESAS DE SERVICIOS TURÍSTICOS COMPLEMENTARIOS (TU983L)	As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto a dotación de equipamentos ás empresas de servizos turísticos complementarios.
SUBVENCIONES PARA INCENTIVAR O TURISMO MEDIANTE A MELLORA DAS INFRAESTRUTURAS DE ESTABLECEMENTOS HOTELEIROS DO GRUPO I, ALBERGUES TURÍSTICOS, EMPRESAS DE SERVICIOS TURÍSTICOS COMPLEMENTARIOS E RESTAURANTES (TU983M)	As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto a mellora da infraestrutura turística da Comunidade Autónoma de Galicia mediante a incentivación a entidades privadas para a mellora das infraestruturas de hoteis grupo I, albergues turísticos, empresas de servizos turísticos complementarios e restaurantes.
SUBVENCIONES PARA A MELLORA DE ESTABLECEMENTOS RESTAURANTES (TU983I)	Promoción e comercialización de Galicia como destino turístico de calidade, mediante a subvención a entidades privadas para a potenciación do turismo a través da mellora de establecementos restaurantes na Comunidade Autónoma de Galicia.
SUBVENCIONES PARA A MELLORA DE ESTABLECEMENTOS HOTELEIROS E CREACIÓN OU MELLORA DA OFERTA COMPLEMENTARIA DE ESTABLECEMENTOS HOTELEIROS DO GRUPO I (TU989A)	Mellora da infraestrutura turística da Comunidade Autónoma de Galicia mediante a incentivación a entidades privadas.

SUBVENCIONS DESTINADAS A INCENTIVAR O TURISMO ACTIVO, ACTIVIDADES DE LECER E TEMPO LIBRE	As subvencions reguladas por estas bases teñen por obxecto financiar os investimentos necesarios que permitan incentivar a implantación da oferta complementaria de turismo activo, actividades de lecer e tempo libre.
SUBVENCIONS PARA INCENTIVAR O TURISMO MEDIANTE A MELLORA DE ALBERGUES TURISTICOS	Mellora da infraestrutura turística da Comunidade Autónoma de Galicia mediante a incentivación a entidades privadas para a mellora da infraestrutura e equipamento dos albergues turísticos existentes na Comunidade Autónoma de Galicia.
SUBVENCIONS PARA O APOIO AO EMPRENDEMENTO FEMININO (PROGRAMA EMEGA)	O programa Emega comprende un conxunto de axudas dirixidas a apoiar a posta en marcha, a mellora e a reactivación de iniciativas empresariais constituídas por mulleres.

C O N S E L L E R Í A D E M E D I O R U R A L E D O M A R

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
MR632A - INVESTIMENTOS EN EMPRESAS DE PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DE PRODUCTOS FORESTAIS	Esta orde ten por obxecto establecer as bases que regulan as axudas para empresas de primeira transformación de produtos forestais e proceder á súa convocatoria para o ano 2016 en réxime de concorrencia competitiva.
AXUDAS A EXPLOTACIONES GANDEIRAS, INDUSTRIAS AGROALIMENTARIAS E DE XESTIÓN DE SUBPRODUCTOS PARA A MELLORA DA CAPACIDADE TÉCNICA DE XESTIÓN DE SUBPRODUCTOS DE ORIGEN ANIMAL	Axudas a pequenas e medianas empresas agrarias, industrias agroalimentarias e establecementos Sandach.
AXUDAS PARA INVESTIMENTOS NAS EXPLOTACIONES AGRARIAS	Estas axudas teñen como finalidade: a) Incrementar a competitividade e o rendemento global das explotacións mediante a súa modernización. b) Asegurar a competitividade e a continuidade do tecido agrario.

<p>AXUDAS PARA INVESTIMENTOS NAS EXPLOTACIÓNS AGRARIAS</p>	<p>Estas axudas teñen como finalidade:</p> <p>a) Incrementar a competitividade e o rendemento global das explotacións mediante a súa modernización.</p> <p>b) Asegurar a competitividade e a continuidade do tecido agrario.</p>
<p>MR606A - CREACIÓN E MELLORA DE MICROEMPRESAS DE APROVEITAMENTOS FORESTAIS</p>	<p>Esta orde ten por obxecto establecer as bases que regulan as axudas para a creación e mellora de microempresas de aproveitamentos forestais e proceder á súa convocatoria para o ano 2014</p>
<p>AXUDAS AOS PRODUTORES QUE PARTICIPEN EN PROGRAMAS DE PRODUCCIÓN E MELLORA DOS PRODUTOS AGROALIMENTARIOS GALEGOS CON CALIDADE DIFERENCIADA</p>	<p>Fomentar a participación dos agricultores e gandeiros nos programas de produción e mellora dos produtos agroalimentarios galegos con calidade diferenciada, que poñan en valor a produción de alimentos de calidade diferenciada, mediante a contribución ao financiamento dos custos fixos que esta participación ocasiona.</p>
<p>MR351A - FOMENTO DA UTILIZACIÓN DE MAQUINARIA E EQUIPAMENTOS AGRARIOS EN RÉXIME ASOCIATIVO</p>	<p>Esta axuda ten como finalidade:</p> <p>a) Promover a utilización de maquinaria e equipamentos de carácter agropecuario en réxime asociativo.</p> <p>b) Fomentar a introdución de novas tecnoloxías no emprego de maquinaria e equipamentos.</p> <p>c) Racionalizar os custos de mecanización, incrementar os mecanismos de seguranza no traballo, reducir as emisións contaminantes e fomentar o aforro enerxético, na procura dunha mellora da calidade de vida no medio rural.</p>
<p>AXUDAS PARA FOMENTAR A PRODUCCIÓN DE PRODUTOS AGROALIMENTARIOS DE CALIDADE DE ORIGE ANIMAL</p>	<p>Esta orde ten por obxecto establecer as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrencia competitiva, de axudas para fomentar a produción de produtos agroalimentarios de calidade de orixe animal</p>
<p>INVESTIMENTOS NO ÁMBITO DA ACUICULTURA</p>	<p>Axudas destinadas á realización das actuacións que a continuación se detallan, co fin de fomentar unha acuicultura sustentable desde unha perspectiva ambiental, socialmente responsable, baseada no coñecemento e competitiva</p>

AXUDAS DE CARÁCTER SOCIOECONÓMICO COFINANCIADAS CO FONDO EUROPEO DA PESCA (PE113D)	A finalidade das axudas reguladas nesta orde é a de establecer medidas de acompañamento, para os traballadores afectados polos axustes da frota pesqueira, que axuden a paliar os efectos da dita reestruturación e apoiem a reconversión destes traballadores.
MR340A - AXUDAS AOS INVESTIMENTOS EN TRANSFORMACIÓN E COMERCIALIZACIÓN DE PRODUTOS AGRARIOS	Esta orde ten por obxecto establecer as bases reguladoras das axudas da Consellería do Medio Rural para os investimentos en transformación, comercialización e/ou desenvolvemento de produtos agrícolas, cofinanciadas polo Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader)
AXUDAS Á APICULTURA (MR506)	Axudas para o fomento daquelas actividades destinadas a mellorar a produción e comercialización dos produtos da apicultura
AXUDAS Á SILVICULTURA EN BOSQUES NO MEDIO RURAL (MR605A)	Axudas para fomentar a silvicultura en bosques no medio rural.
INVESTIMENTOS EN PEMES DE TRANSFORMACIÓN DOS PRODUTOS PESQUEIROS E DE ACUICULTURA (PE201B)	Axudas destinadas á realización de investimentos para pemes do sector transformador dos produtos da pesca e acuicultura

C O N S E L L E R Í A D E C U L T U R A E T U R I S M O

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
AXENCIA TURISMO DE GALICIA - MELLORA DAS INFRAESTRUCTURAS DOS ESTABLECEMENTOS TURÍSTICOS (TU503A)	As subvencións reguladas por estas bases teñen por obxecto a mellora da infraestrutura turística da Comunidade Autónoma de Galicia mediante a incentivación para a mellora das infraestruturas de establecementos de aloxamento turístico e de restauración de Galicia.

POTENCIACIÓN E MELLORA DO TURISMO MEDIANTE A CREACIÓN DE ALDEAS DE TURISMO RURAL OU MELLORA DE ESTABLECEMENTOS EXISTENTES DE TURISMO RURAL (CT983H)	Subvención a entidades privadas para a potenciación e mellora do turismo mediante a creación de aldeas de turismo rural ou mellora de establecementos existentes de turismo rural e oferta complementaria nos establecementos de turismo rural existentes da Comunidade Autónoma de Galicia.
SUBVENCIONS DESTINADAS A INCENTIVAR A IMPLANTACIÓN E MELLORA DAS EMPRESAS DE TURISMO ACTIVO, AVENTURA, ACTIVIDADES DE LECER E TEMPO LIBRE (CT983K)	As subvencións reguladas por estas bases teñen por obxecto financiar os investimentos necesarios que permitan incentivar a implantación da oferta complementaria de turismo de aventura, actividades de lecer e tempo libre.
SUBVENCIONS PARA INCENTIVAR O TURISMO MEDIANTE A MELLORA DE ESTABLECEMENTOS HOTELEIROS E CREACIÓN OU MELLORA DA OFERTA COMPLEMENTARIA (CT989A)	As subvencións reguladas por estas bases teñen por obxecto a mellora da infraestrutura turística da Comunidade Autónoma de Galicia mediante a incentivación a entidades privadas
SUBVENCIONS PARA O FOMENTO DE INFRAESTRUTURAS TURÍSTICAS NO MEDIO RURAL	Acondicionamento de construcións para dedicalas a aldeas de turismo rural a través de proxectos que profunden no coñecemento da historia e do lugar.
SUBVENCIONS PARA A MELLORA DE ESTABLECEMENTOS DE CAFETERÍAS, CAFÉS, BARES E RESTAURANTES	As accións encamiñadas á mellora dos servizos sanitarios e das cociñas de establecementos de cafeterías, cafés, bares e restaurantes.

C O N S E L L E R Í A D E M E D I O A M B I E N T E

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
FOMENTO DE MELLORA DA CALIDADE NA COMERCIALIZACIÓN DE PRODUCTOS SILVÍCOLAS	Incentivar melloras nos medios de produción e melloras na calidade empresarial.

A G A D E R

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
PROXECTOS DE INVESTIMENTO EN ACTIVIDADES NON AGRÍCOLAS (MR708B)	O obxecto destas bases reguladoras é establecer o réxime das axudas que xestiona a Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (Agader) no marco da medida 6.4 do PDR de Galicia 2014-2020, destinadas a mellorar, ampliar e/ou modernizar as empresas existentes que desenvolven actividades non agrícolas en zonas rurais, mediante o apoio á adquisición de maquinaria e equipamentos novos, co fin de reforzar o tecido empresarial no territorio rural galego e mellorar a súa competitividade, inducir á xeración de novos empregos, consolidar os existentes e, en última instancia, dinamizar a economía dos territorios rurais.
Programa AGADER	Programa propio da comunidade autónoma que ten como finalidade fomentar o desenvolvemento e frear o despoboamento do medio rural galego e estender as actuacións previstas no Programa Proder II a un maior número de zonas rurais.
AXUDAS A PROXECTOS DINAMIZADORES DAS ÁREAS RURAIS DE GALICIA	Establecer as normas para a presentación, selección e subvención, en réxime de concorrencia competitiva, de proxectos dinamizadores das áreas rurais de Galicia, que se promovan co obxectivo último de potenciar o desenvolvemento equilibrado do territorio e de favorecer a xeración de actividade e incrementar o nivel de renda da poboación.

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para o sector
privado

ESTATAIS

MINISTERIO DE ENERXÍA E INDUSTRIA

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
PROGRAMA EMPRENDETUR MOZOS EMPRENDEDORES	As actuacións relacionadas nesta orde teñen como finalidade contribuir á consecución dos obxectivos do Plan Nacional e Integral de Turismo.
MELLORA DA SUSTENTABILIDADE DO SECTOR TURÍSTICO - PLAN FUTUR-E	Financiar investimentos do sector turístico que supoñan unha mellora da eficiencia enerxética das instalacións turísticas, impliquen aforro de enerxía e de auga, a implantación de novas tecnoloxías e sistemas de calidade, entre outros aspectos.
PROGRAMA DE FOMENTO DA COMPETITIVIDADE INDUSTRIAL	Execución de investimentos destinados á mellora e/ou modificación de liñas de produción previamente existentes no ámbito da industria manufactureira.
MELLORAR A COMPETITIVIDADE DAS PEMES MEDIANTE O APOIO ÁS AGRUPACIÓNS EMPRESARIAIS INNOVADORAS	A presente orde ten por obxecto establecer as bases da concesión de axudas de apoio a agrupacións empresariais innovadoras (AEI), a fin de mellorar a competitividade das pequenas e medianas empresas.

MINISTERIO DE TRABALO E INMIGRACIÓN

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
EMPRENDER EN FEMENINO	Trátase de subvencións ao emprego dirixidas a mulleres que se constituíron como traballadoras autónomas ou que creasen unha sociedade, calquera que sexa a forma xurídica que adopten.

S E P I

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
<ul style="list-style-type: none"> • BONIFICACIÓNS/REDUCIÓN S Á CONTRATACIÓN LABORAL E AXUDAS • CONVERSIÓN DE CONTRATOS EVENTUAIS DE TRABALLADORES AGRARIOS EN CONTRATOS INDEFINIDOS 	Bonificacións/ reducións á contratación laboral e axudas

I C O

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
<ul style="list-style-type: none"> • PARA AUTÓNOMOS Y EMPRESAS DE CUALQUIER TAMAÑO • PARA FINANCIAR INVERSIONES Y NECESIDADES DE LIQUIDEZ • PRÉSTAMO E LEASING	Liñas de financiaciamento

F U N D A C I Ó N S

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
PROXECTOS DE PROMOCIÓN ECONÓMICA E EMPREGO	<ul style="list-style-type: none"> • FUNDACION BIODIVERSIDADE • FUNDACIÓN VINCE • FUNDACIÓN MAPFRE • FUNDACIÓN PROMOCIÓN SOCIAL • SANTANDER FUNDACIÓN • FUNDACIÓN LA CAIXA • FUNDAE • FECYT • TINKER FOUNDATION INCORPORATED • ....

BASES DE
SUBVENCIONES,
AXUDAS E
PROGRAMAS
para o sector
privado

EUROPEAS

P R O G R A M A S E U R O P E O S

ÁMBITO	DESCRIPCIÓN
PROGRAMAS DE GESTIÓN DIRECTA	<ul style="list-style-type: none"> • PROGRAMA HORIZON 2000 • PROGRAMA LIFE • PROGRAMA PROGRESS • PROGRAMA INTERREG SUDOE